

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

Dokument powstał na zlecenie Urzędu Miasta Oświęcim, a jego głównymi autorami są eksperci i interesariusze lokalni, wspierani przez konsultantów FRDL Małopolskiego Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji z Krakowa.

Spis treści

Wprowadzenie	3
Przebieg i założenia planowania strategicznego, w tym sposoby włączenia partnerów w przygotowanie strategii	4
Wnioski z diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta Oświęcim	8
Wyniki statystycznej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta	8
Wnioski z sondażu społecznego wśród mieszkańców	27
Analiza strategiczna (SWOT) miasta Oświęcim	30
Misja i wizja rozwoju miasta Oświęcim	33
Obszary, cele i kierunki działań Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030	34
MIASTO DO ZAMIESZKANIA	37
MIASTO ZIELONE	42
MIASTO KREATYWNEJ GOSPODARKI	47
MIASTO W CZASIE WOLNYM	52
MIASTO INWESTUJĄCE W MIESZKAŃCA	56
MIASTO POKOJU	62
MIASTO PONADLOKALNIE	65
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Oświęcim wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście	69
Kwestie wodne a Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030	69
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Oświęcim	78
Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście	90
Obszary strategicznej interwencji	95
Spójność Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 z wytycznymi i założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu	100
System realizacji Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030	107
System wdrażania	107
Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	110
Monitoring, ewaluacja i aktualizacja dokumentu	118
Uprzednia ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii	124
Ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030	126
Ramy finansowe	126
Potencjalne źródła finansowania	128
Spis rysunków	132
Spis tabel	132
Spis map	132

Wprowadzenie

Oświęcim jest miastem o ponad 800-letniej historii, w której szczególne piętno wywarła tragiczna historia II wojny światowej. Obecnie Oświęcim uznawany jest za Miasto Pokoju, z którego wywodzą się inicjatywy i projekty wzywające do pojednania narodów, tolerancji i dialogu. Za te działania otrzymał w 1998 r. tytuł Orędownika Pokoju, przyznawany przez Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych. Współczesny Oświęcim to jednak przede wszystkim dobre miejsce do życia, nauki, pracy i prowadzenia biznesu, a także rekreacji, wypoczynku i ciekawego spędzania czasu wolnego. To wynik konsekwentnych i efektywnych działań podejmowanych przez samorząd lokalny oraz jego partnerów społecznych i gospodarczych, którzy podzielają wspólną wizję rozwoju miasta, która zapisana była w strategii rozwoju miasta, wdrażanej w latach 2014-2020. Nadrzędnym jej założeniem było zintegrowanie polityki środowiskowej, gospodarczej, przestrzennej i społeczno-kulturowej – dla poprawy warunków życia i jakości usług publicznych na terenie Oświęcimia oraz zapewnienia zrównoważonego rozwoju. Powstały nowe drogi, infrastruktura społeczna, gospodarcza i techniczna (m.in. zmodernizowano pływanię i wybudowano halę sportową, tworzone są nowe miejsca zieleni, rekreacji i wypoczynku), a także budynki mieszkalne. Wzrost gospodarczy obrazują nowe firmy i hotele oraz generowane przez nie miejsca pracy. W Oświęcimiu dużo się dzieje, a z oferty czasu wolnego korzystają nie tylko mieszkańcy, ale również coraz liczniej odwiedzający miasto turyści i goście.

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 stanowi naturalną kontynuację polityki rozwoju określonej w dotychczasowej strategii. Diagnostuje sytuację oraz potencjał miasta i na tej podstawie wskazuje obszary, cele i kierunki działań do realizacji w perspektywie najbliższych lat. Stanowi odpowiedź na nowe wyzwania rozwojowe. Związane są z: poprawą atrakcyjności osadniczej Oświęcimia i dostępności mieszkań, tworzeniem przyjaznych przestrzeni i nowoczesnej infrastruktury miejskiej, doskonaleniem komunikacji oraz dostępności i jakości pozostałych usług publicznych, a także transformacją na rzecz gospodarki neutralnej dla klimatu, adaptacją do jego zmian oraz walką o czyste powietrze i ochroną przyrody, wreszcie ze zwiększeniem potencjału kapitału ludzkiego i społecznego oraz współpracą lokalną i ponadlokalną o różnym charakterze. Zgodnie z tymi wyzwaniami, nowa strategia stara się pamiętać i rozwijać te obszary, za które odpowiada lokalny samorząd, co zostało ujęte w 7 obszarach strategicznych (MIASTO DO ZAMIESZKANIA, MIASTO ZIELONE, MIASTO KREATYWNEJ GOSPODARKI, MIASTO W CZASIE WOLNYM, MIASTO INWESTUJĄCE W MIESZKAŃCA, MIASTO POKOJU oraz MIASTO PONADLOKALNIE). Należy ją jednak traktować jako dokument otwarty, którego celem jest reagowanie na zmieniające się potrzeby, problemy, oczekiwania i aspiracje mieszkańców, a także budowania konkurencyjnej pozycji miasta w regionie.

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 powstała w wyniku wielomiesięcznej pracy grupy złożonej z przedstawicieli administracji i środowiska lokalnego oraz zewnętrznych konsultantów. W prace te zaangażowani byli m.in. przedstawiciele władz lokalnych, urzędnicy samorządowi, reprezentanci sfery oświaty, instytucji kultury, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, przedsiębiorcy, liderzy lokalni, osoby zaangażowane w działalność organizacji pozarządowych i mieszkańcy. Prace moderowali i wspierali konsultanci FRDL Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji z Krakowa. Dzięki takiemu podejściu dokument stanowi nie tylko narzędzie prowadzenia polityki rozwoju, ale również syntezę świadomych wyborów i rekomendacji przedstawicieli różnych społeczności miasta. Kreuje wspólnie podzielaną wizję rozwoju Oświęcimia. Jest zaproszeniem do współpracy dla wszystkich partnerów zainteresowanych jego przyszłością.

Jednocześnie Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 pozwoli na pozyskiwanie środków zewnętrznych na najważniejsze inwestycje i działania rozwojowe, w tym w ramach funduszy krajowych oraz środków europejskich.

Tym samym dokument ten pełni trzy podstawowe role: kierunkuje i zabezpiecza ciągłość polityki rozwoju, buduje jej przewidywalność, a za tym umożliwia długofalowe synchronizowanie działań miasta i partnerów, a także stanowi podstawę do wnioskowania o dofinansowanie zewnętrzne projektów.

Przebieg i założenia planowania strategicznego, w tym sposoby włączenia partnerów w przygotowanie strategii

Prace nad Strategią Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 przebiegały w formule partycypacyjno-ekspertskiej, wykorzystującej sprawdzone praktyki i najnowsze trendy planowania rozwoju lokalnego. Na proces opracowania dokumentu składały się następujące prace:

- Podjęcie Uchwały Nr XXX/479/20 Rady Miasta Oświęcim z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji. Tym samym spełniony został wymóg ustawowy, a prace planistyczne zostały określone pod względem programowym i czasowym.
- Opracowanie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta, w ujęciu dynamicznym i porównawczym (opracowanie raportu diagnostycznego – luty-czerwiec 2021 r., przeprowadzenie badania sondażowego wśród mieszkańców – kwiecień 2021 r.). Z przeprowadzonej diagnozy wyciągnięto wnioski, które zostały zweryfikowane w ramach warsztatów lokalnych i posłużyły dla wyznaczenia obszarów i celów rozwojowych w kolejnych latach.
- Wypracowanie założeń Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030.

➤ Realizacja 3 otwartych spotkań warsztatowych w Oświęcimskim Centrum Kultury.

Pierwsza sesja odbyła się miesiącu czerwcu i miała charakter diagnostyczny. Eksperti FRDL przedstawili uczestnikom podstawowe wskaźniki oraz trendy opisujące rozwój społeczny, gospodarczy i przestrzenny miasta oraz opinie mieszkańców wyrażone w ramach sondażowego badania ankietowego. Nastąpiła dyskusja na temat wyzwań i kierunków rozwoju miasta, która potwierdziła kluczowe wnioski z diagnozy oraz wskazała priorytety działań, za które uznano potrzebę doskonalenia warunków zamieszkania, pracy i spędzania czasu wolnego w Oświęcimiu – poprawa dostępności mieszkań, wsparcie dla powstawania atrakcyjnych miejsc pracy, walka o czyste powietrze, rozwój atrakcyjnych przestrzeni i infrastruktury miejskiej, a także zwiększanie dostępności komunikacyjnej.

Druga sesja odbyła się w miesiącu sierpniu. W swoim założeniu miała charakter wydobywczy i kreatywny. Uczestnicy podzieleni zostali na dwie grupy. Pierwsza łączyła tematy infrastruktury, ochrony środowiska i zarządzania, a druga ogniskowała się na tematyce usług publicznych. Każda z grup dyskutowała na temat wyzwań i celów rozwojowych miasta oraz identyfikowała kierunki działań i konkretne zadania do realizacji w kolejnych latach. Dzięki temu powstał projekt planu operacyjnego strategii.

Trzecia sesja odbyła się w miesiącu październiku i miała charakter prezentacyjno-dyskusyjny. Eksperti przedstawili na forum powstały na bazie dotychczasowych prac plan schemat celów oraz plan działań na kolejne lata. Projekt uzyskał poparcie zgromadzonych uczestników, którzy w ogromnej większości byli współautorami tychże zapisów.

- Realizacja 3 dodatkowych spotkań wydobywczych z wybranymi środowiskami lokalnymi.

W wyniku prac diagnostycznych opisano specyfikę i przewagi miasta, które wyróżniają Oświęcim na tle podobnych jednostek miejskich w regionie i kraju. Dotyczyły one obecności na terenie miasta uczelni wyższej, liczego i silnego środowiska seniorów, a także instytucji i organizacji działających na rzecz edukacji pokojowej. Zorganizowano dedykowane spotkania z przedstawicielami tychże grup, w ramach których pogłębiano diagnozę, identyfikowano kluczowe potrzeby oraz pomysły na działania. Podczas spotkania w miesiącu lipcu z władzami Małopolskiej Uczelni Państwowej im. rtm. W. Pileckiego dyskutowano na temat obecnych i potencjalnych pól współpracy, wskazując m.in. na wspólną promocję, organizację wydarzeń czy prowadzenie badań użytecznych w ramach projektowania polityki rozwoju miasta. W spotkaniu uczestniczyli również przedstawiciele środowiska studentów, którzy wskazywali na potrzebę rozwoju oferty czasu wolnego. Spotkanie z Oświęcimską Radą Seniorów, mające czas również w miesiącu lipcu, potwierdziło wysoki poziom zorganizowania i kompetencji środowiska najstarszych mieszkańców miasta oraz wykazało potrzebę kontynuacji dotychczasowych programów wsparcia, aktywizacji i współpracy. Z kolei warsztat z udziałem osób reprezentujących podmioty odpowiedzialne za kreowanie i wzmacnianie pozycji miasta jako Miasta Pokoju był okazją do wspólnego potwierdzenia przyjętej wizji rozwoju i działania na kolejne lata. Jednocześnie wykazał potrzebę dalszej integracji i współpracy, w tym również w obszarze promocji oraz rozwoju turystyki. Jednym z wniosków ze spotkania była konstatacja odnośnie potrzeby budowania atrakcyjności i oferty miasta przede wszystkim dla jego mieszkańców.

- Uruchomienie Banku Projektów w ramach Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030.

Celem Banku Projektów było zbieranie za pomocą dedykowanego formularza dostępnego w wersji on-line i tradycyjnej pomysłów na zadania i projekty, które w opinii mieszkańców przyczynią się do rozwoju Oświęcimia. W ramach badania zebrano blisko 170 zgłoszeń, spośród których zidentyfikowano około 60 projektów. Najczęściej dotyczyły one: rozwoju infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i wypoczynkowej (np. orlik, wodny plac zabaw, kąpielisko miejskie), kreowania nowych atrakcyjnych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych, w szczególności terenów zielonych (np. aranżacja bulwarów, zagospodarowanie rynku), walki o czyste powietrze, rozwoju bazy administracyjnej i oświatowo-wychowawczej (np. nowy budynek Urzędu Miasta Oświęcim).

- Prace zespołu roboczego powołanego przez Prezydenta Miasta Oświęcim.

Strategia powstawała przy aktywnym udziale zespołu składającego się z przedstawicieli Urzędu Miasta Oświęcim i jednostek miejskich. Jego prace ogniskowały się na opracowaniu planu operacyjnego, w szczególności w warstwie konkretnych projektów i zadań do realizacji w perspektywie roku 2030, a także wyznaczeniu oczekiwanych rezultatów i wskaźników osiągnięcia.

- Założenia Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 były również konsultowane z przedstawicielami Rady Miasta Oświęcim. Dedykowane spotkanie odbyło się w miesiącu październiku. Uzyskano poparcie radnych dla projektu planu operacyjnego, wypracowanego przez urzędników i mieszkańców, wspieranych przez ekspertów FRDL.
- Podjęcie uchwały Nr XL/654/21 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27 października 2021 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXX/479/20 Rady Miasta Oświęcim z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji – na rzecz zabezpieczenia czasu niezbędnego do przygotowania dokumentu strategii i utrzymania porządku prac nad jej projektem.
- Opracowanie projektu dokumentu strategii o zakresie i treści zgodnej z art. 10e ust. 2-4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Eksperti, wykorzystując wszystkie zebrane dotychczas dane i informacje, przygotowali we współpracy z Biurem Rozwoju Miasta projekt dokumentu, spełniający wymagania ustawowe i uznane standardy merytoryczne, gotowy do przedstawienia w ramach konsultacji społecznych.
- Realizacja konsultacji społecznych dotyczących strategii w szczególności z: sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami gminy oraz z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie (Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Krakowie i Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Gliwicach), wraz z ich podsumowaniem. Dzięki realizacji procedury konsultacji społecznych uzyskano poparcie społeczne dla wypracowanej w formule partycypacyjno-ekspertckiej wizji rozwoju i strategii postępowania miasta w kolejnych latach.
- Realizacja procedury opiniowania dokumentu strategii przez zarząd województwa małopolskiego. Uzyskano pozytywną opinię zarządu dotyczącą sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa.
- Przeprowadzenie uprzedniej ewaluacji trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii – przed jej przyjęciem.
- Opracowanie wersji strategii po zmianach wynikających z konsultacji, opiniowania i ewaluacji.
- Realizacja procedury w trybie przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w tym uzgodnienia z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz państwowym wojewódzkim inspektorem sanitarnym.
- Opracowanie finalnej wersji Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030.

Procedura dotycząca opracowania Strategii Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 uwzględniała wszystkie akty prawne mające wpływ na jej przebieg, w tym znowelizowaną ustawę z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Dokument strategii został opracowany zgodnie z przepisami art. 10e ust. 2-4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Szczegółowy tryb i harmonogramu opracowania projektu Strategii Miasta Oświęcim na lata 2021-2030, w tym tryb konsultacji, określiły dedykowane uchwały Rady Miasta Oświęcim (Uchwała Nr XXX/479/20 z dnia 21 grudnia 2020 r. oraz Uchwała XL/654/21 z dnia 27 października 2021 r).

Okres realizacji Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim sięga roku 2030, co jest zgodne z okresem kolejnej perspektywy budżetowej Unii Europejskiej (2021-2027) wraz z dodatkowym okresem na realizację i rozliczenie projektów współfinansowanych z funduszy unijnych (z funduszy przyznanych w ramach nowej perspektywy można korzystać do roku 2030, kiedy upływa okres kwalifikowalności wydatków w jej ramach) i jednocześnie okresem obowiązywania nowych dokumentów nadrzędnych.

Strategia została sformułowana w zgodzie z założeniami kluczowych dokumentów strategicznych szczebla krajowego, regionalnego i subregionalnego, m.in. Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030 roku), Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”.

Wnioski z diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta Oświęcim

Celem realizowanej diagnozy było rozpoznanie najważniejszych cech, zasobów, potencjałów oraz potrzeb miasta Oświęcim i jego otoczenia dla potrzeb planowania długofalowej polityki rozwoju. Prace obejmowały przeprowadzenie szeregu analiz statystycznych, zarówno w ujęciu dynamicznym (analizie zostały poddane dane i informacje z lat 2015/2019/2020), jak i benchmarkingowym (dane dla miasta zestawiono z analogicznymi wskaźnikami dla gmin o zbliżonym charakterze – Andrychowa, Chrzanowa i Olkusza z zachodniej części Małopolski oraz Mikołowa z województwa śląskiego, sytuację miasta przedstawiano również w porównaniu z wartościami średnimi dla województwa małopolskiego i powiatu oświęcimskiego). Analizy zostały zrealizowane w kluczowych dla gminy obszarach (demografia, gospodarka i rynek pracy, środowisko naturalne, infrastruktura techniczna, kultura i dziedzictwo kulturowe, sport, rekreacja i turystyka, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne, bezpieczeństwo publiczne, polityka społeczna, edukacja i wychowanie, kapitał społeczny, stan finansów samorządowych). Podstawowe źródło danych stanowiła statystyka publiczna (przede wszystkim materiały i dane Głównego Urzędu Statystycznego, zgromadzone w ramach Banku Danych Lokalnych GUS) oraz opracowania i raporty dotyczące miasta. W strategii zamieszczono jedynie syntezę wniosków z diagnozy, które posłużyły jako baza do podejmowania decyzji dotyczących wizji rozwoju, celów i kierunków działań strategii.

Poza tym w ramach prac nad opracowaniem Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 przeprowadzono badanie sondażowe mające na celu poznanie ocen mieszkańców na temat warunków życia i jakości usług publicznych w Oświęcimiu. W sondażu wzięło udział łącznie 790 osób, głównie w wieku od 20 do 49 lat, pośród których niewielką większość stanowili mężczyźni, zaś nieco ponad 60% - osoby z wykształceniem wyższym. Wnioski z badania, podobnie jak z analizy statystycznej, były przedmiotem dyskusji podczas spotkania warsztatowego z przedstawicielami mieszkańców. W strategii zawarto kluczowe wnioski, które wsparły proces planowania strategicznego.

Wyniki statystycznej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta

W trzecią dekadę XXI stulecia Oświęcim wchodzi z jednej strony z problemami typowymi dla większości polskich miast tej wielkości, na czele z nasilającymi się niekorzystnymi zmianami w strukturze demograficznej (starzenie się społeczeństwa) oraz utratą atrakcyjności osadniczej na rzecz terenów podmiejskich i większych miast. Z drugiej zaś, miasto posiada znaczący potencjał rozwojowy, wynikający głównie z położenia, poprawiającej się dostępności transportowej oraz obecności ciężkiego przemysłu. W porównaniu do wielu miast o podobnym charakterze stanowi to znaczącą przewagę konkurencyjną. Dodatkowy potencjał Oświęcimia, który będzie determinować rozwój miasta w najbliższej perspektywie czasowej, jest związany z szeroko pojętą turystyką. Składa się na niego masowo odwiedzane Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau, ale i pozostałe elementy oferty turystycznej, w dużej mierze tworzone lub promowane przez samorząd miejski. Do oferty tej należy zaliczyć także walory środowiskowe, które planuje się wykorzystać szerzej – jednym z ostatnich przykładów takich działań jest uruchomienie spływów kajakowych na ujściowym odcinku Soły. Jeszcze innymi zasobami, które mogą stać się „motorem napędowym” rozwoju miasta są infrastruktura sportowa i rekreacyjna oraz instytucje aktywne w obszarze edukacji pokojowej – organizacje te od lat realizują szereg inicjatyw edukacyjnych, kulturalnych i społecznych budujących lokalny kapitał społeczny oraz współtworzą wizerunek Oświęcimia osadzonego w idei „Miasta Pokoju”.

Położenie w niewielkiej odległości od trzech znaczących ośrodków miejskich (Kraków, Bielsko-Biała, miasta Górnośląska i Zagłębia) – stanowiących dla wielu mieszkańców miasta miejsce nauki i pracy

– pozwala myśleć o rozwoju Oświęcimia w roli miasta dogodnego do codziennego życia, z dostępnością do atrakcyjnych rynków pracy czy bardziej zaawansowanych usług nieprzekraczającą kilkudziesięciu minut dojazdu, a jednocześnie niepozbawionego usług niezbędnych do codziennego funkcjonowania, czego brakuje na obszarach wiejskich, mimo ich rosnącej popularności jako miejsc do zamieszkania. Czynniki położenia geograficznego i komunikacyjnego oraz baza gospodarcza predysponują Oświęcim do pełnienia roli wiodącego ośrodka Małopolski Zachodniej. Budowa tej pozycji wymaga szeregu nakładów inwestycyjnych, które w większości pozostają jednak poza kompetencjami samorządu gminnego. Ten z kolei ma kluczową rolę w podnoszeniu szeroko pojętej jakości życia, przede wszystkim za sprawą dostępu do rozmaitych usług publicznych i podnoszeniu ich jakości.

Strategia taka wydaje się kluczowa zwłaszcza w obliczu sytuacji demograficznej, w jakiej znajduje się miasto. W perspektywie najbliższej dekady jednym z najistotniejszych wyzwań stanie się dalszy rozwój usług publicznych na potrzeby coraz liczniejszej grupy osób w wieku poprodukcyjnym. Co więcej, podniesienie komfortu życia może mieć bezpośrednie przełożenie na podejmowanie decyzji o zamieszkaniu w Oświęcimiu, a co za tym idzie na zatrzymanie odpływu osób młodych lub ich przyciągnięcie, co przyniesie częściowe złagodzenie niekorzystnych trendów demograficznych. Póki co znacznie większą popularnością cieszą się tereny podmiejskie (administracyjnie obszar gminy wiejskiej Oświęcim), choć dla tamtejszych mieszkańców to Oświęcim jest miejscem zaspakajania podstawowych potrzeb życiowych – nauki, pracy czy rekreacji. Należy mieć także świadomość, że Oświęcim już zawsze będzie naznaczony tragiczną historią II wojny światowej. Pomimo dużego zaangażowania władz nad wizerunkiem miasta i jej widocznych efektów, w tym szeregu zrealizowanych inwestycji w tworzenie reprezentacyjnych, estetycznych i zielonych przestrzeni, kształtowanie rozwoju Oświęcimia w zgodzie z bagażem historycznym pozostaje i będzie pozostawać przedmiotem ciągłej pracy. Wyzwania te dotyczą m.in. kształtowania/utwierdzenia postaw nieobojętnych wobec trudnego dziedzictwa wśród mieszkańców miasta; pielęgnowania wizerunku miasta i współpracy z Muzeum; czy opowiadania o Oświęcimiu w sposób, który w większym stopniu zachęci osoby wizytujące Miejsce Pamięci Auschwitz-Birkenau do odwiedzin miasta i poznania jego historii. Pomocne w tych działaniach będzie dalsze rozwijanie idei "Oświęcim - Miasto Pokoju" i związanej z nią edukacji pokojowej.

W bardziej szczegółowym ujęciu wniosków płynących z analizy diagnostycznej, do najważniejszych uwarunkowań, bezpośrednio wpływających na rozwój miasta, można zaliczyć następujące, wynikające z:

a) położenia i dostępności transportowej

Położenie geograficzne miasta Oświęcim należy traktować z jednej strony jako potencjał rozwojowy, a z drugiej strony jako pewną barierę. Na pozytywną stronę składa się bliskość znaczących ośrodków miejskich (aglomeracja krakowska, aglomeracja bielska oraz konurbacja górnośląska) i szeregu mniejszych miast, stanowiących lokalne ośrodki administracyjne oraz gospodarcze. Cennym zasobem (nie tyle samego miasta, co szerzej rozumianej ziemi oświęcimskiej) w dużej mierze wynikającym z rzeźby terenu – rozległej, wypłaszczonej doliny Wisły, doliny Soły i Kotliny Oświęcimskiej – są liczne stawy, wykorzystywane gospodarczo i turystycznie. Z drugiej strony, uwarunkowania mezoklimatyczne, jak np. zbieg dolin Wisły i Soły tworzący lej dla powietrza znad Śląska, determinują niesprzyjające warunki aerosanitarne i zwiększają trudności w walce o czyste powietrze. Najcenniejszym zasobem przyrodniczym samego Oświęcimia jest rzeka Soła i tereny bezpośrednio nad nią położone, w części objęte ochroną. O ich znaczeniu dla miasta i jego mieszkańców najlepiej świadczy fakt, że w badaniach sondażowych najczęściej wskazywano je jako miejsce wypoczynku i rekreacji.

Dostępność transportową miasta należy ocenić jako korzystną, z perspektywami na jej poprawę pod warunkiem zrealizowania planowanych bądź już rozpoczętych inwestycji w infrastrukturę drogową i kolejową (pozostających poza kompetencjami samorządu gminnego). Do najistotniejszych należy budowa południowej obwodnicy miasta, łączącej Oświęcim z planowanym fragmentem drogi ekspresowej S1, jak również modernizacja linii kolejowej nr 93 Trzebinia – Zebrzydowice (granica państwa). Jednocześnie można pokusić się o stwierdzenie, że dostępna infrastruktura, w dużej mierze z racji zapóźnień inwestycyjnych nie jest w pełni wykorzystywana, czego najdobitniejszym przykładem jest praktyczny zanik ruchu pasażerskiego na linii kolejowej nr 94 łączącej Oświęcim z Krakowem przez Skawinę, jak również pozostawiający wiele do życzenia stan techniczny DK44 w kierunku Krakowa. W przypadku realizacji założeń planu transportowego dla Centralnego Portu Komunikacyjnego, Oświęcim znajdzie się na jednej z dowozowych linii kolejowych.

Komunikację pomiędzy poszczególnymi rejonami Oświęcimia i jego najbliższymi okolicami zapewnia autobusowa komunikacja miejska, dotowana z budżetu miasta oraz gmin – stron porozumienia międzygminnego. Komunikację na nieco dłuższych dystansach – głównie do Krakowa, miastkonurbacji górnośląskiej oraz sąsiednich powiatów zapewnia prywatny transport mikrobusowy oraz jedna linia relacji Oświęcim – Bieruń – Tychy, uruchamiana przez Zarząd Transportu Metropolitalnego (ZTM), odpowiedzialny za komunikację publiczną na obszarze Górnego Śląska, a dotowana także z budżetu Oświęcimia. Pomimo złego stanu infrastruktury oraz utrudnień w podróżowaniu, związanych z prowadzonymi aktualnie pracami remontowymi, duże znaczenie dla dostępności komunikacyjnej Oświęcimia ma transport kolejowy – przede wszystkim w zakresie dojazdów do Krakowa i Katowic. Z połączeń tych korzystają nie tylko mieszkańcy miasta, ale i turyści. Dużą zmianą w tym zakresie było oddanie do użytku latem 2020 r. nowego budynku dworca kolejowego w stacji Oświęcim oraz budowa parkingu P&R w jej pobliżu. Kolejnym krokiem milowym dla Oświęcimia w tym zakresie będzie wydłużenie do miasta krakowskiej Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej (SKA) – tym bardziej, że z racji ukształtowania sieci kolejowej w zachodniej Małopolsce możliwe jest uruchomienie dwóch tras łączących Oświęcim z Krakowem – przez Trzebinę i przez Skawinę.

Konsekwencje:

- Potencjał osadniczy i inwestycyjny wynikający z bliskości dużych ośrodków administracyjnych, usługowych i gospodarczych;
- Dobra dostępność komunikacyjna i jednocześnie niepełne wykorzystanie płynącego z niej potencjału (zwłaszcza w zakresie infrastruktury kolejowej);
- Nieodpowiadający potrzebom stan infrastruktury drogowej na trasach łączących Oświęcim z okolicznymi centrami administracyjnymi i gospodarczymi oraz problemy z przepustowością głównych ciągów komunikacyjnych w obrębie miasta;
- Dobrze rozwinięta sieć komunikacji publicznej, w części dostępna dla osób o utrudnionych możliwościach poruszania się;

Wyzwania:

- Wykorzystanie możliwości, jakie w zakresie dojazdów do najważniejszych ośrodków gospodarczych, naukowych i usługowych daje obecność linii kolejowych – lobbowanie w zakresie modernizacji i odpowiedniej siatki połączeń;
- Współpraca w zakresie organizacji transportu publicznego z innymi JST na poziomie gminnym (lepsze połączenia Oświęcimia z miastami i miejscowościami powiatu), powiatowym oraz wojewódzkim;
- Zabieganie o rozbudowę infrastruktury drogowej i kolejowej, w tym połączenia kolejowe z Tychami, Szybka Kolej Aglomeracyjna do Krakowa przez Trzebinę i Skawinę (2 linie);

- Poprawa wizerunku osadniczego i gospodarczego Oświęcimia za sprawą inwestycji w infrastrukturę transportową.

- Kontynuacja modernizacji parku taborowego miejskiej komunikacji autobusowej;
- Wykorzystanie linii kolejowych w lepszym skomunikowaniu Oświęcimia z Krakowem oraz z Górnym Śląskiem;
- Przygotowanie sieci dróg na terenie miasta na zmiany w strukturze i natężeniu ruchu wynikłe z budowy południowej obwodnicy Oświęcimia.

b) sytuacji demograficznej

Na koniec 2020 r. Oświęcim zamieszkiwało – w zależności od źródła – nieco ponad 38 000 (GUS) lub 36 000 (ewidencja ludności) mieszkańców. Deklaracje odbioru odpadów wskazują na jeszcze niższą liczbę mieszkańców miasta, jednak nie można ich uznać za miarodajne ze względu na brak możliwości ich rzetelnej weryfikacji. Różnice w tych statystykach mogą wskazywać na zjawisko emigracji dotychczasowych mieszkańców miasta – głównie młodych, którzy wyjeżdżają z Oświęcimia w celach edukacyjnych lub zarobkowych. Wśród osiedli miasta do najbardziej zaludnionych należą osiedla Zasole, Północ i Południe, skupiając blisko 50% populacji całego Oświęcimia. W okresie 2015-2019 liczba mieszkańców miasta nieznacznie spadła – według statystyk GUS spadek ten wyniósł -3,1%. Fakt ten kontrastuje z danymi dla gminy wiejskiej Oświęcim, która wśród jednostek tworzących powiat oświęcimski w analogicznym okresie zanotowała najwyższy wzrost. Przepuszczalnie jest to pokłosie zjawiska przenoszenia się dotychczasowych mieszkańców miasta na jego obrzeża lub do sąsiednich wsi (proces suburbanizacji), co bezpośrednio rzutuje nie tylko na zmiany w tkance społecznej Oświęcimia, ale i niesie szereg konsekwencji związanych chociażby z codziennym dojazdem do pracy i szkół. Sam ubytek liczby mieszkańców jest zjawiskiem obserwowanym także w innych małopolskich gminach – w ostatnim pięcioleciu zdiagnozowano je także w porównywanym na potrzeby prac nad strategią miastach Andrychów, Chrzanów i Olkusz. Należy przy tym podkreślić, że w gronie tym Oświęcim jest jedyną gminą miejską, nieposiadającą w swoich granicach obszarów wiejskich, przez co ubytek ludności jest znacznie bardziej widoczny. Co więcej, zjawisko wyludniania się miast średniej wielkości obecnie jest problemem w skali ogólnopolskiej, z którym większość miast o charakterystyce zbliżonej do Oświęcimia będzie musiało zmierzyć się w najbliższych latach.

Analiza danych wskazuje na trudną sytuację demograficzną Oświęcimia. Zwraca uwagę w szczególności odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, na koniec 2019 r. wynoszący 26,5%. Wartość ta była najwyższą spośród wszystkich gmin powiatu oświęcimskiego, a co więcej, w okresie 2015-2019 wzrosła o 2 punkty procentowe. O tym, że w Oświęcimiu przybywa seniorów świadczy też wartość wskaźnika starości (obrazującego odsetek ludności w wieku powyżej 65 lat w ogólnej jej liczbie). Zanotowany na koniec 2019 r. w analizowanym mieście wynik 22,5% kontrastuje w szczególności z danymi dla całej Małopolski (17,0%) oraz Polski (18,1%). Na sytuację demograficzną Oświęcimia znaczący wpływ ma przyrost naturalny oraz saldo migracji. W przypadku pierwszego zjawiska przez cały okres 2015-2019 liczba zgonów przekraczała liczbę urodzeń żywych, a wartości wskaźnika przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1000 osób plasowały się pomiędzy -2,10 a -4,38. Ubytek mieszkańców widoczny jest także w przypadku salda migracji wewnętrznych, które w analizowanym pięcioleciu pozostawało na

poziomie ujemnym, co wydaje się potwierdzać wspomniane wcześniej zjawiska emigracji w celach edukacyjnych, zarobkowych oraz przeprowadzek pod miasto.

Według prognoz GUS, do 2030 r. liczba mieszkańców Oświęcimia zmniejszy się o blisko 8%, do poziomu niewiele ponad 34 500 osób i wśród gmin powiatu oświęcimskiego spadek ten będzie największy – zarówno w ujęciu bezwzględnym, jak i procentowym.

Jednym z możliwych rozwiązań trudnej sytuacji demograficznej miasta jest podniesienie jego atrakcyjności osadniczej. Dane z lat 2018-2020 wskazują, że wśród wydawanych pozwoleń i zgłoszeń budowy na terenie miasta dominuje zabudowa jednorodzinna, niemniej miasto posiada duży potencjał w zakresie budownictwa wielorodzinnego. Szczególnie rozwinięte plany w tym zakresie posiada Oświęcimskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o. o., obserwowana jest także aktywność prywatnych spółek deweloperskich – planowane inwestycje w budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne obejmują m.in. rejony ulic Zatorskiej, Batorego oraz osiedli: Stare Stawy, Zasole, Błonie, Monowice i Stare Miasto.

Konsekwencje:

- Pogarszająca się sytuacja demograficzna – powolny, lecz postępujący spadek liczby mieszkańców przy jednoczesnym starzeniu się społeczeństwa;
- Zjawisko ubytku mieszkańców większe od raportowanego w statystykach i ewidencjach ludnościowych – migracja w celach edukacyjnych oraz zarobkowych;
- Nasilone zjawisko wyludniania się miast na rzecz terenów wiejskich (widoczne szczególnie w relacji miasto Oświęcim – gmina wiejska Oświęcim - postępujący proces suburbanizacji) i związane z tym zjawiskiem ryzyko zaburzenia struktury społecznej na obszarach o największym poziomie migracji wewnętrznych;
- Pogłębianie się rozwarstwienia pomiędzy sytuacją demograficzną Oświęcimia a gmin ościennych oraz całym regionem;
- Zmiana zapotrzebowania na określone rodzaje usług publicznych, związana ze zmianą struktury wiekowej ludności;
- Zagrożenie utraty części funkcji administracyjnych, gospodarczych i społecznych w związku z postępującym zmniejszeniem się liczby mieszkańców miasta;
- Możliwość spowolnienia negatywnych trendów w zakresie demografii i mieszkalnictwa z uwagi na szeroki wachlarz usług publicznych (w tym opiekuńczych) i komercyjnych, świadczonych na obszarze miasta.

Wyzwania:

- Podejmowanie działań zmierzających do wstrzymania lub przynajmniej spowolnienia negatywnych trendów demograficznych (m.in. poprawa atrakcyjności osadniczej – dostępność mieszkań i wysoki poziom usług publicznych, wsparcie w zakresie tworzenia nowych, atrakcyjnych miejsc pracy);
- Obserwacja zmian w strukturze społecznej i bieżące reagowanie w zakresie dostarczania usług publicznych dla mieszkańców, z uwzględnieniem potrzeb zgłaszanych przez wszystkie grupy wiekowe;
- Kreowanie pozytywnego wizerunku Oświęcimia, jako miejsca atrakcyjnego dla potencjalnych nowych mieszkańców i współpraca w tym zakresie z prywatnymi inwestorami branży deweloperskiej;
- Zapobieganie zjawisku dużego zróżnicowania atrakcyjności osadniczej wewnątrz powiatu (zwłaszcza w relacji miasto Oświęcim – gmina wiejska Oświęcim), m.in. za sprawą inicjowania odpowiednich działań inwestycyjnych, oferty oraz inicjatyw mieszkaniowych;
- Wykorzystanie potencjału miasta w zakresie mieszkaniowego budownictwa wielorodzinnego.

c) gospodarki i rynku pracy

Na koniec 2019 r. na terenie Oświęcimia zarejestrowanych było 4 346 podmiotów gospodarczych. Liczba ta, w porównaniu do roku 2015 wzrosła o 34, co przełożyło się na nieznaczny wzrost na poziomie +0,8%. Z kolei przeliczenie liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 10 000 mieszkańców uwidacznia rolę Oświęcimia jako wiodącego ośrodka gospodarczego w skali całego powiatu – rezultat 1 144 podmiotów jest nieosiągalny dla pozostałych gmin. Pomimo znaczącej dominacji w strukturze gospodarczej miasta podmiotów zatrudniających do 9 osób, zwraca uwagę fakt istnienia na terenie Oświęcimia trzech przedsiębiorstw o zatrudnieniu w przedziale 250-999 osób oraz jednego powyżej 1 000 osób, co można uznać za potwierdzenie znaczącej pozycji, jaką Oświęcim zajmuje na gospodarczej mapie Polski. W strukturze gospodarczej Oświęcimia, rozpatrywanej pod kątem przynależności danych przedsiębiorstw do konkretnych sekcji PKD, dominowały te zgrupowane w sekcjach G (handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów – 23,88%), F (budownictwo – 9,62%) oraz M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 9,60%). Struktura ta nie różniła się znacząco od obserwowanej na terenie całego powiatu oraz województwa.

Poziom bezrobocia na terenie Oświęcimia w ostatnich kilkunastu miesiącach wzrasta, co jest bezpośrednim przełożeniem sytuacji gospodarczej, w jakiej znalazło się miasto, region i kraj wskutek pandemii COVID-19. Zarejestrowana na koniec 2020 r. liczba 1 013 bezrobotnych była co prawda o 119 osób niższa niż w 2016 r., ale o niemalże 34% wyższa od analogicznej wartości dla roku poprzedniego. Wzrost liczby bezrobotnych odnotowano w tym okresie w każdej z gmin powiatu oświęcimskiego, przy czym w Oświęcimiu był on jednym z niższych, co może wskazywać na stabilną sytuację gospodarczą w mieście. W strukturze bezrobotnych w Oświęcimiu przez cały analizowany okres 2016-2020 nie zachodziły poważniejsze zmiany – nieznaczną większość stanowiły kobiety (57,2% w 2020 r.), na podobnym poziomie utrzymywał się odsetek bezrobotnych poniżej 25 roku życia (ok. 10% - co warto podkreślić, najmniej spośród gmin powiatu) oraz powyżej 50 roku życia (ok. 30%). Proporcje pomiędzy bezrobotnymi długotrwale i krótkotrwale rozkładały się mniej więcej równomiernie, w 2020 r. z niewielką przewagą na korzyść tych drugich (51,6%), choć na początku analizowanego okresu większość stanowili pozostający bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy.

Do przewag gospodarczych Oświęcimia należy działalność na terenie miasta przedsiębiorstwa branży chemicznej o rozpoznawalności międzynarodowej (Grupa Synthos S.A.) oraz posiadanie Miejskiej Strefy Aktywności Gospodarczej skupiającej ponad 100 przedsiębiorstw. W mieście działa także Centrum Biznesu Małopolski Zachodniej Sp. z o.o., prowadzące m.in. dwa inkubatory przedsiębiorczości. Istnieje także specjalny program, zachęcający do inwestowania na terenie Oświęcimia poprzez zwolnienia podatkowe. Należy przy tym podkreślić, że choć Oświęcim stanowi znaczący ośrodek gospodarczy w skali Małopolski Zachodniej, miasto wykazuje bardzo silne powiązania gospodarcze z Górnym Śląskiem – tamtejsze przedsiębiorstwa stanowią miejsce pracy dla wielu oświęcimian.

Profil gospodarczy miasta i ziemi oświęcimskiej, oparty w dużej mierze na przemyśle ciężkim i wydobywczym sprawia, że Oświęcim czekają znaczące przeobrażenia, wynikające z konieczności realizacji polityki dekarbonizacji do 2050 r. Będący obecnie w fazie opracowywania „Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Małopolski Zachodniej” należy traktować jako szansę na realizację szeregu inwestycji całkowicie zmieniających oblicze miasta i regionu. Jednym z pierwszych kroków poczynionych w kierunku absorpcji środków finansowych na ten cel jest opracowanie (wiosna 2021 r.) wespół z samorządami Małopolski Zachodniej „Zielonej Oazy Innowacji” – dokumentu z propozycjami działań wspierających transformację energetyczną.

Obecność Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w powiązaniu z intensywnie rozwijaną przez Oświęcim ideą Miasta Pokoju oraz z pozostałymi zasobami dziedzictwa kulturowego i środowiska naturalnego sprawia, że istotną gałęzią w strukturze gospodarczej miasta jest turystyka i branże z nią powiązane (np. gastronomia, transport). Na przełomie roku 2020 i 2021, ze względu na pandemię COVID-19 branża ta przeżywała załamaniem, którego skutki są trudne do przewidzenia w perspektywie długofalowej. Rozwiązaniem pożądanym będzie wdrożenie odpowiednio dobranych mechanizmów pomocowych dla lokalnych przedsiębiorców – pierwsze kroki w tym zakresie zostały już podjęte (wprowadzono m.in. odroczenia w płatnościach podatków).

Konsekwencje:

- Znacząca rola Oświęcimia jako jednego z ważniejszych centrów gospodarczych w Małopolsce Zachodniej;
- Obecność Oświęcimia na mapie najważniejszych ośrodków przemysłowych kraju;
- Potencjał w zakresie przyciągania nowych inwestorów, związany z rozpoznawalnością oraz tradycjami przemysłowymi miasta;
- Występujące powiązanie części lokalnego rynku pracy z jednym pracodawcą – ryzyko związane z ewentualnym załamaniem się branży i zwolnieniami;
- Ryzyko pogorszenia się sytuacji na lokalnym rynku pracy w związku z zapaścią gospodarczą wywołaną pandemią koronawirusa;
- Obecność na terenie miasta branży szczególnie narażonych na trudności związane z obostrzeniami pandemicznymi (głównie turystyka i branże towarzyszące);
- Korzyści gospodarcze oraz potencjały płynące z położenia w trójkącie tworzoną przez trzy silne ośrodki przemysłowe i gospodarcze – Kraków, Bielsko-Białą, GOP;
- Znaczący udział w mieście oraz szczególnie w otaczających ośrodkach gospodarczych, przemysłów wydobywczych i opartych na paliwach stałych, będących miejscami zatrudnienia mieszkańców Oświęcimia;
- Atrakcyjność inwestycyjna związana z działaniem Strefy Aktywności Gospodarczej;
- Silne powiązania gospodarcze Oświęcimia z Górnym Śląskiem, stanowiące zarówno przewagę konkurencyjną, jak i ryzyko w przypadku jakichkolwiek załamania w branżach przemysłu ciężkiego i wydobywczego.

Wyzwania:

- Działania w kierunku kreowania pozytywnego wizerunku Oświęcimia jako miasta sprzyjającego prowadzeniu działalności gospodarczej;
- Podejmowanie i podtrzymywanie współpracy pomiędzy samorządem, placówkami edukacyjnymi (m.in. działająca na terenie miasta uczelnia) i przemysłem w celu tworzenia atrakcyjnych miejsc pracy;
- Łagodzenie skutków gospodarczych (głównie w zakresie bezrobocia) związanych z pandemią COVID-19 i współpraca w tym zakresie z innymi jst;
- Rozwijanie oferty inwestycyjnej miasta, m.in. poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej do terenów inwestycyjnych (Strefa Aktywności Gospodarczej) i doskonalenie obsługi przedsiębiorcy;
- Identyfikacja i realizacja działań natury gospodarczej, społecznej i renaturalizacyjnej w ramach spodziewanej transformacji energetycznej subregionu Małopolski Zachodniej i Śląska – we współpracy z innymi jst.
- Przygotowanie projektów i osiągnięcie gotowości inwestycyjnej na wdrożenie założeń Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji – zarówno w zakresie absorpcji środków, jak i sprawnego przeprowadzenia przeobrażeń gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
- Kontynuacja polityki zrównoważonego rozwoju dla Oświęcimia.

d) stanu środowiska naturalnego

Największym bogactwem naturalnym Oświęcimia są przepływające przez miasto rzeki – Wisła oraz Soła. Tereny (łąki) nadrzeczne są jedynym obszarem w granicach miasta objętym ochroną przyrody. Jednocześnie z racji obecności ciężkiego przemysłu środowisko naturalne Oświęcimia uległo znaczącym przekształceniom, co widoczne jest przede wszystkim we wschodniej części miasta.

Wydaje się, że największym problemem Oświęcimia w zakresie ochrony środowiska naturalnego jest zanieczyszczenie powietrza, powodowane przez cztery główne czynniki:

1. Duże natężenie ruchu samochodowego na drogach przebiegających przez miasto;
2. „Niska emisja” z kotłów i palenisk, zainstalowanych w zabudowie mieszkalnej na terenie miasta;
3. Obecność na terenie miasta zakładów przemysłowych, na czele z Grupą Synthos S.A.;
4. Nawiewanie zanieczyszczeń pochodzących z indywidualnych palenisk i przemysłu z obszarów pozamiejskich;

Zlokalizowany w granicach miasta Oświęcim kombinat chemiczny został zakwalifikowany przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie do grupy 7 największych emitentów zanieczyszczeń powietrza w całym regionie. Sytuacji nie poprawia także relatywnie niewielka odległość powiatu od zakładów przemysłowych zlokalizowanych w rejonie pogranicza województwa małopolskiego i śląskiego (np. Tychy, Czechowice-Dziedzice). Z kolei o szkodliwości, jaką niosą ze sobą kotły i paleniska na paliwa stałe w budownictwie mieszkaniowym świadczy fakt, że według raportów WIOŚ, na stacji pomiarowej w Oświęcimiu normy stężeń pyłów PM₁₀ w 2019 r. były przekraczane w 7 na 12 miesięcy – sytuacja poprawiała się jedynie w okresie letnim. W latach 2015-2019 na terenie miasta zlikwidowano 418 palenisk. Przy założeniu, że zinwentaryzowano wszystkie, oraz że tempo ich likwidacji zostanie utrzymane, całość w teorii powinna zniknąć w ciągu najbliższych 8 lat – w praktyce, głównie ze względu na opór społeczny, osiągnięcie takiego rezultatu będzie trudne. Do znaczącej poprawy jakości powietrza niezbędne będzie także podejmowanie analogicznych inicjatyw w sąsiednich gminach. Samo miasto prowadzi zaawansowane działania mające na celu ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, którego główne źródło stanowi tzw. „niska emisja”, co widoczne jest szczególnie w sezonie grzewczym. W kwietniu 2021 r. Oświęcim jako pierwsze miasto w Małopolsce Zachodniej uchwalił własne regulacje antysmogowe. Rośnie także liczba odnawialnych źródeł energii, stosowanych zarówno w prywatnej zabudowie mieszkaniowej, jak i w budynkach użyteczności publicznej.

W obszarze ochrony środowiska należy zwrócić uwagę również na kwestie zanieczyszczenia gleb. Badania WIOŚ z ostatnich kilkunastu lat (ostatni raport z 2016 roku) wskazują, iż problem ten dotyczy również Oświęcimia, w którym zlokalizowany jest jeden z punktów pomiarowych w województwie (nr 347 – przy ul. I. Krasickiego; 50°02'50.0"N 19°13'52.0"E). Pomiary w tym miejscu regulamie wskazują poważne przekroczenia norm niebezpiecznych związków chemicznych w glebie. Wyniki te odnoszą się tylko do jednej działki – dla poznaniu skali i charakteru zjawiska niezbędne są szerzej zakrojone badania diagnostyczne w pozostałych częściach miasta.

W kontekście stanu i ochrony środowiska w Oświęcimiu należy podkreślić zadowalający dostęp do infrastruktury sieciowej. Według danych z końca 2019 r. dostęp do wodociągu posiadało 100%, do kanalizacji 92,6% a do gazociągu 88,8% mieszkańców miasta. Rezultaty te wyróżniały analizowane miasto zarówno wśród gmin powiatu oświęcimskiego, jak i pomiędzy jednostkami stanowiącymi tło

porównawcze. Dane UM, obrazujące odsetek budynków mieszkalnych z dostępem do infrastruktury sieciowej wskazują, że największe problemy z rozbudową kanalizacji, głównie ze względu na niechęć w wykonywaniu przyłączy, występuje na osiedlach Dwory-Kruki (72,8% ogółu budynków mieszkalnych wyposażonych z przyłącza), Błonie (83,2%) oraz Stare Stawy (84,1%). Do najważniejszych wyzwań Oświęcimia w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska naturalnego zalicza się ponadto modernizacja systemu kanalizacji deszczowej. Najpoważniejszą barierą w rozwoju infrastruktury sieciowej na terenie miasta jest, poza finansami, opór społeczny. Stąd wiodąca rola samorządu miasta w wypracowaniu rozwiązań kompromisowych, możliwych do zaakceptowania przez wszystkich interesariuszy.

Z kwestiami środowiskowymi nierozzerwalnie łączą się ustalenia Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Pomimo braku szczegółowych ustaleń na moment tworzenia niniejszego raportu, już teraz wiadomo, że w założeniach programu kluczowy nacisk zostanie położony na działania związane z transformacją energetyczną – w praktyce będzie się wiązać to m.in. z szerszym wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, działaniami termomodernizacyjnymi czy zakupami niskoemisyjnych pojazdów dla komunikacji zbiorowej. Jednym z pierwszych działań, podjętych w kierunku transformacji energetycznej przez miasto Oświęcim, jest wypracowanie wspólnie z gminami powiatu oświęcimskiego oraz gminą Andrychów „Zielonej Oazy Innowacji”. Dokument zawiera propozycje działań (w tym inwestycyjnych) wpisujących się w proces transformacji górnictwa i zmiany profilu gospodarczego tej części Małopolski.

Konsekwencje:

- Duże zagrożenie związane z zanieczyszczeniem powietrza oraz gleb – proces trudny do zahamowania ze względu na zróżnicowanie źródeł zanieczyszczenia, konieczność poniesienia wysokich nakładów finansowych oraz brak możliwości działania samorządu gminnego w niektórych przypadkach;
- Straty wizerunkowe (m.in. w zakresie atrakcyjności osadniczej) Oświęcimia związane ze złą jakością powietrza;
- Korzystny wpływ na jakość życia mieszkańców związany z zadowalającym dostępem do infrastruktury sieciowej;
- Bezpośrednie przełożenie dostępu do infrastruktury na atrakcyjność osadniczą oraz inwestycyjno-gospodarczą miasta;
- Konkurencyjny potencjał środowiskowy przekładający się na atrakcyjność osadniczą miasta;
- Zagrożenia związane z funkcjonowaniem dużego zakładu chemicznego;
- Ograniczony potencjał miasta w zakresie produkcji energii w oparciu o odnawialne źródła energii.

Wyzwania:

- Podnoszenie jakości usług związanych z infrastrukturą techniczną służącą ochronie środowiska i dostosowanie ich do zmieniających się warunków osadniczych oraz potrzeb gospodarczych;
- Intensyfikacja działań leżących w kompetencjach samorządu gminnego, zmierzających do poprawy jakości powietrza;
- Współpraca z samorządami, inspektoratami i służbami w zakresie poprawy stanu środowiska naturalnego, ze szczególnym uwzględnieniem powietrza;
- Rozwój współpracy na linii miasto – przemysł w zakresie działań zmierzających do poprawy stanu środowiska naturalnego (w tym o charakterze profilaktycznym);
- Konsekwentna zmiana wizerunku Oświęcimia w zakresie jakości i stanu środowiska naturalnego;
- Ochrona bioróżnorodności i obszarów cennych przyrodniczo, szczególnie objętych ochroną prawną oraz obszarów Natura 2000;
- Uszczelnianie i doskonalenie systemu gospodarowania odpadami;

- Modernizacja systemu kanalizacji deszczowej oraz rozwój sieci ciepłowniczych w mieście.

e) zasobów kultury i dziedzictwa kulturowego

Pomimo zdominowania wizerunku Oświęcimia w zakresie dziedzictwa kulturowego przez fakt istnienia Byłego Niemieckiego Nazistowskiego Obozu Koncentracyjnego i Zagłady Auschwitz-Birkenau, miasto stara się tworzyć alternatywną propozycję dla turystów i mieszkańców, opartą o swoją bogatą, wielowiekową historię, zasoby oraz ofertę kulturalną. Obiekty znajdujące się zarówno w rejestrze zabytków (17 ob.) jak i gminnej ewidencji zabytków (166 ob.) stanowią atrakcję głównie dla nieco bardziej zorientowanych krajoznawców. Miasto, nie odcinając się od trudnej historii prowadzi strategię jej „oswajania”, co wyraża m.in. przyjęciem motta „Oświęcim – Miasto Pokoju” i naciskiem na promowanie Oświęcimia jako ośrodka refleksji i dialogu oraz współpracą z licznymi, obecnymi w mieście instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze pamięci, edukacji i pojednania. Oferta kulturalna, obejmująca wydarzenia o rozpoznawalności co najmniej ponadregionalnej obejmuje m.in. festiwale, konkursy, konferencje, spotkania oraz warsztaty. Duży nacisk kładziony jest w tym zakresie na działania edukacyjne, kierowane głównie do ludzi młodych z całego świata, przy współpracy miejskich jednostek kultury z innymi organizacjami, m.in. Międzynarodowym Domem Spotkań Młodzieży czy Centrum Dialogu i Modlitwy.

Do wiodących instytucji kultury świadczących ofertę dla mieszkańców należą te prowadzone przez samorząd Oświęcimia – Oświęcimskie Centrum Kultury, Muzeum Zamek (z działającym w jego strukturach muzeum w Ratuszu, o funkcjach muzeum regionalnego, popularyzującego historię ziemi oświęcimskiej) oraz Miejska Biblioteka Publiczna „Galeria Książki”. OCK jest organizatorem kilku wydarzeń o zasięgu międzynarodowym i ogólnopolskim, ponadto odpowiada za przygotowanie codziennej oferty kulturalnej dla mieszkańców miasta. Katalog instytucji uzupełniają dwa muzea – oprócz Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau, bezpośrednio podporządkowanego Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w mieście działa Muzeum Pamięci Mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej. Wspomnieć należy także o inicjatywie pozarządowej w zakresie muzealnictwa – w zachowanej synagodze działa Centrum Żydowskie, prowadzące Muzeum Żydowskie, które dokumentuje historie i kultywuje pamięć o licznej niegdyś społeczności żydowskiej miasta. W Oświęcimiu instytucjonalnie zaznaczona jest obecność Romów za sprawą działalności Stowarzyszenia Romów w Polsce wraz z Romskim Instytutem Historycznym.

Konsekwencje:

- Bardzo duży potencjał jednego z posiadanych zasobów dziedzictwa historycznego w kształtowaniu wizerunku Oświęcimia na skalę ogólnopolską oraz do rozwoju ruchu odwiedzających z nim związanego, a przez to również rozwoju związanych z nim usług;
- Niewystarczająca skala rozpoznawalności i znacząco mniejszy potencjał pozostałych zasobów dziedzictwa Oświęcimia, zwłaszcza tych nie związanych z historią II wojny światowej;

Wyzwania:

- Umiejętne wykorzystywanie potencjału związanego z obecnością Miejsca Pamięci, rozpoznawalnego w skali światowej;
- Promowanie pozostałych zasobów dziedzictwa kulturowego, także we współpracy z okolicznymi JST;
- Ochrona i opieka nad zabytkami oraz niematerialnym dziedzictwem kulturowym;
- Rozwijanie „codziennej” oferty kulturalnej dla mieszkańców miasta i powiatu;

• Oferta kulturalna dla mieszkańców miasta odpowiadająca potrzebom; • Wielość instytucji działających w sferze dialogu i współpracy, otwartości na inne narody, kultury i religie, pamięci historyczne oraz realizowane przez nie projekty; • Wydarzenia o skali międzynarodowej i ogólnopolskiej, jak np. Oświęcimskie Forum Praw Człowieka.	• Kontynuacja współpracy z licznymi partnerami społecznymi i pozarządowymi w realizacji pozytywnego wizerunku Oświęcimia.

f) potencjału sportowego, rekreacyjnego i turystycznego

Posiadane przez Oświęcim tradycje sportowe koncentrują się wokół pływania, łyżwiarstwa figurowego oraz hokeja na lodzie – miejscowa Unia jest wielokrotnym mistrzem Polski w tej dyscyplinie. Pomimo to, w skali całego kraju wymienione dyscypliny cieszą się mniejszą popularnością w porównaniu z innymi sportami drużynowymi (piłka nożna, siatkówka) i w nieznacznym stopniu przekładają się na realne korzyści (np. marketingowe) dla samego miasta. Mimo to ich obecność może zostać wykorzystana do budowania wizerunku miasta sportu, tym bardziej, że wśród infrastruktury sportowej, posiadanej przez miasto, wyróżnia się hala lodowa na 3 000 miejsc oraz kryta pływalnia o wymiarach olimpijskich, spełniająca wymogi Światowej Federacji Pływackiej FINA. Samo miasto, za sprawą placówek oświatowych umożliwia edukację sportową na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym, jak również wykorzystanie posiadanego zaplecza sportowego (w tym wzniesiona w latach 2016-2018 nowoczesna hala sportowa przy SP nr 8) w charakterze bazy rekreacyjnej dla mieszkańców i treningowej dla klubów sportowych. Oświęcim wyróżnia się ponadto pod względem posiadanej infrastruktury rowerowej – na koniec 2019 r. łączna długość ścieżek rowerowych na obszarze miasta przekraczała 23 km, znacząco wyprzedzając pod tym względem pozostałe gminy powiatu oświęcimskiego oraz tła porównawczego. Przez miasto, wzdłuż Wisły i Soły, przebiega Wiśłana Trasa Rowerowa, zaliczana do szlaku rowerowego VeloMałopolska, zdobywającego coraz szerszą rozpoznawalność wśród miłośników tej formy spędzania wolnego czasu.

Swoją rozpoznawalność jako miejsce docelowe dla odwiedzających, Oświęcim zawdzięcza przede wszystkim obecności Miejsca Pamięci Auschwitz-Birkenau, od 1979 r. znajdującego się na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO. Muzeum w 2019 r. odwiedziło 2,32 mln osób, co czyniło ją najczęściej odwiedzaną placówką muzealną w kraju (trend ten utrzymuje się od lat). Przesądza to o ważnej roli, jaką w przypadku Oświęcimia pełnią odwiedzający i goście – ich ruch stanowi źródło utrzymania dla wielu osób, ale również sprzyja działalności branży towarzyszących (np. transport czy gastronomia, noclegi). Jest to jednocześnie wyzwanie w zakresie obsługi tak dużego ruchu, przez co należy rozumieć chociażby kwestię dojazdu do poszczególnych obiektów wchodzących w skład Muzeum czy zapewnienia odpowiedniej ilości miejsc parkingowych. Wśród pozostałych miejsc odwiedzin zwracających uwagę znajduje się chociażby Szlak Murali z realizacjami m.in. Andrzeja Pągowskiego i Edwarda Dwurnika, oraz podziemna trasa turystyczna w obrębie oświęcimskiego zamku. Oświęcim stanowi także dogodną bazę wypadową do zwiedzania atrakcji ziemi oświęcimskiej, na czele z tzw. Doliną Karpia, kojarzoną przede wszystkim z nieodległym Zatorem i parkami rozrywki, oraz nieco dalej zlokalizowanymi atrakcjami (m.in. Wadowice, Inwałd, Bielsko-Biała).

Miasto próbuje budować swoją markę w oparciu o posiadane zasoby rekreacyjne (baza sportowa), przyrodnicze (rzeka Soła, zieleń miejska) i dziedzictwa kulturowego. Oświęcim, stanowi ważne miejsce do spędzania czasu wolnego dla mieszkańców nieodległych gmin z Małopolski i Górnego Śląska. Przed wybuchem pandemii COVID-19 miasto oferowało szeroki wachlarz wydarzeń kulturalnych. Dużą

popularnością jako miejsce odpoczynku cieszą się Bulwary nad Sołą oraz miejska przestrzeń, zagospodarowana na cele rekreacyjne (Park Zasole, Park Pojednania Narodów, Park Pokoju, Stare Miasto wraz ze starówką czy naturalne tereny lasów łęgowych wzdłuż rzeki Soły), w towarzystwie których rozwijają się usługi okołoturystyczne. Największym mankamentem przy ocenie poziomu zainteresowania tą ofertą jest brak możliwości zmierzenia rozmiarów „turystyki jednodniowej” – wskaźnikami przynajmniej w częściowym stopniu obrazującym pewne trendy jest liczba odwiedzin Miejskiego Punktu Informacji Turystycznej oraz liczba miejsc noclegowych. W tym pierwszym przypadku zwraca uwagę natężenie odwiedzin przypadające na III kwartał – okres letnich wakacji. Z kolei liczba miejsc noclegowych w Oświęcimiu w ostatnich latach rosła, osiągając – w zależności od źródła – poziom 913 miejsc (2019, GUS) lub 1861 miejsc (2020, MSIT). Na podstawie przytoczonych danych można wysnuć wniosek, że zainteresowanie Oświęcimiem jako miejscem odwiedzin wzrasta. Jednocześnie należy z dużym prawdopodobieństwem założyć, że rok 2020 i (przynajmniej częściowo) 2021 odznaczają się gwałtownym spadkiem wartości wskaźników dotyczących turystyki ze względu na pandemię COVID-19 i jej skutki, co w mieście takim jak Oświęcim, w którym turystyka stanowi istotną gałąź gospodarki lokalnej, będzie mieć szczególne znaczenie.

Konsekwencje:

- Potencjał miasta w zakresie szkolenia sportowego – tradycje, infrastruktura i zaplecze szkoleniowe (w tym szkoły i klasy sportowe);
- Niewielkie znaczenie Oświęcimia na sportowej mapie Polski – odnotowywane głównie w dyscyplinach o relatywnie niskim poziomie zainteresowania, jednak korzystnych z punktu widzenia sportowego wizerunku miasta;
- Dogodne warunki do uprawiania turystyki rowerowej, zarówno przy uwzględnieniu zasobów posiadanych przez Oświęcim, jak i gminy ościenne;
- Znaczący udział branży obsługujących duży ruch odwiedzających Muzeum Auschwitz-Birkenau (np. gastronomia, transport, noclegi) w funkcjonowaniu gospodarki lokalnej;
- Znaczenie funkcjonalne Oświęcimia jako istotnego ośrodka ziemi oświęcimskiej w przyciąganiu turystów i osób poszukujących przestrzeni do rekreacji na terenie powiatu;
- Potencjał turystyczny miasta, szczególnie w oparciu o posiadane, a niewykorzystywane dotąd szerzej zasoby środowiska naturalnego (rzeka Soła – rekreacja, aktywny wypoczynek);
- Zaplecze noclegowe świadczące o roli Oświęcimia jako miejsca stanowiącego bazę wypadową do okolicznych atrakcji turystycznych.

Wyzwania:

- Umiejętne wykorzystywanie potencjału Muzeum Auschwitz-Birkenau, zwłaszcza w zakresie ogólnoświatowej rozpoznawalności tego miejsca i przy uwzględnieniu kwestii związanych z odpowiednim podejściem do tragicznej historii tego miejsca;
- Podejmowanie działań inwestycyjnych i organizacyjnych umożliwiających sprawne zagospodarowanie znaczącego ruchu odwiedzających, jakie generuje Muzeum;
- Kontynuacja działań zmierzających do stworzenia dodatkowych propozycji dla odwiedzających przybywających do Oświęcimia, także w zakresie „turystyki jednodniowej” – powiązanie ofert różnych instytucji, wzajemna promocja, wspólna informacja;
- Współpraca z samorządami przy tworzeniu jednolitej oferty turystycznej i rekreacyjnej;
- Dalsze inwestycje w infrastrukturę sportową i rekreacyjną umożliwiającą codzienny wypoczynek mieszkańcom miasta;
- Promowanie miasta poprzez sport – tradycje, dostępność infrastruktury, możliwości rozwoju;

g) regulacji planowania przestrzennego

Według stanu na koniec 2019 r., 90,2% obszaru Oświęcimia było pokryte planami zagospodarowania przestrzennego. Rezultat ten, choć odstaje od niektórych gmin tła porównawczego z wartością wskaźnika na poziomie 100% (Olkusz, Andrychów, Mikołów), jest korzystniejszy niż w przypadku całego powiatu (78,9%) oraz województwa (68%). Planów nie posiadają obszary położone na południowych obrzeżach Oświęcimia. Poprowadzenie prac planistycznych na tych terenach jest istotne i może okazać się kluczowe w konsekwencji postępujących procesów suburbanizacyjnych.

W strukturze gruntów Oświęcimia wyróżnia się wysoki odsetek terenów przemysłowych – w 2020 r. wyniósł 22,7% – co w dużej mierze potwierdza przemysłowy charakter miasta. W ostatniej dekadzie zmniejszyła się powierzchnia gruntów rolnych (20,9% w 2020 r.) oraz pozostałych użytków rolnych – łąk, pastwisk, sadów itd. (15,6% w 2020 r.). Spadki te zostały skompensowane wzrostem terenów mieszkaniowych (z 9,4% do 9,9%) oraz kategorii zawierającej tereny pozostałe (np. rekreacyjno-wypoczynkowe, obsługi komunikacyjnej) (z 27,2% do 28,6%). Zarówno lasy i grunty zalesione jak i nieużytki stanowią śladowy odsetek, niewiele przekraczający 1% w każdym z przypadków.

Oświęcim jest miastem o specyficznej strukturze przestrzennej, w dużej mierze warunkowanej przebiegiem rzek (Wisła, Soła, kanał Dwory), terenami przemysłowymi w jego wschodniej części oraz terenami Muzeum tuż za zachodnią granicą. Dodatkowo, z zachodnią granicą miasta pokrywa się linia kolejowa Trzebinia – Zebrzydowice. Wszystkie te czynniki mogą stanowić barierę inwestycyjną, szczególnie w zakresie rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Niemniej w Oświęcimiu powstają kolejne budynki, w tym obiekty zabudowy wielorodzinnej. Miasto poprzez tworzenie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz MPZP prowadzi politykę zrównoważonego rozwoju, aby w równym stopniu stwarzać warunki do rozwoju działalności gospodarczej wraz z niezbędną infrastrukturą i systemem komunikacji, tworząc jednocześnie przestrzeń dla mieszkańców i chroniąc środowisko naturalne i dziedzictwo kulturowe, zgodnie z zasadą ładu przestrzennego.

Miasto Oświęcim, ze względu na swoją specyfikę wynikającą z podziału administracyjnego (gmina miejska) znajduje się w szczególnej sytuacji, nie posiadając terenów wiejskich w swoich granicach. Stąd też znacznie silniej zaznaczające się w statystykach trendy związane z migracją i osiedlaniem się dotychczasowych mieszkańców na tereny podmiejskie niż w przypadku gmin miejsko-wiejskich, jak chociażby wytypowane do analizy porównawczej Andrychów, Chrzanów czy Olkusz. Obszarem o największym potencjale osadniczym, zarówno w przypadku zabudowy jednorodzinnej, jak i budownictwa wielorodzinnego jest osiedle Stare Stawy. Duże zasoby dostępnego terenu znajdują się też w Monowicach, które prezentują się mniej korzystnie ze względów lokalizacji (oddalenie od centrum, sąsiedztwo terenów przemysłowych) oraz deficytów wyposażenia w podstawową infrastrukturę (szkoła, kościół, dom kultury itd.).

Konsekwencje:

- Korzystny wpływ na atrakcyjność inwestycyjną i osadniczą Oświęcimia związany z pokryciem znaczącego obszaru miasta planami zagospodarowania przestrzennego;
- Niskie ryzyko wystąpienia niekorzystnych procesów urbanistycznych, potencjał do

Wyzwania:

- Dokończenie prac związanych z pokryciem całego obszaru miasta planami zagospodarowania przestrzennego;
- Bieżąca aktualizacja dokumentów planistycznych, uwzględniająca potrzeby rozwojowe miasta oraz uwagi zgłaszane

<p>prowadzenia uporządkowanej polityki planistycznej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoki odsetek terenów przemysłowych w mieście; • Duży stopień determinowania rozwoju przestrzennego Oświęcimia przez uwarunkowania geograficzne (rzeki) oraz historyczne (tereny przemysłowe, kolejowe). 	<p>przez mieszkańców, przedsiębiorców i innych interesariuszy;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dalsze działania w kierunku wyznaczania, zagospodarowywania i pielęgnacji terenów zielonych, głównie z uwagi na kwestie związane z zanieczyszczeniem powietrza, retencją oraz rekreacją; • Zagęszczanie zabudowy wielorodzinnej w miejscach do tego predysponowanych; • Kontynuacja prowadzenia polityki zrównoważonego rozwoju miasta.
--	--

h) bezpieczeństwa publicznego

Rola Oświęcimia – głównego ośrodka administracyjnego i gospodarczego Małopolski Zachodniej przekłada się na więcej niż dobry dostęp do służb i straży zapewniających bezpieczeństwo publiczne. Miasto jest siedzibą komendy powiatowej policji, Straży Miejskiej oraz trzech jednostek straży pożarnej – KP PSP, OSP oraz zakładowej SP. Dużym zagrożeniem dla bezpieczeństwa publicznego jest obecność kombinatu chemicznego, które z uwagi na zastosowanie technologii produkcji, procedur bezpieczeństwa i działań zapobiegawczych jest minimalizowane.

Dane miejscowej komendy policji pokazują, że Oświęcim jest dość bezpiecznym miastem, z przewidywalnym katalogiem przekroczeń prawa – do najczęstszych w ostatnim pięcioleciu należały kradzieże z włamaniem, bójki i pobicia oraz uszkodzenia mienia. W zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego w ostatnich latach zauważalne jest zmniejszenie się liczby wypadków oraz kolizji przy rosnącym natężeniu ruchu – jak wynika z danych GDDKiA przez „oświęcimski” odcinek DK44 przewija się średnio ponad 20 000 pojazdów na dobę. Należy przypuszczać, że dalsze inwestycje w infrastrukturę drogową (na czele z budową południowej obwodnicy miasta) przyczynią się do dalszego spadku liczby tych incydentów.

Położenie w dolinach rzecznych sprawia, że najpoważniejszym zagrożeniem naturalnym występującym na terenie Oświęcimia jest zagrożenie powodziowe. Większą część terenów zalewowych stanowią nadrzeczne łąki i nieużytki – do zabudowy mieszkalnej potencjalnie zagrożonej zalaniem należą nieliczne domy w widłach Wisły i kanału Dwory (ulica Przysiółek Bajcarki) oraz rejon ulic Głogowej i Łęgowej na południu miasta. O wiele większa część miasta ucierpiałaby w wyniku scenariusza całkowitego zniszczenia wałów przeciwpowodziowych.

<p>Konsekwencje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego – zwłaszcza w zakresie przestępczości; • Zagrożenie związane z funkcjonowaniem kombinatu chemicznego na terenie miasta; • Poprawa bezpieczeństwa na drogach przebiegających przez miasto; • Zagrożenie powodziowe obejmujące nieznaczne fragmenty miasta, głównie 	<p>Wyzwania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utrzymywanie korzystnych trendów spadku liczby przestępstw i wykroczeń; • Dalsza poprawa bezpieczeństwa na drogach miasta, z dążeniem do wyeliminowania lub ograniczenia do minimum zdarzeń niebezpiecznych; • Inwestycje w infrastrukturę i sprzęt służące zapewnieniu bezpieczeństwa mieszkańcom
---	--

<p>niezabudowane – sytuacja korzystniejsza niż w przypadku gmin ościennych.</p>	<p>Oświęcimia, m.in. rozwój i modernizacja oświetlenia ulicznego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z przedstawicielami przemysłu w zakresie poprawy bezpieczeństwa mieszkańców miasta; • Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia negatywnych skutków klęsk żywiołowych – w szczególności na obszarach zagrożonych powodzią i podtopieniami.
---	---

i) polityki społecznej

W latach 2016-2020 spadła liczba mieszkańców Oświęcimia korzystających z różnorodnych form pomocy społecznej. Wzrostu wartości wskaźnika nie przyniósł nawet rok 2020, w którym doszło do załamania gospodarczego związanego z pandemią koronawirusa. Wśród tej zbiorowości w całym analizowanym pięcioleciu wyróżniały się utrzymujące się na w miarę stałym poziomie wysokie (oscylujące wokół 20%) odsetki osób w wieku poniżej 18 roku życia oraz kobiet, które przekroczyły 60 rok życia, co może wskazywać na grupy wymagające najpilniejszych działań interwencyjnych. Niepokoić może także bardzo wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej długotrwale (powyżej roku) – w 2020 r. wynosił on nieco ponad 80% i był o 10 punktów procentowych wyższy niż zaledwie trzy lata wcześniej.

Sytuacja diagnozowana wśród oświęcimskich rodzin jest w dużej mierze odbiciem tej dotyczącej pojedynczych osób – w okresie 2016-2020 spadała liczba rodzin objętych pomocą społeczną, a najbardziej niepokojącym zjawiskiem jest występujący w okresie 2017-2020 wzrost odsetka rodzin korzystających ze świadczeń pomocowych długotrwale. W 2020 r. rodziny takie stanowiły 83,2% ogółu. Wydaje się zatem, że pomimo spadku liczby korzystających z pomocy społecznej w Oświęcimiu występuje zjawisko uzależnienia się od tej formy wsparcia. Pogłębiona analiza danych dotyczących pomocy społecznej powinna dać odpowiedzi na temat źródła tego zjawiska wraz z proponowanymi rozwiązaniami.

Analiza powodów trudnej sytuacji życiowej, stanowiącej podstawę do udzielenia wsparcia społecznego pozwala wysnuć stwierdzenie, że w Oświęcimiu w ostatnich latach nie zarysował się problem społeczny, który można byłoby określić mianem wiodącego. W przypadku pojedynczych osób w 2019 r. dominowały świadczenia z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby (24,4%), ubóstwa (20,0%) oraz bezradności (16,4%). Na dalszych pozycjach ze znaczącym odsetkiem uplasowały się także niepełnosprawność oraz bezrobocie. Struktura ta nie uległa znaczącym zmianom w ciągu analizowanego pięciolecia.

Rola głównego ośrodka administracyjnego, gospodarczego i edukacyjnego, jaką Oświęcim pełni w Małopolsce Zachodniej, jak również bliskość względem aglomeracji przesądza o dobrej dostępności usług z zakresu ochrony zdrowia – zarówno w zakresie placówek publicznych, jak i prywatnych. W mieście działa ZOZ obejmujący szpital powiatowy oraz centrum laboratoryjne. Katalog placówek medycznych uzupełnia prowadzony przez samorząd miejski Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego (ZLA), w ramach którego działają cztery przychodnie z podstawowymi usługami medycznymi oraz specjalistycznymi poradniami. Dodatkowo, Oświęcim jest miejscem stacjonowania 2 z 5 zespołów ratownictwa medycznego przypisanych na cały powiat oświęcimski. Najistotniejsze problemy

w zakresie systemu opieki zdrowotnej nie różnią się od tych diagnozowanych w skali ogólnopolskiej, na czele z niedoborem kadry medycznej i pielęgniarstwa. W przypadku Oświęcimia duże znaczenie może mieć także wzrost zapotrzebowania na usługi związane z ochroną zdrowia i opieką nad osobami starszymi, których – co wykazała analiza wskaźników demograficznych – w mieście i całym powiecie będzie w najbliższych latach znacząco przybywać. Jedną z odpowiedzi na sytuację demograficzną miasta jest działalność Dziennego Domu Pomocy – placówki świadczącej oświęcimskim seniorom zarówno pomoc stacjonarną, jak i w miejscu zamieszkania. Ponadto samorząd miejski jest instytucją prowadzącą dla Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi.

Istotnym instrumentem kształtowania polityki społecznej, wdrożonym przez Oświęcim, są karty – Mieszkańca, Seniora oraz Rodziny. Umożliwiają one ich posiadaczom uzyskanie szeregu zniżek na usługi sportowe, rekreacyjne i kulturalne. Jest to jednocześnie jedna z zachęt do osiedlania się na terenie miasta, wzmacniająca atrakcyjność osadniczą Oświęcimia.

Konsekwencje:

- Spadek liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, przy jednoczesnym wysokim odsetku korzystających z tych form wsparcia długotrwale;
- Porównywalny, przewidywalny katalog problemów, przekładających się na konieczność udzielenia wsparcia z zakresu pomocy społecznej;
- Ryzyko wystąpienia bądź nasilenia problemów społecznych będących konsekwencją pandemii koronawirusa;
- Zadowalająca dostępność do usług w ramach systemu opieki zdrowotnej;
- Powolny choć nieunikniony wzrost zapotrzebowania na opiekę zdrowotną, w tym na usługi specjalistyczne, związany ze zmianami w strukturze demograficznej.

Wyzwania:

- Doskonalenie systemu ochrony zdrowia, w tym w kontekście zmian w strukturze demograficznej;
- Przeciwdziałanie spodziewanym na terenie całego kraju problemom związanym z funkcjonowaniem służby zdrowia na poziomie lokalnym;
- Rozwijanie usług społecznych w miejskich jednostkach organizacyjnych, działających w sferze polityki społecznej;
- Monitorowanie i reagowanie na zmiany w zakresie liczebności i struktury ludności objętej pomocą społeczną;
- Rozwijanie systemu Oświęcimskich Kart – rozszerzenie katalogu dostępnych świadczeń, zwiększanie ich wartości, podniesienie rozpoznawalności systemu;
- Oferta wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych skutkami pandemii koronawirusa.

j) edukacji i wychowania

Opiekę nad najmłodszymi mieszkańcami Oświęcimia sprawują, według stanu na rok 2021, trzy żłobki, z czego jeden prowadzony przez samorząd miejski. Łączna liczba miejsc dostępnych w tym samym roku wynosiła 159, co wydaje się niewystarczające w kontekście zapotrzebowania w mieście średniej wielkości, jakim jest Oświęcim – tym bardziej, że niejednokrotnie do oświęcimskich żłobków dowożone są także dzieci zamieszkujące podmiejskie miejscowości. Trudną sytuację w oświęcimskich żłobkach wydają się potwierdzać dane GUS – w 2019 r. tą formą opieki objęte było 9,6% dzieci do lat 3, a liczba miejsc w żłobkach w przeliczeniu na 1 000 dzieci wynosiła 121, co oznaczało, że na 1 miejsce przypadało ponad 8 dzieci. Rozwiązaniem problemu mają stać się przewidywane przez władze działania inwestycyjne w zakresie budowy nowego zespołu żłobkowo-przedszkolnego.

Na terenie miasta funkcjonuje 13 przedszkoli, z czego 6 jest prowadzonych przez samorząd miasta Oświęcim. Wartość wskaźnika obrazującego liczbę dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w przedszkolu przez cały okres 2015-2019 kształtowała się pomiędzy 0,69 (2018) a 0,80 (2015), co przynajmniej w teorii wskazuje na brak problemów z dostępnością miejsc w przedszkolach dla mieszkańców miasta. Należy mieć przy tym na uwadze, że oświęcimskie placówki służą także mieszkającym w okolicznych miejscowościach, łączącym dowóz dzieci do przedszkoli z dojazdami do pracy.

Edukację w zakresie szkolnictwa podstawowego zapewnia 9 szkół podstawowych – wszystkie o statusie szkół publicznych, prowadzonych przez samorząd gminny. Jedna z placówek, jako sportowa, nie posiada przypisanego obwodu szkolnego. Przeciętna liczba uczniów w jednym oddziale szkolnym w 2019 r. wynosiła 16. Pięć lat wcześniej wartość wskaźnika była o 3 osoby wyższa, co można uznać za jedną z konsekwencji opisanych wcześniej procesów demograficznych. Edukacja na poziomie ponadpodstawowym prowadzona jest przez samorząd powiatowy w czterech powiatowych zespołach szkół (obejmujących szkoły ogólnokształcące i branżowe) oraz w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym. Oświęcim, jako jeden z ważniejszych ośrodków administracyjnych Małopolski Zachodniej, posiada placówkę zapewniającą ofertę edukacyjną na najwyższym szczeblu – Małopolską Uczelnię Państwową im. rtm. W. Pileckiego (dawniej PWSZ). Jak wynika z badań losów absolwentów, prowadzonych przez uczelnię, większość z byłych studentów znajduje pracę w Oświęcimiu, miastach Górnego Śląska (Tychy, Katowice) oraz najważniejszych ośrodkach administracyjno-gospodarczych Małopolski Zachodniej (Kęty, Chrzanów, Trzebinia). Ponadto obecność uczelni wyższej w Oświęcimiu powinna w perspektywie najbliższych lat pozytywnie wpłynąć na jakość rynku pracy. Dodatkowo w mieście funkcjonują szkoły prywatne, oferujące możliwość kształcenia wybranym grupom wiekowym na dowolnych kierunkach.

Poziom nauczania w oświęcimskich szkołach podstawowych, mierzony wynikami z ogólnopolskich egzaminów ósmoklasisty (edycje 2019 i 2020) jest nieznacznie niższy od średniej dla powiatu i regionu – średnie wyniki osiągane przez oświęcimską młodzież w przypadku każdego z trzech analizowanych przedmiotów (j. polski, j. angielski, matematyka) były z reguły o kilka punktów procentowych niższe od analogicznych dla powiatu oraz Małopolski. Zwraca uwagę bardzo duże rozwarstwienie rezultatów pomiędzy szkołami podstawowymi w analizowanym mieście, w przypadku niektórych egzaminów sięgające nawet ponad 20 punktów procentowych.

Konsekwencje:

- Problemy w dostępności żłobków dla mieszkańców Oświęcimia;
- Rozbudowana, odpowiadająca aktualnemu zapotrzebowaniu siatka przedszkoli i szkół podstawowych;
- Znaczenie Oświęcimia jako ośrodka edukacyjnego w skali ponadlokalnej i potencjał z tym związany;
- Wszystkie etapy kształcenia dostępne w mieście.

Wyzwania:

- Dostosowanie sieci placówek opieki żłobkowej do aktualnego zapotrzebowania oraz prognozowanej sytuacji demograficznej miasta;
- Podnoszenie potencjału edukacyjnego i wychowawczego szkół i przedszkoli, m.in. za sprawą działań inwestycyjnych oraz wzrostu kwalifikacji kadry nauczycielskiej i wychowawczej;
- Wypracowanie dobrych praktyk i wysokiego standardu nauczania w oświęcimskich szkołach podstawowych;

- Zniwelowanie różnic w poziomie nauczania pomiędzy oświęcimskimi szkołami podstawowymi – wypracowanie dobrych praktyk i wysokich standardów w nauczaniu;
- Bieżące dostosowywanie siatki placówek edukacyjnych do zapotrzebowania, związanego przede wszystkim z sytuacją demograficzną miasta.

k) kapitału społecznego

Według danych BDL GUS, w 2020 r. na terenie Oświęcimia działały 173 podmioty zaliczane do III sektora – 140 stowarzyszenia i organizacje społeczne oraz 33 fundacje. Z kolei wyszukiwarka organizacji pozarządowych w serwisie Centrum Aktywności Społecznej miasta Oświęcim wskazuje na istnienie 115 takich podmiotów. Uwzględniając tę rozbieżność, wynikającą zapewne z kryteriów doboru danych można przyjąć, że w analizowanym mieście istnieje ponad 100 takich podmiotów, z czego liczba aktywnie działających jest zapewne nieco mniejsza. Dla Oświęcimia wartość wskaźnika obrazującego liczbę organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców wyniosła w 2019 r. 45 – znacząco więcej niż średnia dla gmin powiatu (29) oraz regionu (39). Analizowane miasto korzystnie wyróżnia się także na tle porównawczym.

Samorząd Oświęcimia współpracuje z organizacjami pozarządowymi w zakresie zadań wynikających z art. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na podstawie mechanizmów określonych w Rocznych Programach Współpracy Miasta Oświęcim z Organizacjami Pozarządowymi Działającymi w Sferze Pożytku Publicznego. Dane z okresu 2015-2019 wskazują na nieznaczny spadek zarówno liczby wspieranych zadań (57 w 2019 r.) jak i ogólnej kwoty przeznaczanej na te zadania (1,5 mln zł w 2019 r.). Przeciętna kwota wsparcia zadania mieściła się w przedziale 25-30 000 zł.

Analiza niektórych wyborów z lat 2014-2020 wskazuje na zjawisko rosnącej frekwencji wyborczej w Oświęcimiu. Porównanie w obrębie poszczególnych wyborów (gminnych, sejmowych czy prezydenckich) wskazuje na wzrost frekwencji na przestrzeni 4-5 lat o około 10 punktów procentowych. W ostatnich jak dotąd wyborach, prezydenckich w 2020 r. (II tura) do urn poszło 69,26% uprawnionych mieszkańców Oświęcimia. Należy także zauważyć, że frekwencja wyborcza w analizowanym mieście, zarówno pod względem jej wysokości, jak i kształtującego się trendu, jest bardzo zbliżona do obserwowanej w całym powiecie oświęcimskim oraz w regionie.

Konsekwencje:

- Wzrost zaangażowania mieszkańców Oświęcimia w wybory – zarówno ogólnopolskie, jak i samorządowe;
- Potencjał zaangażowania społecznego i współpracy międzysektorowej (organizacje pozarządowe) przy jednoczesnym nieznacznym spadku tego zaangażowania wyrażonym w liczbach i kwotach udzielonych dotacji;
- Brak dodatkowych mechanizmów partycypacyjnych wdrażanych w niektórych miastach i gminach – m.in. budżet obywatelski.

Wyzwania:

- Realizacja działań zmierzających do podniesienia poziomu partycypacji społecznej wśród mieszkańców miasta, zastosowanie mechanizmów aktywizujących i wyzwalaających zaangażowanie społeczne;
- Wykorzystanie potencjału płynącego z zasobów kapitału społecznego i organizacyjnego mieszkańców miasta;
- Włączenie organizacji pozarządowych w tworzenie oraz rozwój oferty spędzania wolnego czasu, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży oraz osób starszych.

I) stanu finansów samorządowych

Kwota 5 800,07 zł, odnosząca się do dochodu w przeliczeniu na jednego mieszkańca, stawia Oświęcim w korzystnym świetle w porównaniu do średniej dla gmin w powiecie oświęcimskim (5 048,45 zł) oraz całej Małopolski (5 840,24 zł). W 2019 r. niespełna 60% dochodów budżetu miasta stanowiły dochody własne, choć należy odnotować zauważony w okresie 2017-2019 spadek tej wartości na rzecz pozostałych dochodów – dotacji i subwencji. Z kolei pod względem przyporządkowania dochodów do poszczególnych działów klasyfikacji budżetowej, niewiele ponad 43% stanowiły dochody z podatków od osób fizycznych, prawnych i nieposiadających osobowości prawnej. Warto podkreślić także skuteczność samorządu w pozyskiwaniu dofinansowań zewnętrznych ze środków UE.

Kwota wydatków budżetu Oświęcimia w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2019 r. wyniosła 5 854,94 zł, co stanowiło rezultat nieznacznie niższy od średniej wojewódzkiej (5 974,75 zł) choć należy zauważyć, że w okresie 2015-2018 poziom wydatków w Oświęcimiu był wyższy od wojewódzkiego. Miasto Oświęcim w 2019 r. największe wydatki ponosiło na pozycje klasyfikowane do działów „Oświata i wychowanie” (23,7%), „Rodzina” (17,4%) oraz „Transport i łączność” (15,5%), co w praktyce przekłada się na funkcjonowanie placówek oświatowych, wypłaty świadczeń w ramach programu „Rodzina 500+” i funkcjonowaniem transportu publicznego. Zgodnie z danymi publikowanymi przez RIO Kraków, poziom zadłużenia Oświęcimia (relacja zobowiązań zaliczanych do długu publicznego do dochodów ogółem) w 2018 i 2019 r. przekraczał poziom 35%, choć należy także odnotować nieznaczne obniżenie tej wartości w roku 2019 – ostatnim, dla którego na moment tworzenia raportu dostępne są dane.

Konsekwencje:

- Stabilny, zrównoważony budżet miasta ze znaczącym udziałem dochodów własnych;
- Korzystna pozycja Oświęcimia w zakresie poziomu dochodów w przeliczeniu na mieszkańca w porównaniu z pozostałymi gminami powiatu oświęcimskiego;
- Sprawność miasta w pozyskiwaniu dotacji pochodzących ze źródeł europejskich;
- Znaczący udział nakładów na oświatę i wychowanie oraz transport publiczny w ogólnej kwocie wydatków budżetowych;
- Wysoki poziom zadłużenia budżetu miasta związany m.in. z intensywną polityką inwestycyjną oraz wysokim poziomem wkładów własnych ponoszonych na potrzeby realizacji projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych.

Wyzwania:

- Utrzymanie wysokiego poziomu dochodów własnych w strukturze dochodów budżetu Oświęcimia przy jednoczesnej optymalizacji wydatków z uwagi na wzrost wydatków inwestycyjnych, spowodowany dostępnością środków zewnętrznych (w tym unijnych) oraz dobrą koniunkturą gospodarczą;
- Utrzymanie efektywności w zakresie pozyskiwania i rozliczania środków zewnętrznych w nowej perspektywie programowania Unii Europejskiej na lata 2021-2027 oraz krajowych;
- Wprowadzenie mechanizmów partycypacyjnych w przypadku wydatkowania niektórych środków budżetowych;
- Podniesienie efektywności funkcjonowania miejskich placówek oświatowych oraz transportu publicznego przy utrzymaniu dofinansowania na zbliżonym poziomie;
- Bieżące monitorowanie wraz z działaniami zmierzającymi do obniżenia poziomu zadłużenia miasta.

Wnioski z sondażu społecznego wśród mieszkańców

Za najważniejsze kwestie dla poprawy życia w Oświęcimiu respondenci uznali walkę o czyste powietrze, dbałość o rozwój miejskiej zieleni, podniesienie jakości usług świadczonych w placówkach ochrony zdrowia oraz wsparcie rozwoju sportu klubowego. Nie bez znaczenia pozostają działania w takich obszarach jak poprawa polityki informacyjnej urzędu, pogłębienie jego współpracy z organizacjami i Małopolską Uczelnią Państwową im. rtm. W. Pileckiego czy podniesienie atrakcyjności oferty miejsc do spędzania wolnego czasu. Z kolei spośród najważniejszych inwestycji do zrealizowania przez miasto wyróżniły się projekty komunikacyjne – realizacja południowej obwodnicy miasta, modernizacja dróg i linii kolejowych – a także rozbudowa infrastruktury sportowej (modernizacja hali lodowej oraz budowa boiska ze sztuczną nawierzchnią) i poprawa dostępności miejsc w żłobkach i przedszkolach.

W bardziej szczegółowym ujęciu wnioski z badania sondażowego wśród mieszkańców przedstawiają się następująco:

- Większość respondentów (65,8%) jest zadowolona z zamieszkania w Oświęcimiu, a połowa nie rozważa wyprowadzki z miasta. Poważne wątpliwości co do pozostania w nim zgłasza co czwarty respondent (28,1%).
- Wśród ankietowanych dominuje przekonanie, iż miasto jest średniozamożne (62,7% odpowiedzi).
- Mieszkańcy interesują się tym, co dzieje się w Oświęcimiu (84,7% jednoznacznych deklaracji). Najpopularniejsze źródło informacji stanowią dla nich media społeczne lokalnych serwisów informacyjnych (91%), rozmowy z sąsiadami i pozostałymi mieszkańcami (85%), internetowe media miasta (FB: 73%; strona internetowa: 71%) oraz prasa lokalna (71%).
- Wyniki sondażu sugerują potrzebę rewizji polityki komunikacji społecznej miasta. O ile blisko połowa respondentów (46,4%) ocenia ją co najmniej dobrze, ponad $\frac{1}{3}$ (36,6%) wypowiedziała się o niej przeciętnie. Sesje Rady Miasta i spotkania organizowane przez Urząd Miasta Oświęcim stanowią najmniej popularne źródło informacji o tym, co dzieje się w Oświęcimiu (kolejno 10% i 8%). Respondenci wskazują na skuteczność Internetu (55-62,5%) oraz mediów lokalnych i regionalnych (36,5-48,5%) jako narzędzi przekazywania informacji o działaniach władz, nie lekceważąc innych źródeł.
- Sondaż wskazuje na niewielkie poczucie wpływu mieszkańców na ważne decyzje miasta dotyczące jego rozwoju. Łącznie 86,1% zgłasza, że ich wpływ jest przeciętny (37,6%), mały (32,9%) bądź żaden (15,6%).
- Co drugi respondent deklaruje, że przynajmniej 1 osoba w jego domu angażuje się społecznie. Spośród ankietowanych w organizacji lokalnej bądź pozarządowej (22,4% osób), współpraca miasta i jego jednostek z organizacjami oceniana jest raczej dobrze (średnia ocen: 3,25 na 5).
- Mieszkańcy kontaktujący się z urzędem dobrze oceniają jego pracę (średnia ocen: 3,53 na 5). Najwyższe oceny przyznają jakości obsługi klienta (3,6) i dostępności e-usług (3,5), zaś niskie: dostępności cyfrowej strony internetowej UM (3,0), komfortowi korzystania z budynku urzędu (2,9) i przystosowaniu go do potrzeb osób z problemami poruszania się (2,6-2,7).
- Wśród aspektów środowiskowych wybija się na pierwszy plan jednoznacznie negatywna ocena jakości powietrza (2,1). Alarmująco niskie oceny dotyczą deklarowanej gotowości do ponoszenia kosztów na rzecz poprawy jakości środowiska (2,9) oraz uciążliwości hałasu (2,9). Przeciętnie

określa się poziom dbałości o środowisko ze strony Miasta (3,0) i organizacji (3,1). Respondenci najlepiej oceniają dbałość o przestrzeń publiczną i organizację systemu odbioru odpadów (3,4-3,7) oraz jakość wody pitnej (3,9).

- Prawie połowa respondentów (46,4%) łączy mieszkanie w Oświęcimiu z pracą lub nauką w innym miejscu. W największym stopniu dotyczy to sąsiednich gmin (24,5%), konurbacji górnośląskiej (20,4%) i pozostałych ośrodków pogranicza Górnego Śląska i Małopolski (co najmniej 18,5%). Kraków wskazało 14,8% z nich.
- Wśród środków transportu używanych w drodze do miejsca pracy lub nauki dominuje samochód (62,4%) oraz wyróżnia się popularność roweru (16,5%), przemierzania się pieszo (do 8,1%) i komunikacji miejskiej (7,4%).
- Spośród aspektów transportowych najwyżej ocenia się komfort poruszania się po mieście pieszo (3,9), organizację transportu publicznego (3,6-3,9; deficyt: dostępność tras/przystanków), siatkę ścieżek rowerowych (3,2-3,6; postulat: dalsza rozbudowa siatki) oraz dbałość o komfort poruszania się po drogach (3,1-3,6; deficyt: przepustowość). Najniższe oceny przyznaje się dostępności komfortowego systemu transportu kolejowego (2,1-3,1).
- Wygodzie poruszania się pieszo po Oświęcimiu sprzyja m.in. wysokie poczucie bezpieczeństwa (średnia ocen: 3,68) w miejscach publicznych.
- Dobrze oceniana jest dostępność miejsc w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych w mieście (3,9), zaś słabiej w żłobkach (2,1) i przedszkolach (2,9). Respondenci dobrze wyrażają się na temat jakości opieki i nauczania w tych placówkach (3,5-3,8), choć zwracają uwagę na przeciętną przydatność kierunków kształcenia w stosunku do potrzeb rynku pracy (3,0). Jako pole do poprawy wskazują dostępność oferty zajęć pozalekcyjnych (3,2) i różnych form spędzania czasu wolnego (3,1).
- Spośród ocen dotyczących usług społecznych (przedział ocen 3,0-3,7) ankietowani najlepiej oceniają miejską politykę senioralną (3,7) oraz program „Oświęcimska Karta Mieszkańca” (3,6), zaś słabiej politykę dla osób z niepełnosprawnościami (3,1) oraz wsparcie dla osób w kryzysie (3,1). Zauważalność pomocy ze strony organizacji społecznych jest średnia (3,1-3,2). Słabo ocenia się dostępność usług ochrony zdrowia, szczególnie specjalistycznych (2,1) oraz bezpłatnych programów profilaktycznych (2,1; jest to zgodne z tendencjami krajowymi, a jednocześnie krytyczna ocena wynikać może z okresu prowadzenia badania – pandemia COVID-19).
- Oceny aspektów rynku pracy zdają się potwierdzać dominującą rolę rynku konurbacji górnośląskiej, aglomeracji bielskiej i krakowskiej (przedział ocen 2,2-2,8). Najwyżej ocenia się możliwość założenia własnego biznesu, zaś najniżej atrakcyjność miejsc pracy. Zwraca uwagę przewaga liczby odpowiedzi „nie wiem” nad liczbą ocen przy pytaniu o wsparcie udzielane przedsiębiorcom przez samorząd miejski (ocena 2,3), co sugeruje potrzebę wzmocnienia działań informacyjnych w tym obszarze.
- W obszarze kultury i sportu wybijają się dobre opinie odnoszące się do działalności Oświęcimskiego Centrum Kultury (3,7) i Miejskiej Biblioteki Publicznej (4,1). Niewiele niżej ocenia się możliwości uczestnictwa w imprezach i samorealizacji w sporcie i kulturze (3,4-3,6) na terenie Oświęcimia. Ankietowani wskazują na deficyt miejsc spędzania wolnego czasu (3,0) i dedykowanych rekreacji (3,1) w przestrzeni publicznej.

- Ulubionym miejscem w przestrzeni miasta największej grupy respondentów są Bulwary nad Sołą (22,2% wskazań), górujące popularnością nad rynkiem i starym miastem (10,7%), parkami (8,1%), najbliższą okolicą domu (8%) czy stawami Kruki (7,4%). Mieszkańców przyciąga przestrzeń rekreacyjna: ścieżki rowerowe (13,7%) i obiekty sportowe (12,4%), zaś w mniejszym stopniu instytucje kultury (4,7%).
- Największy wpływ na kształtowanie wizerunku miasta ma według respondentów Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau (24,3%), Urząd Miasta Oświęcim (19,6%) oraz klub Unia Oświęcim (16,7%). Zapytani o podmioty, które powinny kształtować wizerunek Oświęcimia, dostrzegają potrzebę wzmocnienia roli urzędu, Oświęcimskiego Centrum Kultury, Małopolskiej Uczelni Państwowej im. rtm. W. Pileckiego, Muzeum Pamięci Mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej i Oświęcimskiego Instytutu Praw Człowieka.
- Najważniejszym priorytetem dla działań władz według ankietowanych powinna być walka o czyste powietrze (14,1% wskazań spośród 27 opcji odpowiedzi), aranżacja miejsc dedykowanych rekreacji i terenów zieleni (10,2%) oraz podniesienie poziomu ochrony zdrowia (10%). Na 4. miejscu znalazł się sport klubowy (7,7%), co podkreśla jego wagę dla mieszkańców miasta. Dopiero na 6. miejscu – zaraz za ochroną przyrody – znalazł się rozwój stref aktywności gospodarczej (6,3%).
- Kluczowymi realizacjami w oczach respondentów dla poprawy warunków w Oświęcimiu są inwestycje w infrastrukturę komunikacyjną: budowa południowej obwodnicy miasta (19,3%), rozbudowa siatki drogowej (15%) oraz modernizacji linii kolejowych (10,4%). Dopiero na kolejnych miejscach znalazły się projekty z zakresu infrastruktury społecznej: zagospodarowanie Bulwarów nad Sołą (9,9%) i budowa zespołu żłobkowo-przedszkolnego (9,2%).

Analiza strategiczna (SWOT) miasta Oświęcim

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnostycznych. Służy porządkowaniu informacji, dokonywaniu oceny zasobów i czynników zewnętrznych, ułatwia też identyfikację wyzwań i określenie priorytetów rozwoju. W najbardziej podstawowym ujęciu, polega na grupowaniu czynników odnoszących się do polityki rozwoju na cztery kategorie, nazwane z j. ang.: strengths – mocne strony, weaknesses – słabe strony, opportunities – szanse i threats – zagrożenia. W związku z dużą dokładnością prac diagnostycznych, wymienione kategorie doprecyzowano z zamiarem zestawienia najważniejszych wniosków z nich płynących. Efektem tego jest wskazanie w poniższej tabeli przewag konkurencyjnych Oświęcimia (cech lub zasobów miasta wyjątkowych względem otoczenia, które stanowią wymierną wartość rozwojową), barier strategicznych, które w istotny sposób ograniczają potencjały miasta (lub de facto hamują jego rozwój) oraz potencjalnych szans i zagrożeń, które wynikają z uwarunkowań zewnętrznych.

Tabela 1. Wyniki analizy SWOT dla miasta Oświęcim.

Silne strony - Przewagi konkurencyjne	Słabe strony - Bariery strategiczne
<ul style="list-style-type: none"> Jeden z dwóch największych ośrodków miejskich Małopolski Zachodniej – pozycja dająca znaczący wpływ na kreację i koordynację polityki rozwoju dla regionu; Sąsiedztwo konurbacji górnośląskiej, aglomeracji krakowskiej i bielskiej – potencjał osadniczy Oświęcimia oraz wzmacniania jego powiązań funkcjonalnych z jednymi z najważniejszych ośrodków wzrostu w kraju; Prężność gospodarcza Oświęcimia (Miejska Strefa Aktywności Gospodarczej, wysoka liczba przedsiębiorstw, w tym dużych, rozpoznawalnych w skali ponadlokalnej firm, obecność Centrum Biznesu Małopolski Zachodniej Sp. z o. o. itp.) – kluczowy czynnik pozycji miasta w Małopolsce Zachodniej i jej wzmacniania w roli strategicznego centrum gospodarczego i ośrodka transformacji energetycznej oraz wzmacniania atrakcyjności osadniczej; Rosnąca estetyka i porządek przestrzenny miasta (pokrycie planami zagospodarowania przestrzennego, zadbane architektura i zieleni miejska, atrakcyjność krajobrazowa i przyrodnicza miasta i jego okolic, rozwinięta komunikacja miejska i sieć ścieżek rowerowych, dostępność infrastruktury sieciowej itp.) – konkurencyjny czynnik atrakcyjności osadniczej na tle regionu; Środowisko instytucji i organizacji działających na rzecz edukacji pokojowej i antydyskryminacyjnej – wyjątkowy zasób w skali Polski i poza jej 	<ul style="list-style-type: none"> Bilans demograficzny miasta (postępująca suburbanizacja, malejące wskaźniki dzietności, starzenie się populacji, nierejestrowana migracja edukacyjna i zarobkowa) – jako bariera dla utrzymania kapitału ludzkiego na lokalnym rynku pracy i przedsiębiorstw oraz podstawowy czynnik rosnących kosztów oferty usług publicznych, głównie senioralnych; Ograniczona dostępność efektywnych, ponadlokalnych połączeń komunikacyjnych z konurbacją górnośląską, aglomeracją krakowską i bielską – barierą dla korzyści płynących z pełnego włączenia w sieć powiązań funkcjonalnych pomiędzy ośrodkami; Wieloaspektowe uwarunkowania złej jakości powietrza (mezoklimatyczne: leżenie dla powietrza nad Śląskiem, ograniczony przewiew, obecność dużego przemysłu, w tym kombinatu chemicznego, niska emisja i natężenie ruchu samochodowego) – barierą dla atrakcyjności osadniczej, wypoczynkowej i zdrowia publicznego; Wciąż dominujący w powszechnej świadomości wizerunek miasta związany z funkcjonowaniem Miejsca Pamięci na terenie Byłego Niemieckiego Obozu Koncentracyjnego i Zagłady Auschwitz-Birkenau – barierą dla alternatywnego przekazu, o szerszym zasięgu, na temat miasta, jego historii, oferty i planów rozwoju.

<p>granicami, jego aktywność daje podstawy do poszerzania współpracy krajowej i międzynarodowej miasta oraz wzmacniania kapitału społecznego wśród mieszkańców;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwijający się sektor turystyczny (dziedzictwo historyczne Oświęcimia i oferta wydarzeń, ruch odwiedzających generowany przez Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau, atrakcje turystyczne w mieście i jego okolicy (m.in. parki rozrywki), rozwój bazy usługowej i obsługi ruchu turystycznego itp.) – potencjał wzrostu gospodarczego i rozpoznawalności Oświęcimia jako miasta z bogatą, ciekawą historią oraz atrakcyjną ofertą spędzania czasu wolnego; • Oferta kulturalna i sportowa wyższego szczebla (aktywności i wysoki poziom oferty kulturalnej instytucji miejskich, w tym Miejskiej Biblioteki Publicznej „Galeria Książki” i Oświęcimskiego Centrum Kultury, znaczące tradycje i specjalizacje sportowe oraz rozwinięta baza infrastrukturalna) – potencjał dalszego rozwoju i profesjonalizacji oferty, poszerzania jej zasięgu i utwierdzenia pozycji Oświęcimia jako najważniejszego ośrodka miejskiego Małopolski Zachodniej; • Środowisko profesjonalnie zorganizowanych instytucji i organizacji (dobrze zorganizowane środowisko seniorów, środowisko edukacji pokojowej, działalność Małopolskiej Uczelni Państwowej im. rtm. W. Pileckiego, zaangażowanie społeczne środowiska proekologicznego) – potencjał tworzenia i pogłębiania długofalowych partnerstw przy realizacji zadań wynikających ze strategii rozwoju miasta. 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Włączenie Małopolski Zachodniej do regionów objętych Mechanizmem Sprawiedliwej Transformacji oraz opracowanie Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji, społeczny i polityczny priorytet związany z ochroną środowiska oraz działania na rzecz realizacji projektu „Zielona Oaza Innowacji” w ramach Krajowego Planu Sprawiedliwej Transformacji; • Poprawa zewnętrznej dostępności drogowej, w tym finalizacja budowy południowej obwodnicy Oświęcimia połączonej z drogą S1; • Rozwój i modernizacja połączeń kolejowych z konurbacją górnośląską, aglomeracją krakowską i bielską, w tym uruchomienie 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak porozumienia i pomysłu na spójną i długofalową politykę transformacji w kraju i regionie, w tym jako bariera kontrolowanego rozwoju Małopolski Zachodniej i ograniczenia ryzyka związanego z negatywnymi skutkami transformacji (ryzyko bezrobocia, ubóstwa itp.); • Utrzymywanie się bądź pogłębianie się niedoborów kadrowych oraz pogorszenie się sytuacji na rynku pracy w związku z niestabilnością polityczną i gospodarczą na świecie, niepewnością stanu finansów publicznych w Polsce, konsekwencjami pandemii koronawirusa i transformacji energetycznej regionu, czy negatywnymi trendami

<p>Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej (SKA) z Krakowa;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dostępność funduszy unijnych, międzynarodowych i krajowych oraz nowych instrumentów finansowania na realizację szerokiego, zintegrowanego wachlarza kosztochłonnych projektów; • Programy krajowe i systemy finansowe ukierunkowane na politykę prorodziną, kompleksową politykę senioralną i społeczną; • Poprawa dostępności instrumentów i platform służących pogłębianiu współpracy międzysamorządowej i innej; • Udział w projektach na szczeblu międzynarodowym (Międzynarodowego Stowarzyszenia Miast Orędowników Pokoju ONZ, inicjatywy ze strony miast partnerskich); • Wzrost znaczenia turystyki jako ważnej gałęzi gospodarki lokalnej oraz prognozowane procesy dynamicznego rozwoju branży po pandemii, a także promowanie zdrowego i aktywnego trybu życia; • Rozwój budownictwa jednorodzinnego i wielorodzinnego, w tym inwestycji prywatnych, w przestrzeni miasta jako szansa na odwrócenie negatywnych trendów demograficznych; • Wdrożenie uchwały antysmogowej oraz kontynuowanie polityki skierowanej na poprawę jakości powietrza. 	<p>demograficznymi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie się tendencji migracji do największych ośrodków miejskich, odpływ związanych z tym podatków stanowiących o budżecie lokalnym oraz możliwościach rozwojowych; • Ryzyka związane ze zmianami klimatu – występowanie gwałtownych zjawisk pogodowych (np. deszcze nawalne, długookresowe susze) i konieczność ponoszenia kosztów przeciwdziałania ich zagrożeniom i skutkom; • Opóźnienia inwestycyjne związane z rewitalizacją linii kolejowych oraz rozbudową sieci połączeń drogowych w regionie; • Niska jakość stanowiącego prawa, nieporządek prawny oraz rosnące koszty realizacji zadań publicznych przez jednostki samorządu terytorialnego; • Ryzyko wyhamowania poziomu inwestycji oraz rozwoju miasta ze względu na skale zmian w systemie finansów publicznych w odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego; • Opóźnienia w wypłacaniu środków europejskich przez Instytucje Zarządzające; • Ograniczenia lub brak dostępu do funduszu Unii Europejskiej.
--	---

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie wyników z diagnozy oraz dyskusji w ramach spotkań warsztatowych z interesariuszami lokalnymi

Misja i wizja rozwoju miasta Oświęcim

MISJA MIASTA

Misja miasta określa najważniejsze priorytety i odpowiedzialności dla władz Oświęcimia przy kształtowaniu polityki jego rozwoju. Stanowi myśl przewodnią w procesie opracowywania strategii i wdrażania jej w życie. Z jednej strony, wskazuje na najważniejsze cele strategii. Z drugiej strony, mówi o pozycji, w której miasto chce się sytuować wobec otoczenia.

Dla mieszkańców i przedsiębiorców – miasto bezpieczne, komfortowe, inspirujące i prorozwojowe.

Dla Małopolski Zachodniej – zaangażowany lider polityki rozwoju regionu.

Dla Polski i świata – miasto pamięci i inicjatyw pokojowych, które rozwija się i patrzy w przyszłość.

WIZJA MIASTA

Wizja miasta określa kondycję Oświęcimia w perspektywie roku 2030, do której osiągnięcia będą dążyć władze lokalne, mieszkańcy oraz inni partnerzy poprzez realizację strategii. Bazuje na doświadczeniach i ambicjach, wnioskach i perspektywach rysujących się z prac diagnostycznych, a zarazem konkluduje założenia planu operacyjnego.

Oświęcim nowoczesnym miastem z atrakcyjnymi warunkami mieszkaniowymi, zielonymi przestrzeniami, rozwijającą się gospodarką oraz szerokim wachlarzem usług, w tym społecznych. Miastem dobrze skomunikowanym, świadomym własnej historii, będącym promotorem edukacji pokojowej, o wiodącej roli w Małopolsce Zachodniej.

Obszary, cele i kierunki działań Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

Wieloaspektowość zmian zachodzących w mieście i jego otoczeniu w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym wymaga od samorządu lokalnego opracowania zintegrowanej interwencji publicznej, która będzie stanowić skuteczną odpowiedź na wyzwania będące ich następstwem. Znalazło to swoje odzwierciedlenie w strukturze strategii, której podstawę stanowi **7 obszarów strategicznych**. Wskazują one obszary koncentracji aktywności finansowej, organizacyjnej i merytorycznej miasta w najbliższych latach. Są względem siebie równoważne i komplementarne. Stanowią odzwierciedlenie wspólnie zdiagnozowany potrzeb, problemów i oczekiwań mieszkańców oraz władz lokalnych.

Obszar MIASTO DO ZAMIESZKANIA grupuje działania z zakresu kształtowania przyjaznej przestrzeni i infrastruktury miejskiej oraz wzmacniania dostępności zasobów mieszkaniowych i infrastruktury technicznej. Decyduje to o atrakcyjności osadniczej miasta i ma stanowić zdecydowaną odpowiedź na obserwowane obecnie procesy demograficzne. Obszar MIASTO ZIELONE jest powiązany z unijnym zobowiązaniem do osiągnięcia w perspektywie 2050 r. neutralności klimatycznej. Realizacja tego celu będzie wymagała transformacji społeczno-gospodarczej - racjonalnej kosztowo, sprawiedliwej i zrównoważonej społecznie. Zaplanowano działania związane z eliminacją zanieczyszczeń, w szczególności powietrza, budową odporności miasta Oświęcim na skutki zmian klimatu i generalnie ochroną środowiska. Obszar MIASTO KREATYWNEJ GOSPODARKI zidentyfikowany został dla promocji i wzmocnienia potencjału ekonomicznego Oświęcimia. Przewiduje działania zogniskowane wokół zagadnień tworzenia i promocji oferty inwestycyjnej miasta, wsparcia i promocji innowacji oraz nowoczesnych technologii, budowania konkurencyjności przedsiębiorstw lokalnych, a także rozwoju sektora usług turystycznych. Turystyka ma stawać się coraz ważniejszym elementem wizerunku, ale i źródłem dochodów budżetu miasta oraz jego mieszkańców. Obszar MIASTO W CZASIE WOLNYM podkreśla oblicze Oświęcimia jako ważnej przestrzeni dla aktywnego i biernego uczestnictwa w kulturze, sporcie i rekreacji, czy rozrywce. Miasto oferuje atrakcyjne formy spędzania wolnego czasu, wyróżniając się 800-letnią historią, bogatą i zróżnicowaną ofertą w zakresie edukacji pokojowej, czy tradycjami i specjalizacjami sportowymi. Strategia promuje i wdraża rozwój zrównoważony Oświęcimia. Potwierdza to wyodrębniony obszar MIASTO INWESTUJĄCE W MIESZKAŃCA, który obejmuje działania z zakresu doskonalenia dostępności i jakości usług publicznych z zakresu oświaty, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i administracji. Zakłada i promuje dalszą współpracę miasta i jego instytucji z mieszkańcami oraz interesariuszami lokalnymi. Obszar MIASTO POKOJU potwierdza i wzmacnia pozycję Oświęcimia jako miasta inicjatyw pokojowych wzywające do pojednania narodów, tolerancji i dialogu. Ostatni obszar MIASTO PONADLOKALNIE wskazuje na Oświęcim jako lidera rozwoju Małopolski Zachodniej, z ambicjami poszerzania sieci współpracy i oddziaływania na bliższe i dalsze otoczenia. Każdy obszar został w strategii poprzedzony krótką deklaracją ideową i opisem planowanych efektów działań.

Jednocześnie dla każdego z obszarów zdefiniowano cele rozwojowe w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. **Cele strategiczne** mają charakter długofalowy, wskazują generalny kierunek postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju. **Cele operacyjne** dotyczą średniego horyzontu czasowego, określają narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych. Podstawę wdrażania strategii stanowią z kolei **kierunki działań**, które służą realizacji założonych celów rozwojowych. Dla każdego z kierunków wskazano **zakres tematyczny**, który określa zadania spójne

z przyjętą strategią postępowania. Część z nich to **konkretne przedsięwzięcia rozwojowe (projekty), najczęściej o charakterze inwestycyjnym**, których realizacja będzie miała kluczowe znaczenie dla powodzenia prowadzonej polityki rozwoju miasta w perspektywie roku 2030. **Zakres tematyczny pozostaje jednak przykładowy i otwarty, tzn. możliwa jest realizacja innych zadań zgodnych z danym kierunkiem działań.** Interwencje planowane w ramach poszczególnych obszarów nie są rozłączne, lecz wzajemnie się przenikają i uzupełniają, dzięki czemu możliwe będzie uzyskanie **efektu synergii**, kluczowego dla ich powodzenia.

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

Schemat 1. Schemat celów Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030.

MIASTO DO ZAMIESZKANIA	MIASTO ZIELONE	MIASTO KREATYWNEJ GOSPODARKI	MIASTO W CZASIE WOLNYM	MIASTO INWESTUJĄCE W MIESZKAŃCA	MIASTO POKOJU	MIASTO PONADLOKALNIE
<p>Cel strategiczny 1. Atrakcyjne warunki mieszkaniowe, dobrze zaprojektowane przestrzenie publiczne i rozwinięta komunikacja jako flagowe elementy oferty Oświęcimia.</p> <p>Cele operacyjne: 1.1. Kształtowanie przyjaznej przestrzeni miejskiej Oświęcimia. 1.2. Zwiększenie dostępności zasobów mieszkaniowych i infrastruktury technicznej zapewniającej komfort życia mieszkańców. 1.3. Oświęcim miastem funkcjonalnej, zrównoważonej i bezpiecznej mobilności.</p>	<p>Cel strategiczny 2. Kształtowanie zdrowej przestrzeni do życia dla mieszkańców i ochrona środowiska przyrodniczego Oświęcimia.</p> <p>Cele operacyjne: 2.1. Eliminacja zanieczyszczeń i budowa odporności miasta Oświęcim na skutki zmian klimatu. 2.2. Polityka proekologiczna i ochrona przyrody.</p>	<p>Cel strategiczny 3. Trwały wzrost gospodarczy miasta w oparciu o lokalne zasoby, wiedzę, kreatywne myślenie oraz przedsiębiorczość mieszkańców i inwestorów.</p> <p>Cele operacyjne: 3.1. Oświęcim miastem aktywności gospodarczej, innowacji i nowoczesnych technologii. 3.2. Rozwój sektora usług turystycznych w mieście.</p>	<p>Cel strategiczny 4. Budowanie kapitału ludzkiego i społecznego w oparciu o poszerzoną ofertę kulturalną i sportową oraz dziedzictwo historyczne.</p> <p>Cele operacyjne: 4.1. Rozwój sportu i rekreacji przy wykorzystaniu tradycji i specjalizacji lokalnych. 4.2. Rozwój oferty czasu wolnego w mieście dostosowanej do potrzeb, oczekiwań i możliwości różnych grup społecznych, w szczególności dzieci i młodzieży, rodzin oraz seniorów.</p>	<p>Cel strategiczny 5. Miasto zapewniające bezpieczne, włączające i aktywizujące warunki życia dla każdej z grup społecznych miasta Oświęcim.</p> <p>Cele operacyjne: 5.1. Szeroka i jakościowa oferta edukacyjna jako element przewagi konkurencyjnej miasta. 5.2. Zapewnienie seniorom wsparcia i warunków dla aktywnego uczestnictwa we wszystkich dziedzinach życia miasta. 5.3. Zapewnienie mieszkańcom Oświęcimia bezpieczeństwa w wymiarze socjalnym, zdrowotnym i publicznym.</p>	<p>Cel strategiczny 6. Wykorzystanie idei Miasta Pokoju jako podstawy polityki rozwoju społecznego i kształtowania wizerunku miasta w Polsce i zagranicą.</p> <p>Cel operacyjny: 6.1. Rozwój społeczny, współpraca i promocja miasta Oświęcim w oparciu o idee pokojowe.</p>	<p>Cel strategiczny 7. Budowa pozycji lidera polityk rozwojowych w regionie Małopolski Zachodniej.</p> <p>Cele operacyjne: 7.1. Samorząd nowej dekady. 7.2. Miasto Oświęcim węzłem komunikacyjnym w sieci połączeń regionalnych.</p>

OBSZAR STRATEGICZNY:

MIASTO DO ZAMIESZKANIA

Cel strategiczny 1.

Atrakcyjne warunki mieszkaniowe, dobrze zaprojektowane przestrzenie publiczne i rozwinięta komunikacja jako flagowe elementy oferty Oświęcimia.

Cele operacyjne:

1.1. Kształtowanie przyjaznej przestrzeni miejskiej Oświęcimia.

1.2. Zwiększenie dostępności zasobów mieszkaniowych i infrastruktury technicznej zapewniającej komfort życia mieszkańców.

1.3. Oświęcim miastem funkcjonalnej, zrównoważonej i bezpiecznej mobilności.

Obszar ten dedykujemy zadaniom, które leżą u podstaw atrakcyjności życia w naszym mieście. Po pierwsze, to kształtowanie przyjaznej, uporządkowanej, funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni, która dobrze wpływa na samopoczucie i stanowi wizytówkę Oświęcimia. W ostatnich latach wykształciliśmy na tym polu wiele dobrych praktyk, czego efekty widać na osiedlu Chemików, w przestrzeni Starego Miasta czy nad Sołą. W nowej dekadzie naszą strategią będzie co najmniej podtrzymanie jakości realizowanych inwestycji oraz obejmowanie nimi kolejnych części miasta, dbając o jego zrównoważony przestrzenny rozwój.

Drugim celem w tym obszarze jest poprawa warunków mieszkaniowych dla obecnych i nowych mieszkańców Oświęcimia. Zwiększenie zasobów mieszkaniowych o konkurencyjnej jakości jest jednym z najważniejszych zadań, przed którym stoimy w obliczu wzmożonej suburbanizacji do gmin ościennych oraz migracji edukacyjnych i zarobkowych do dużych ośrodków. Interpretujemy ten cel dwutorowo, zakładając twarde działania inwestycyjne na polu mieszkalnictwa, infrastruktury sieciowej i społecznej, lecz również poprzez wachlarz działań organizacyjnych, administracyjnych itp. Rozumiemy przez nie m.in. docenienie mieszkańców Oświęcimia poprzez system dedykowanych im usług i zniżek, którego rozwój zaplanowany jest na kolejne lata.

Jako trzeci cel leżący u podstaw podnoszenia atrakcyjności życia w naszym mieście wyznaczamy rozwój układu komunikacyjnego i dostosowywanie go do potrzeb różnych grup użytkowników. Chcemy by każdy mieszkaniec i osoba przyjezdna, bez względu na własne ograniczenia ruchowe, miejsce zamieszkania czy znajomość miasta, mogły bezpiecznie i komfortowo przemieszczać się po Oświęcimiu – autobusem, rowerem, piechotą czy samochodem. W odpowiedzi na różne potrzeby użytkowników tych środków komunikacji, zapewnimy konsekwentną kontynuację dotychczas prowadzonych działań: dalekosiężnego gospodarowania przestrzenią oraz rozwijania inteligentnej sieci komunikacyjnej w duchu koncepcji *smart city*.

W efekcie realizacji planowanych celów i działań wykreujemy warunki życia, pracy i wypoczynku w Oświęcimiu. U ich podstaw identyfikujemy funkcjonalną, dobrze zaprojektowaną przestrzeń miejską, dostępność mieszkań o godnym standardzie oraz sprawną siatkę komunikacyjną. Ich konsekwentna realizacja ma przyczynić się przede wszystkim do zahamowania i odwrócenia niekorzystnych tendencji demograficznych, wzrostu liczby osób przenoszących się na stałe do Oświęcimia oraz dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego miasta.

Obszar: MIASTO DO ZAMIESZKANIA

Cel strategiczny 1. Atrakcyjne warunki mieszkaniowe, dobrze zaprojektowane przestrzenie publiczne i rozwinięta komunikacja jako flagowe elementy oferty Oświęcimia

Cel operacyjny 1.1. Kształtowanie przyjaznej przestrzeni miejskiej Oświęcimia

Kierunki działań	Ramowy zakres tematyczny
1.1.1. Kreowanie dostępnych, atrakcyjnych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zagospodarowanie przestrzeni Starego Miasta pomiędzy ul. B. Joselewicza a ul. Bulwary (Oświęcimska Przestrzeń Spotkań). 2. Zagospodarowanie Parku Pokoju (etap II) (Oświęcimska Przestrzeń Spotkań). 3. Budowa parku miejskiego na terenie Bulwarów w Oświęcimiu (Oświęcimska Przestrzeń Spotkań). 4. Zagospodarowanie Parku Pojednania Narodów - etap II (Oświęcimska Przestrzeń Spotkań). 5. Budowa mostu dla pieszych na rzece Sole (Oświęcimska Przestrzeń Spotkań). 6. Utworzenie parków kieszonkowych na terenie miasta. 7. Uzupełnianie przestrzeni miejskiej o nowe elementy infrastruktury, w tym utworzenie np.: wodnego parku zabaw, parku zabaw dla psów, otwartego amfiteatru, infrastruktury dla uprawiania sportów wyczynowych, parku linowego, nowych propozycji dla wypoczynku i spędzania czasu wolnego, ścieżek edukacyjnych/sensorycznych, tętni solankowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, toalet publicznych itp. 8. Utrzymanie wysokiej jakości walorów użytkowych i estetycznych przestrzeni miasta, w tym jego historycznych części. 9. Rozwój przestrzeni miejskiej w oparciu o ideę „smart city”. 10. Zagospodarowanie terenu zielonego pomiędzy ul. Więźniów Oświęcimia i Obozową – etap II (Park Zasole). 11. Aktualizowanie dokumentów planistycznych – Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.
1.1.2. Efektywne zarządzanie gminnym zasobem nieruchomości i kompleksowa rewitalizacja tkanki miejskiej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja, adaptacja, remonty i wyburzenia obiektów zarządzanych przez ZBM. 2. Remont i przebudowa budynków mieszkalnych i usługowych zarządzanych przez OTBS Sp. z o. o. 3. Remont budynków w Starym Mieście w celu przywrócenia im dawnego blasku. 4. Wsparcie działań na rzecz konserwacji i remontu muru oporowego na Moście Piastowskim. 5. Rewitalizacja przestrzeni publicznej w Oświęcimiu. 6. Działania na rzecz aktywizacji, animacji i rewitalizacji przestrzeni wspólnych. 7. Podjęcie działań na rzecz przejęcia „bloków kolejowych” od PKP S.A. 8. Dbłość o stan zabytków i dziedzictwa Oświęcimia, w tym wsparcie prywatnych właścicieli lub podmiotów reprezentujących właścicieli obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Cel operacyjny 1.2. Zwiększenie dostępności zasobów mieszkaniowych i infrastruktury technicznej zapewniającej komfort życia mieszkańców	
1.2.1. Aktywna polityka mieszkaniowa i kreowanie dogodnych warunków do rozwoju budownictwa wielorodzinnego oraz indywidualnego.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększanie powierzchni terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną i jednorodzinną poprzez opracowywanie i zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. 2. Budowa budynków wielorodzinnych na osiedlu Stare Stawy przez OTBS sp. z o. o. w systemie odroczonej własności. 3. Wsparcie działań na rzecz polityki mieszkaniowej, w tym bieżący monitoring planów inwestycji deweloperskich oraz współpraca administracyjna. 4. Tworzenie warunków mających na celu zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych mieszkańców, z uwzględnieniem ich różnych potrzeb i możliwości (finansowych, mobilnościowych itp.).
1.2.2. Kształtowanie obiektów i przestrzeni publicznych pod kątem zapewnienia ich pełnej dostępności.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zniesienie barier architektonicznych, poprawa dostępności i doposażenie obiektów użyteczności publicznej. 2. Dostosowanie infrastruktury zamku oraz wieży zamkowej do osób ze specjalnymi potrzebami oraz wymogów ochrony przeciwpożarowej. 3. Inwestycje w nowoczesną i dostępną infrastrukturę miejskich jednostek organizacyjnych. 4. Modernizacja infrastruktury towarzyszącej w obszarze: Muzeum Zamek, Miejskiej Biblioteki Publicznej „Galeria Książki” i Oświęcimskiego Centrum Kultury.
1.2.3. Wzmacnianie atrakcyjności osadniczej miasta i przywiązanie mieszkańców do życia w Oświęcimiu.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przeciwdziałanie depopulacji, zachęcanie do zamieszkania w Oświęcimiu, kontynuacja akcji „Zamieszkać w Oświęcimiu”. 2. Podniesienie atrakcyjności oraz rozwój systemu zniżek w ramach oświęcimskich kart miejskich. 3. Wydarzenia promujące i wspomagające proces zakładania oświęcimskich kart miejskich. 4. Kampania zachęcająca mieszkańców do płacenia podatków PIT w Oświęcimiu. 5. Zwiększanie dostępności i jakości usług publicznych. 6. Doskonalenie warunków życia w mieście dla ludzi młodych, w szczególności poprzez kreowanie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego.
1.2.4. Modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej wraz z niezbędną budową i przebudową sieci.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa i rozbudowa sieci wodociągowej. 2. Rozdzielenie kanalizacji sanitarnej i deszczowej. 3. Modernizacja Centralnej Hydroforni. 4. Modernizacja Stacja Uzdatniania Wody „Zasole”. 5. Likwidacja sieci wodociągowych z rur azbestocementowych. 6. Modernizacja sieci wodociągowych będących w posiadaniu PWiK Sp. z o. o. w Oświęcimiu. 7. Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacyjnej będącej w posiadaniu PWiK Sp. z o. o. w Oświęcimiu.

1.2.5. Rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja, budowa i rozbudowa sieci ciepłowniczych oraz zewnętrznych instalacji odbiorczych w Oświęcimiu. 2. Rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej, węzłów cieplnych i instalacji wewnętrznych w zakresie przygotowania ciepłej wody użytkowej.
Cel operacyjny 1.3. Oświęcim miastem funkcjonalnej, zrównoważonej i bezpiecznej mobilności	
1.3.1. Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej i towarzyszącej w mieście.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa, przebudowa, modernizacja lub remont dróg miejskich na terenie Oświęcimia. 2. Wspieranie działań w ramach modernizacji dróg powiatowych na terenie miasta. 3. Poprawa bezpieczeństwa drogowego, w tym rozważenie budowy lewo i prawo skrętów oraz wsparcie działań na rzecz udoskonalenia systemu sygnalizacji świetlnej w Oświęcimiu celem uzyskania efektu „zielonej fali”. 4. Przebudowa dróg wewnątrzosiedlowych na Osiedlu rtm. W. Pileckiego. 5. Modernizacja oświetlenia ulicznego. 6. Budowa parkingów wewnątrzosiedlowych. 7. Remont ciągów pieszo-jezdnych i terenów wewnątrzosiedlowych.
1.3.2. Rozwój i poprawa jakości infrastruktury miejskiej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zielona Oaza Innowacji - Inwestycje w infrastrukturę transportu publicznego – wymiana wiat na inteligentne wiaty przystankowe oraz montaż tablic informacji pasażerskiej. 2. Modernizacja przystanków autobusowych, w tym m.in. instalacja mobilnych punktów informacji turystycznej czy montaż barierko-siedzisk. 3. Wprowadzenie stylizowanych elementów małej architektury – ławeczki, kosze, lampy, tablice, kwietniki itp. 4. Doposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych. 5. Budowa kolejnych nowoczesnych nośników reklamy zewnętrznej: tablic reklamowych, billboardów, citylightów, słupów ogłoszeniowych, nośników zamocowanych na wiatkach przystankowych czy kioskach, tablic elektronicznych, telebimów itp. 6. Poprawa bezpieczeństwa i bieżące utrzymanie infrastruktury na terenie miasta Oświęcim. 7. Rozbudowa cmentarza komunalnego w Oświęcimiu.
1.3.3. Kształtowanie przestrzeni miejskiej przyjaznej komunikacji pieszej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa komfortu komunikacji pieszej – instalacje oświetlenia, mała architektura i wykonywanie nasadzeń. 2. Remonty infrastruktury pieszej. 3. Dostosowanie i rozwój infrastruktury drogowej na potrzeby innych środków transportu osobistego. 4. Przebudowa kładki dla pieszych na rzece Sole w ciągu ul. Cichej.

OBSZAR STRATEGICZNY:

MIASTO ZIELONE

Cel strategiczny 2.

Kształtowanie zdrowej przestrzeni do życia dla mieszkańców i ochrona środowiska przyrodniczego Oświęcimia.

Cele operacyjne:

2.1. Eliminacja zanieczyszczeń i budowa odporności miasta Oświęcim na skutki zmian klimatu.

2.2. Polityka proekologiczna i ochrona przyrody.

Miasto zielone to obszar, w którym grupujemy cele środowiskowe. Rosnący poziom wiedzy na temat złożoności powiązań pomiędzy środowiskiem naturalnym i rozwojem miasta sprawia, że zaliczamy je do najbardziej długofalowych wyzwań stojących przed władzami i mieszkańcami Oświęcimia w nowej dekadzie.

Ich skalę obrazuje pierwszy cel operacyjny, określający zadania z zakresów: transformacji energetycznej, poprawy jakości powietrza i adaptacji przestrzeni miejskiej do skutków zmian klimatu. Doświadczenie w walce ze smogiem pozwala nam jednoznacznie wskazać priorytety dla naszych obecnych i przyszłych działań na tym polu. Stanowią je poprawa efektywności energetycznej budynków, rozbudowa sieci ciepłowniczej i podłączanie do niej kolejnych obszarów miasta oraz wsparcie dla rozwoju nisko- i zeroemisyjnych środków transportu w Oświęcimiu. W odpowiedzi na ryzyka związane bezpośrednio ze zmianami klimatu – niestabilność pogody, w tym upały, susze i deszcze nawalne – priorytety te uzupełniamy o rozwój miejskiego systemu kanalizowania i retencjonowania wód opadowych.

Wieloaspektowość wyzwań związanych ze środowiskiem naturalnym sprawia, że władze i administracja lokalna w Oświęcimiu nie mogą ograniczyć się jedynie do działań infrastrukturalnych. Co więcej, nie mogą ich realizować w pojedynkę. Stąd, jako równoważny do pozostałych, ustanawia się cel rozwoju edukacji ekologicznej, głównie w szkołach, oraz organizacji kampanii tłumaczących sens środowiskowy i ekonomiczny realizowanych przez miasto projektów. W parze z tym wyzwaniem zestawiamy cel podnoszenia standardu gospodarki odpadami, zgodnie z europejskimi trendami projektowania gospodarki o obiegu zamkniętym. Chcemy, by czysty, zielony Oświęcim był miejscem, w którym dobrze się żyje również zwierzętom. Idąc za tym, określiliśmy cel dedykowany również im, dodatkowo poszerzony o działania zgodne ze współczesnymi trendami dbałości o ochronę bioróżnorodności miejskiej.

W efekcie realizacji planowanych celów i działań ograniczymy poziom zanieczyszczeń powietrza do poziomu gwarantującego komfort życia w Oświęcimiu o każdej porze roku. Na efekt tenłoży się rozwinięta w skali niemal całego miasta sieć ciepłownicza, coraz rzadszy widok na ulicach emisyjnych środków transportu oraz gęsto zlokalizowane i zadbane tereny zielone. Równolegle, rozwinięty system gospodarki odpadami pozwoli nam uwidocznienie ekonomiczne korzyści płynące z segregacji odpadów i osiągać nowe skale ich selektywnej zbiórki. Wierzimy, że w perspektywie dekady, wyzwania środowiskowe będą coraz częściej powszechnie traktowane jako wspólne, a za tym ich realizacja – wielokrotnie efektywniejsza. Każde z tych działań przyczyni się do realizacji celów transformacji energetycznej miasta i wzmocni podstawy tego procesu pod jego kontynuację w przyszłości.

Obszar: MIASTO ZIELONE

Cel strategiczny 2. Kształtowanie zdrowej przestrzeni do życia dla mieszkańców i ochrona środowiska przyrodniczego Oświęcimia

Cel operacyjny 2.1. Eliminacja zanieczyszczeń i budowa odporności miasta Oświęcim na skutki zmian klimatu

Kierunki działań	Ramowy zakres tematyczny
2.1.1. Transformacja energetyczna w Oświęcimiu, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju infrastruktury ciepłowniczej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zielona Oaza Innowacji – Zwiększenie efektywności energetycznej poprzez modernizację sieci ciepłowniczej oraz budowę źródeł OZE przy ul. Legionów w Oświęcimiu. 2. Zielona Oaza Innowacji – Budowa farm fotowoltaicznych oraz pomp ciepła zasilających sieć ciepłowniczą. 3. Zielona Oaza Innowacji – Zwiększenie efektywności energetycznej poprzez modernizację sieci ciepłowniczej oraz budowę źródeł OZE przy ul. Powstańców Warszawy w Oświęcimiu. 4. Zielona Oaza Innowacji – Zwiększenie efektywności energetycznej poprzez modernizację sieci ciepłowniczej oraz budowę źródeł OZE przy ul. 3-go Maja w Oświęcimiu. 5. Zielona Oaza Innowacji – Zwiększenie efektywności energetycznej poprzez modernizację sieci ciepłowniczej oraz budowę źródeł OZE przy ul. 11-go Listopada w Oświęcimiu. 6. Zielona Oaza Innowacji – Zwiększenie efektywności energetycznej poprzez modernizację sieci ciepłowniczej oraz budowę źródeł OZE przy ul. Obozowej w Oświęcimiu. 7. Dekarbonizacja systemu energetycznego i rozwój odnawialnych źródeł energii na obszarze miasta Oświęcim.
2.1.2. Aktywna polityka miasta na rzecz poprawy jakości powietrza.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zielona Oaza Innowacji – Wdrożenie systemów odnawialnych źródeł energii na obiektach użyteczności publicznej w Oświęcimiu. 2. Zielona Oaza Innowacji – Wdrożenie systemów odnawialnych źródeł energii na budynkach jednorodzinnych poprzez dotowanie montażu instalacji fotowoltaicznej. 3. Zielona Oaza Innowacji – Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Oświęcimiu wraz z montażem instalacji fotowoltaicznych. 4. Uciepłownienie lokali mieszkalnych wraz z wymianą źródeł ciepła na ekologiczne w obiektach zarządzanych przez Zarząd Budynków Mieszkalnych w Oświęcimiu oraz Oświęcimskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o. o. w Oświęcimiu. 5. Modernizacja, przebudowa, remont oraz wymiana nieekologicznych źródeł ciepła w obiektach użyteczności publicznej.

	<p>6. Modernizacja, budowa i rozbudowa sieci ciepłowniczych, węzłów cieplnych, zewnętrznych instalacji odbiorczych, instalacji wewnętrznych oraz lokalnych, niskoemisyjnych źródeł ciepła w Oświęcimiu.</p> <p>7. Inne działania na rzecz ochrony powietrza w mieście.</p>
2.1.3. Wdrożenie uchwały antysmogowej.	<p>1. Ekodoradztwo.</p> <p>2. Kontynuacja miejskich programów wymiany nieekologicznych źródeł ciepła oraz zwiększania liczby użytkowników sieci ciepłowniczej.</p> <p>3. Kontynuacja monitoring jakości powietrza w ramach stacji pomiarowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska.</p> <p>4. Łagodzenie skutków transformacji energetycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zorganizowanie i prowadzenie punktu konsultacyjno – informacyjnego Programu Czyste Powietrze, - realizacja lokalnego programu pomocy społecznej w postaci Lokalnego Programu Osłonowego dla najuboższych mieszkańców miasta Oświęcim, którzy ponoszą zwiększone koszty grzewcze lokalu mieszkalnego związanego z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów ekologicznych. <p>5. Zakaz palenia węglem na terenie miasta od 2030 roku.</p>
2.1.4. Nowe, niskoemisyjne oblicze transportu.	<p>1. Zielona Oaza Innowacji – Wymiana taboru autobusowego z napędem konwencjonalnym na autobusy zeroemisyjne oraz rozwój infrastruktury wspomagającej.</p> <p>2. Rozwój zintegrowanego i zrównoważonego transportu zbiorowego, w tym dostawa ekologicznych autobusów, pantografów i ładowarek mobilnych.</p> <p>3. Budowa myjni autobusowej.</p> <p>4. Rozwój systemu stacji ładowania pojazdów i infrastruktury towarzyszącej.</p> <p>5. Wsparcie dla rozwoju systemu hulajnóg miejskich, e-hulajnóg, e-rowerów i roweru miejskiego.</p> <p>6. Promocja transportu zbiorowego oraz innych alternatyw dla komunikacji samochodowej.</p>
2.1.5. Podniesienie standardu systemu retencji wód opadowych.	<p>1. Optymalizacja systemu odbioru wód opadowych poprzez kanalizację deszczową wraz z uzbrojeniem oraz rowów otwartych z uwzględnieniem przepustowości i wydajności istniejącego systemu wraz z wylotami.</p> <p>2. Budowa zbiorników retencyjnych.</p> <p>3. Wsparcie na rzecz retencji.</p>

Cel operacyjny 2.2. Polityka proekologiczna i ochrona przyrody	
2.2.1. Ekologiczny Oświęcim - edukacja ekologiczna, kształtowanie i promocja postaw w zakresie ochrony środowiska, zielone projekty.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacja ekologiczna, w tym współpraca z organizacjami na rzecz tworzenia programów edukacyjnych dla szkół. 2. Organizacja kampanii edukacyjnych i informacyjnych na temat zmian klimatu oraz dobrych praktyk, działań i postaw wobec środowiska z myślą o bezpieczeństwie przyszłych pokoleń. 3. Realizacja programu dla zielonej przyszłości miasta Oświęcim – miasto przyjazne dla drzew „ZapraszaMY drzewa do miasta”. 4. Utrzymanie wysokiej jakości zieleni miejskiej w Oświęcimiu – „Mamy wysokie ambicje dbamy o zieleń i jej kondycję”. 5. Budowa małych ścieżek edukacji ekologicznej w parkach miejskich.
2.2.2. Tworzenie przyjaznego klimatu dla zwierząt i ochrona przyrody.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opieka nad bezdomnymi zwierzętami. 2. Budowa schroniska dla zwierząt (bezdomnych kotów i psów). 3. Tworzenie wybiegów dla psów w przestrzeni miejskiej. 4. Instalacja budek lęgowych dla ptaków. 5. Ochrona bioróżnorodności na obszarze miasta.
2.2.3. Doskonalenie gospodarki odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa kompostowni etap I i II. 2. Budowa instalacji do przetwarzania odpadów budowlanych. 3. Budowa instalacji do przetwarzania odpadów wielkogabarytowych. 4. Rekultywacja kwatery II składowiska odpadów komunalnych. 5. Budowa IV kwatery składowiska odpadów komunalnych. 6. Modernizacja instalacji MBP (mechaniczno-biologiczne przetwarzanie odpadów) w zakresie doczyszczania selektywnie zebranych odpadów komunalnych etap I i II. 7. Optymalizacja systemu gospodarki odpadami komunalnymi: <ul style="list-style-type: none"> - zakup pojemników przeznaczonych do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, - budowa altan śmietnikowych na terenie miasta, - udzielanie dotacji wspólnotom mieszkaniowym oraz spółdzielniom mieszkaniowym na budowę altan śmietnikowych, - wdrożenie selektywnej zbiórki bioodpadów w zabudowie wielorodzinnej, - wdrożenie selektywnej zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. 8. Likwidacja odpadów zawierających azbest z terenu miasta Oświęcim.

OBSZAR STRATEGICZNY: MIASTO KREATYWNEJ GOSPODARKI

Cel strategiczny 3.

Trwały wzrost gospodarczy miasta w oparciu o lokalne zasoby, wiedzę, kreatywne myślenie oraz przedsiębiorczość mieszkańców i inwestorów.

Cele operacyjne:

3.1. Oświęcim miastem aktywności gospodarczej, innowacji i nowoczesnych technologii.

3.2. Rozwój sektora usług turystycznych w mieście.

Obszar *Miasto kreatywnej gospodarki* poświęcamy zadaniom z zakresu wsparcia konkurencyjności lokalnego rynku pracy i przedsiębiorstw. Kluczowym dla nas, strategicznym celem rozwojowym jest stworzenie warunków, które ograniczą ryzyko i pozwolą pracodawcom i osobom aktywnym zawodowo zaadaptować się do zmian, które niesie ze sobą transformacja energetyczna na Śląsku i w Małopolsce Zachodniej. Dokonamy tego, bazując na lokalnych, unikalnych potencjałach Oświęcimia, wykorzystując zróżnicowane, dostępne nam narzędzia oraz dbając o jak najpełniejsze wsparcie informacyjne dla przedsiębiorstw i osób borykających się z trudnościami na rynku pracy. W odpowiedzi na te wyzwania formułujemy dwa cele operacyjne.

Pierwszy z nich dedykowany jest trzem grupom odbiorców: przedsiębiorstwom, osobom aktywnym zawodowo, które chcą poprawić swoją sytuację na rynku pracy, a także inwestorom. Kierowane do nich wsparcie rozumiemy wielotorowo. Poprzez perspektywiczne gospodarowanie przestrzenią będziemy dążyli do rozwoju stref gospodarczych i skoncentrowanej aktywności biznesowej w mieście. Z kolei obecność w Oświęcimiu Centrum Biznesu Małopolski Zachodniej sp. z o. o. czy Małopolskiej Uczelni Państwowej im. rtm. W. Pileckiego umożliwia zacieśnienie współpracy z przedsiębiorstwami w zakresie wymiany wiedzy i informacji, które wspomagają budowanie konkurencyjnej oferty własnej firmy oraz oferty szkoleniowej i dofinansowania ze strony instytucji otoczenia biznesu.

Osobne miejsce w strategii dedykujemy sektorowi usług turystycznych, którego stopniowy rozwój od lat obserwujemy m.in. na podstawie rosnącej oferty noclegowej. Oświęcim przyciąga coraz większą liczbę odwiedzających, którym należy zagwarantować możliwość pobytu w komfortowych warunkach. Głównym przy tym wyzwaniem jest pogodzenie zróżnicowanych potrzeb odwiedzających w ramach zrównoważonego rozwoju przestrzeni miasta, tj. oferty umożliwiającej wypoczynek zwiedzającym Oświęcim i jego okolice, wytchnienie dla osób odwiedzających Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau czy atrakcyjną ofertę dla tych, którzy poszukują jej w naszym mieście. Wymaga to wiedzy i doświadczenia, które zbieramy od lat we współpracy z lokalnymi instytucjami, organizacjami i mieszkańcami.

W efekcie realizacji planowanych celów i działań ugruntujemy ekonomiczne podstawy rozwoju Oświęcimia oparte o przemysł, przedsiębiorczość i branżę turystyczną. Działania z zakresu gospodarowania przestrzenią, w tym uzbrojenie terenów inwestycyjnych, pozwolą na skoncentrowany rozwój działalności gospodarczej w poszczególnych częściach miasta. We współpracy z instytucjami otoczenia biznesu zostanie rozwinięty system wsparcia i promocji lokalnych firm oraz wdrożone w życie kompleksowe założenia rozwoju oferty turystycznej. Na tych podstawach stworzymy warunki, które zwiększą atrakcyjność Oświęcimia jako miejsca odwiedzin, prowadzenia biznesu i życia na co dzień, a zarazem wzmocnią bazę dochodową miasta.

Obszar: MIASTO KREATYWNEJ GOSPODARKI	
Cel strategiczny 3. Trwały wzrost gospodarczy miasta w oparciu o lokalne zasoby, wiedzę, kreatywne myślenie oraz przedsiębiorczość mieszkańców i inwestorów	
Cel operacyjny 3.1. Oświęcim miastem aktywności gospodarczej, innowacji i nowoczesnych technologii	
Kierunki działań	Ramowy zakres tematyczny
3.1.1. Wsparcie dla mikro, małych i średnich przedsiębiorców.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zielona Oaza Innowacji – Uruchomienie funduszy bezzwrotnych i zwrotnych Centrum Biznesu Małopolski Zachodniej Sp. z o. o. 2. Kontynuacja funduszy pożyczkowych dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. 3. Stymulowanie powstawania lokali usługowych, w tym w obrębie Starego Miasta. 4. Wspieranie powstawania nowych przedsięwzięć biznesowych, w tym start-upów w obszarze turystyki. 5. Wspieranie lokalnych przedsiębiorców przez działalność Centrum Biznesu Małopolski Zachodniej sp. z o. o. 6. Wspieranie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki lokalnej. 7. Działania na rzecz rozwoju współpracy oświęcimskiego biznesu z Małopolską Uczelnią Państwową im. rtm. W. Pileckiego w Oświęcimiu oraz z innymi jednostkami naukowymi. 8. Wspieranie przedsiębiorstw dotkniętych skutkami zjawisk kryzysowych.
3.1.2. Aktywizacja osób bezrobotnych, w tym w kontekście skutków procesu transformacji energetycznej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja osób bezrobotnych oraz wsparcie dla osób planujących założenie działalności gospodarczej. 2. Wsparcie dla osób będących w trudnej sytuacji w rozwiązaniu problemów społecznych i powrocie na rynek pracy. 3. Współpraca z podmiotami rynku pracy. 4. Wsparcie dla osób tracących prace wskutek transformacji energetycznej w regionie.
3.1.3. Stymulowanie wzrostu gospodarczego w Oświęcimiu – kreowanie klimatu dla inwestycji, rozwój i promocja terenów inwestycyjnych, doskonalenie standardów obsługi.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój stref gospodarczych w obszarze ul. Fabrycznej oraz ul. Kolbego. 2. Wspieranie rozwoju turystyki w mieście, będącej ważnym segmentem lokalnej gospodarki. 3. Kontynuacja programu wsparcia inwestorów, polegającego na ulgach/zwolnieniach w podatku od nieruchomości. 4. Opracowanie i aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z przeznaczeniem pod zabudowę produkcyjną i usługową, w tym usługi turystyczne. 5. Nabywanie gruntów celem tworzenia zwartych obszarów planowanych pod inwestycje.

	<p>6. Zielona Oaza Innowacji – Modernizacja infrastruktury drogowej Miejskiej Strefy Aktywności Gospodarczej Nowe Dwory w Oświęcimiu.</p> <p>7. Tworzenie i aktywna promocja ofert inwestycyjnych.</p> <p>8. Organizacja kolejnych edycji nagrody oświęcimskiej Gali Biznesu.</p> <p>9. Współpraca z instytucjami otoczenia biznesu.</p>
Cel operacyjny 3.2. Rozwój sektora usług turystycznych w mieście	
3.2.1. Tworzenie warunków do rozwoju turystyki indywidualnej i zbiorowej.	<p>1. Rozwój sieci punktów informacji turystycznej na terenie miasta Oświęcim.</p> <p>2. Nawiązanie współpracy z organizatorami przyjazdów grupowych do PMA-B w celu promocji oferty turystycznej miasta.</p> <p>3. Działania na rzecz powołania międzysektorowej platformy na rzecz wdrażania produktów turystycznych Oświęcimia.</p> <p>4. Rozwój bazy i oferty turystycznej w mieście Oświęcim.</p> <p>5. Współpraca z podmiotami turystycznymi, funkcjonującymi na obszarze miasta, w tym z instytucjami prowadzącymi edukację pokojową.</p> <p>6. Promocja oferty turystycznej.</p> <p>7. Przeprowadzanie cyklicznych badań naukowych, socjologicznych i marketingowych w zakresie turystyki dotyczących potrzeb turystów, opinii społecznej, ruchu turystycznego, satysfakcji użytkowników itp.</p> <p>8. Współpraca z podmiotami realizującymi projekty w obszarze turystyki w zakresie organizacji programów, kursów, warsztatów, szkoleń, konferencji itp. podnoszących kompetencje kadry dla rozwoju turystyki w Oświęcimiu.</p> <p>9. Opracowanie i wdrożenie ujednoliconego oznakowania miasta na cele turystyczne.</p> <p>10. Budowa i promocja oferty grupowej z pobytem w Oświęcimiu.</p> <p>11. Współpraca z instytucjami, organizacjami i mieszkańcami na rzecz aktywizacji przestrzeni zabytkowych oraz promocja bogatej, ponad 800-letniej historii miasta.</p> <p>12. Współpraca z Państwowym Muzeum Auschwitz-Birkenau, w tym kształtowanie funkcjonalnej, uporządkowanej przestrzeni wokół muzeum.</p>
3.2.2. Rozwój oferty turystycznej.	<p>1. Zwiększenie liczby miejsc parkingowych, w tym miejsc do wsiadania i wysiadania w pobliżu atrakcji, w szczególności dla autokarów.</p> <p>2. Organizacja autobusu turystycznego na trasie PMAB-Stacja PKP-Stare Miasto.</p> <p>3. Przygotowanie parkingu z punktem obsługi dla kamperów i przyczep kempingowych.</p>

	<ul style="list-style-type: none">4. Rozwój tras turystycznych w Oświęcimiu.5. Udostępnienie zwiedzającym reliktyw XVI wiecznego ratusza pod płytą Rynku Głównego oraz tuneli z czasów II wojny światowej.6. Renowacja płyty Rynku Głównego w Oświęcimiu.7. Ograniczenie ruchu samochodowego w przestrzeni Rynku Głównego.8. Wykorzystanie potencjału turystycznego rzek: Soły i Wisły, w tym budowa przystani na rzece Wiśle.9. Kontynuacja działań na rzecz tworzenia wspólnego, rocznego kalendarza wydarzeń w Mieście Oświęcim.10. Adaptacja sal ekspozycyjnych w zamku oświęcimskim na wystawę stałą, prezentującą wyposażenie wnętrz mieszkalnych z przełomu XIX i XX w.11. Wyznaczenie ścieżki edukacyjno-przyrodniczej na terenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Dolina rzeki Soły”.12. Wykreowanie nowej oferty w oparciu o unikatowe miejsca mieszczące się na mapie Oświęcimia.
--	--

OBSZAR STRATEGICZNY:

MIASTO W CZASIE WOLNYM

Cel strategiczny 4.

Budowanie kapitału ludzkiego i społecznego w oparciu o poszerzaną ofertę kulturalną i sportową oraz dziedzictwo historyczne.

Cele operacyjne:

4.1. Rozwój sportu i rekreacji przy wykorzystaniu tradycji i specjalizacji lokalnych.

4.2. Rozwój oferty czasu wolnego w mieście dostosowanej do potrzeb, oczekiwań i możliwości różnych grup społecznych, w szczególności dzieci i młodzieży, rodzin oraz seniorów.

W ramach obszaru Miasto w czasie wolnym grupujemy plany rozwoju oferty sportowej, kulturalnej, rekreacyjnej i rozrywkowej w przestrzeni Oświęcimia. Choć każda z tych sfer ma własną specyfikę, istnieją konkretne przyczyny, dla której wymieniamy je kolejno w jednym miejscu: składają się one na panującą w mieście atmosferę, sprzyjają aktywności społecznej oraz pobudzają popyt na nowe usługi, tworząc pole dla rozwoju działalności gospodarczych. Wspólnie, istotnie przekładają się na to, jak postrzegamy nasze miasto jako miejsce do życia i jak odbierają je osoby odwiedzające Oświęcim, w tym rozważające zmianę miejsca zamieszkania czy noszące się z pomysłem otwarcia biznesu. W kolejnych latach chcemy kontynuować budowę tej atrakcyjności na podstawie dobrze skonstruowanej oferty dla mieszkańców.

Z powyższym zamiarem określiliśmy dwa cele operacyjne poświęcone sportowi i rekreacji oraz ofercie kulturalnej i spędzania wolnego czasu. Ich wspólnym priorytetem jest zapewnienie oferty atrakcyjnej dla każdej grupy wiekowej i społecznej. Plany te charakteryzuje podobna logika działań. Inwestycje w infrastrukturę sportową, rekreacyjną i kulturalną stanowią podstawy do wypełnienia ich ofertą. Odpowiedzialne są za nią m.in. miejskie instytucje, kluby sportowe czy organizacje społeczne, które mogą liczyć na wsparcie ze strony miasta. Dopełnieniem tego będzie kontynuacja rozwoju oferty wydarzeń, które stają się coraz częstszą przyczyną odwiedzin Oświęcimia przez mieszkańców regionu i nie tylko.

W przypadkach obu celów, będziemy dążyli do wykorzystania lokalnych potencjałów. W kontekście sportu, jako silne strony naszego miasta identyfikujemy tradycje sportowe, przywiązanie do oświęcimskich klubów i dostępną, profesjonalną infrastrukturę. W kontekście rekreacji, są to przede wszystkim: sieć ścieżek rowerowych, tereny zielone i nadwodne. W sferze kultury prężnie działają m.in. Muzeum Zamek, Muzeum Ratusz, Oświęcimskie Centrum Kultury i Miejska Biblioteka Publiczna „Galeria Książki”, zaś wyzwaniem pozostaje opowiedzenie o bogatym dziedzictwie historycznym naszego miasta.

W efekcie realizacji planowanych celów i działań zadbamy o dobrą atmosferę i różnorodną ofertę spędzania czasu wolnego w naszym mieście. Będziemy dążyli do tego, by każdy z mieszkańców mógł znaleźć dla siebie miejsce i okazje do wypoczynku, jak również rozwoju własnych zainteresowań i pasji. Warunków ku temu dostarczymy m.in. poprzez wsparcie klubów, zespołów artystycznych, miejskich instytucji kultury, niezależnych inicjatyw mieszkańców, a także poprzez inwestycje w infrastrukturę i konsekwentnie realizowaną ofertę wydarzeń. Jednocześnie wierzymy, że rozwijana przez lata oferta kulturalna oparta o zasoby dziedzictwa historycznego miasta będzie stanowić nie tylko atrakcyjne uzupełnienie ogółu wydarzeń, lecz również przysłużyć się wzmocnieniu przywiązania do życia w Oświęcimiu.

Obszar: MIASTO W CZASIE WOLNYM

Cel strategiczny 4. Budowanie kapitału ludzkiego i społecznego w oparciu o poszerzaną ofertę kulturalną i sportową oraz dziedzictwo historyczne

Cel operacyjny 4.1. Rozwój sportu i rekreacji przy wykorzystaniu tradycji i specjalizacji lokalnych

Kierunki działań	Ramowy zakres tematyczny
4.1.1. Modernizacja i rozwój bazy sportowej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja hali lodowej. 2. Modernizacja oraz budowa kortów tenisowych. 3. Budowa trybun i zaplecza socjalnego na stadionie piłkarskim przy ul. Legionów. 4. Modernizacja boisk będących w zarządzie MOSiR Oświęcim. 5. Utrzymanie w dobrym standardzie skateparku. 6. Wykorzystanie i rozwój bazy sportowej o nowe elementy infrastruktury celem stworzenia i poprawy warunków do uprawiania różnych dyscyplin sportowych w mieście. 7. Doposażenie obiektów sportowych w niezbędną infrastrukturę i elementy wyposażenia.
4.1.2. Wsparcie oświęcimskiego sportu.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie działalności sportowej i wychowawczej klubów, stowarzyszeń i szkół, w tym jej profesjonalizacji oraz organizowanych zajęć dla każdej grupy wiekowej. 2. Wspieranie sportu zawodowego, w tym hokeja. 3. Organizacja zajęć i szkoleń w obszarze sportu. 4. Kontynuacja miejskich programów nauki pływania.
4.1.3. Rozwój tras rowerowych wraz z punktami obsługi rowerzystów na terenie miasta.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uruchomienie punktów wypożyczalni rowerów miejskich – Oświęcimski Rower Aglomeracyjny. 2. Rozwój tras rowerowych poprzez kontynuację budowy ścieżek rowerowych. 3. Współpraca w zakresie rozwoju sieci ścieżek rowerowych z innymi JST. 4. Rozbudowa i doposażenie miejsc obsługi rowerzystów.

Cel operacyjny 4.2. Rozwój oferty czasu wolnego w mieście dostosowanej do potrzeb, oczekiwań i możliwości różnych grup społecznych, w szczególności dzieci i młodzieży, rodzin oraz seniorów	
4.2.1. Rozwój oferty spędzenia czasu wolnego, ze szczególnym uwzględnieniem kultury i rozrywki.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie Galerii Sztuki Współczesnej „Pro Humanum” w Oświęcimiu. 2. Zakup sceny mobilnej na potrzeby organizacji imprez plenerowych w Oświęcimiu. 3. Budowa kąpieliska miejskiego przy Krytej Pływalni w Oświęcimiu. 4. Tworzenie warunków dla podniesienia partycypacji w kulturze i rozwoju edukacji kulturalnej dla każdej grupy wiekowej. 5. Tworzenie przestrzeni aktywności ruchowej dla każdej grupy wiekowej i społecznej.
4.2.2. Oświęcim – miejsce ciekawych wydarzeń i programów kulturalnych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja imprez sportowo – rekreacyjnych. 2. Kontynuacja lokalnych wydarzeń cyklicznych. 3. Oświęcim – miejsce ciekawych wydarzeń. 4. Promocja i rozwój czytelnictwa. 5. Rozwój edukacji muzealnej. 6. Organizacja wydarzeń promujących wielowiekowe dziedzictwo miasta dedykowanych zarówno mieszkańcom, jak i odwiedzającym. 7. Popularyzacja wiedzy o bogatej historii miasta Oświęcim wśród mieszkańców i osób odwiedzających. 8. Rozwijanie aktywności mieszkańców przez angażowanie w uczestnictwo w kulturze.

OBSZAR STRATEGICZNY:

MIASTO INWESTUJĄCE W MIESZKAŃCA

Cel strategiczny 5.

Miasto zapewniające bezpieczne, włączające i aktywizujące warunki życia dla każdej z grup społecznych miasta Oświęcim.

Cele operacyjne:

5.1. Szeroka i jakościowa oferta edukacyjna jako element przewagi konkurencyjnej miasta.

5.2. Zapewnienie seniorom wsparcia i warunków dla aktywnego uczestnictwa we wszystkich dziedzinach życia miasta.

5.3. Zapewnienie mieszkańcom Oświęcimia bezpieczeństwa w wymiarze socjalnym, zdrowotnym i publicznym.

Miasto inwestujące w mieszkańca to obszar grupujący działania na polach: edukacji, polityki senioralnej, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa publicznego, administracji i wsparcia aktywności obywatelskiej. Zaliczamy je do usług publicznych, których najwyższym priorytetem jest zapewnienie mieszkańcom szeroko pojętego bezpieczeństwa, komfortu i perspektyw rozwoju na bliższą i dalszą przyszłość. Założenie to odzwierciedla się w każdym z celów operacyjnych, które grupujemy w niniejszym obszarze.

Pierwszy z nich dedykujemy lokalnej oświacie, której miasto jest organizatorem na poziomie żłobkowo-przedszkolnym i podstawowym. Tak jak dotychczas, będziemy dążyli do konsekwentnej poprawy dostępności jej nowoczesnej bazy dydaktycznej i zaplecza sportowego. Inwestycje te są jednak otoczką dla najważniejszego wyzwania – kształtowania warunków edukacji, w których uczniowie, kadry szkolne i rodzice będą czuli się bezpiecznie i spokojni o przyszłość. Odpowiedź na nie rozumiemy kompleksowo, rozszerzając programy wychowawcze i edukacyjne na bazie współpracy z organizacjami i instytucjami oraz traktując je jako jeden z podstawowych czynników atrakcyjności osadniczej Oświęcimia.

Drugi cel operacyjny poświęcamy naszym seniorom. Przybywająca liczba osób starszych żyjących w Oświęcimiu wymaga od nas nie tylko perspektywicznego poszerzania oferty dedykowanych im usług, lecz również zmiany perspektywy na rozwój miasta. Przykładem tego jest dostosowywanie przestrzeni publicznych i transportu publicznego do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością. Jako jeden z filarów polityki senioralnej miasta utrzymujemy dbałość o dobrą współpracę ze środowiskiem oświęcimskich seniorów. Jego nieprzeciętną aktywność uznajemy za przewagę konkurencyjną w staraniach o tworzenie w mieście godnych warunków życia seniorów.

W ramach trzeciego celu grupujemy zadania z zakresu pomocy społecznej, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego, a także organizacji usług administracyjnych i współpracy z organizacjami pozarządowymi i inicjatywami oddolnymi. Pierwsze z nich obsługiwane są przez jednostki miejskie i rolą władz miasta jest zapewnienie im dogodnych warunków pracy i zasobów, dzięki którym będą efektywnie realizowały swoje zadania. Na polu administracyjnym w kolejnych latach priorytetem pozostanie kontynuacja poprawy dostępności usług i sprawności ich realizacji. Dopełnieniem tych pól jest wsparcie kompetencji i aktywności lokalnych organizacji, rozszerzanie z nimi współpracy oraz poprawa komunikacji z mieszkańcami. U podstaw ostatniego z tych priorytetów stawiamy założenie, że skuteczne przekazywanie wiedzy na temat spraw ważnych dla Oświęcimia stanowi podstawowy warunek podnoszenia zaangażowania społecznego mieszkańców w życie miasta.

W efekcie realizacji planowanych celów i działań będziemy doskonalić system usług publicznych, który ma zagwarantować wsparcie mieszkańcom znajdującym się w trudnej sytuacji bądź narażonym na zagrożenia. Rozwijany system ma na celu nie tylko budowanie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i pomocy im w relacjach z otoczeniem, lecz również wsparcie ich dobrej kondycji i wzmacnianie poczucia własnej sprawczości. Za sprawą tak stawianych priorytetów, w perspektywie najbliższych 10 lat zwiększymy poziom zadowolenia mieszkańców z życia w Oświęcimiu, wzmocnimy ich przywiązanie do miasta i zaangażowanie w sprawy ważne dla jego społeczności.

Obszar: MIASTO INWESTUJĄCE W MIESZKAŃCA	
Cel strategiczny 5. Miasto zapewniające bezpieczne, włączające i aktywizujące warunki życia dla każdej z grup społecznych miasta Oświęcim	
Cel operacyjny 5.1. Szeroka i jakościowa oferta edukacyjna jako element przewagi konkurencyjnej miasta	
Kierunki działań	Ramowy zakres tematyczny
5.1.1. Podniesienie jakości usług edukacyjnych miasta Oświęcim.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży. 2. Organizacja zajęć i szkoleń w obszarach sportu, kultury i edukacji na rzecz pokoju. 3. Współpraca szkół z otoczeniem, w tym z instytucjami miejskimi oraz Małopolską Uczelnią Państwową im. rtm. W. Pileckiego w Oświęcimiu. 4. Wsparcie realizacji koncepcji uczenia się przez całe życie jako wyjście naprzeciw wyzwaniom współczesności. 5. Wdrożenie jednolitego systemu zarządzania oświatą na terenie miasta. 6. Dostosowanie edukacji do indywidualnych potrzeb ucznia.
5.1.2. Rozwój bazy oraz oferty wychowawczej i edukacyjnej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa zespołu żłobkowo-przedszkolnego w Oświęcimiu na osiedlu Stare Stawy (Zielona Oaza Innowacji). 2. Przygotowanie koncepcji budowy zespołu żłobkowo-przedszkolnego w rejonie osiedli Zasole lub Błonie. 3. Kształtowanie sieci oświatowej zgodnie z identyfikowanym zapotrzebowaniem, prognozami demograficznymi i możliwościami organizacyjno-finansowymi miasta. 4. Modernizacja i remonty budynków oświatowych pod priorytetem tworzenia dostępnej i przyjaznej przestrzeni do nauki oraz energooszczędności budynków. 5. Eliminacja barier architektonicznych w placówkach szkolnych. 6. Dopełnienie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne, w tym sprzęt komputerowy oraz utrzymanie jakości sprzętowej. 7. Funkcjonalne i atrakcyjne zagospodarowanie otoczenia szkół. 8. Przygotowanie koncepcji i budowa przyszłolnego miasteczka komunikacyjnego.
5.1.3. Rozwój bazy oraz oferty sportowej i rekreacyjnej w placówkach oświatowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dywersyfikacja dyscyplin sportowych uprawianych w szkołach. 2. Wsparcie rozwoju kadr trenerskich i młodych talentów. 3. Dopełnienie szkół w sprzęt i modernizacja bazy sportowej.

	<ul style="list-style-type: none"> 4. Wsparcie międzyszkolnej rywalizacji sportowej. 5. Budowa orlika lekkoatletycznego. 6. Modernizacja orlika przy Szkole Podstawowej nr 5 w Oświęcimiu wraz z realizacją namiotu pneumatycznego (balonu piłkarskiego).
Cel operacyjny 5.2. Zapewnienie seniorom wsparcia i warunków dla aktywnego uczestnictwa we wszystkich dziedzinach życia miasta	
5.2.1. Wsparcie i aktywizacja seniorów, w tym poprzez rozwój dedykowanej oferty spędzania czasu wolnego.	<ul style="list-style-type: none"> 1. Działania na rzecz osób starszych. 2. Dopuszczenie miejsc rekreacji dla seniorów. 3. Poszerzanie oferty w ramach Oświęcimskiej Karty Seniora. 4. Wsparcie oferty czasu wolnego dla seniorów. 5. Poprawa bezpieczeństwa osób starszych (np. koperty życia). 6. Rozwój wolontariatu seniorskiego we współpracy ze szkołami i instytucjami kultury. 7. Wsparcie inicjatyw promujących obecność seniorów w przestrzeni miejskiej, w tym dla sektora gastronomii. 8. Rozwijanie wachlarza usług społecznych i zdrowotnych dedykowanych seniorom, w tym m.in. pielęgnacyjnych, rehabilitacyjnych i opiekuńczych oraz poprawa ich dostępności w wymiarze zdalnym i stacjonarnym. 9. Przystosowywanie przestrzeni miejskiej do mobilności osób starszych.
5.2.2. Utrzymanie i doskonalenie współpracy ze środowiskiem oświęcimskich seniorów, w tym wzmacnianie ich sprawczego potencjału organizacyjnego i komunikacyjnego.	<ul style="list-style-type: none"> 1. Współpraca na poziomie planowania polityk miejskich. 2. Kompleksowe wsparcie dla działalności organizacji seniorskich. 3. Współpraca i wsparcie dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku. 4. Kontynuacja współpracy z Oświęcimską Radą Seniorów. 5. Kształtowanie pozytywnego wizerunku osób starszych. 6. Wzmacnianie trwałych relacji międzypokoleniowych.
Cel operacyjny 5.3. Zapewnienie mieszkańcom Oświęcimia bezpieczeństwa w wymiarze socjalnym, zdrowotnym i publicznym	
5.3.1. Podniesienie jakości i poszerzenie dostępu mieszkańców do	<ul style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie sieci placówek Zakładu Lecznictwa AmbulATORYJNEGO w Oświęcimiu. 2. Podniesienie jakości usług diagnostycznych i medycznych, w tym specjalistycznych. 3. Wsparcie dla organizacji wydarzeń promujących zdrowy styl życia.

<p>podstawowej opieki medycznej oraz profilaktyki zdrowia.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 4. Działania w zakresie profilaktyki uzależnień. 5. Poprawa jakości i dostępności do podstawowej opieki zdrowotnej oraz profilaktyki zdrowia. 6. Doposażenie w sprzęt medyczny w Zakładzie Lecznictwa AmbulATORYJNEGO. 7. Podniesienie jakości oferowanych usług zdrowotnych poprzez modernizację przychodni miejskich.
<p>5.3.2. Kompleksowa polityka społeczna i prorodzinna, obejmująca ofertę wsparcia i działania aktywizujące.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja działań w zakresie wspierania rodziny i promowania dietetyki. 2. Kontynuacja i rozwój akcji "Oświęcim dla Malucha". 3. Przeciwdziałanie problemom społecznym, m. in. uzależnieniom, przemocy, bezdomności oraz organizacja adekwatnego systemu interwencji i wsparcia. 4. Pomoc prawna, psychologiczna, terapeutyczna i inna dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji bądź kryzysie. 5. Kompleksowe wsparcie oraz aktywizacja osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem lub wykluczonych społecznie. 6. Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. 7. Organizacja dodatkowych form spędzania wolnego czasu, wypoczynku oraz profesjonalnego wsparcia dla dzieci z rodzin przejawiających trudności opiekuńczo-wychowawcze, w tym promowanie działalności wsparcia dziennego. 8. Wsparcie i promocja wolontariatu, w tym rozwijanie działalności Klubu Wolontariatu w zakresie wspierania rodzin ze szczególnym uwzględnieniem pomocy dla dzieci i młodzieży. 9. Modernizacja i dostosowanie budynków w zarządzie miasta Oświęcim do potrzeb osób niepełnosprawnych. 10. Wsparcie opiekunów osób niepełnosprawnych, wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem. 11. Poszerzenie zakresu usług świadczonych i dostępnych dla osób niepełnosprawnych.
<p>5.3.3. Poprawa jakości usług świadczonych przez Urząd Miasta Oświęcim oraz miejskie jednostki organizacyjne, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju e-administracji i e-usług.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie sieci szerokopasmowej pomiędzy Urzędem Miasta Oświęcim a miejskimi jednostkami organizacyjnymi. 2. Zintegrowanie systemów dziedzinowych Urzędu z kodami słownika TERYT. 3. Poprawa obsługi klientów Urzędu Miasta Oświęcim, jakości świadczonych usług oraz zapewnienie bezpieczeństwa bazodanowego przetwarzania danych osobowych. 4. Poprawa dostępu do usług publicznych świadczonych przez Urząd Miasta Oświęcim poprzez dostosowanie infrastruktury do potrzeb mieszkańców, w tym w szczególności osób ze specjalnymi potrzebami. 5. Dostępność cyfrowa i informacyjno-komunikacyjna. 6. Modernizacja infrastruktury technologicznej i cyfrowej Miejskiej Biblioteki Publicznej „Galeria Książki”. 7. Biblioteka OPEN+. 8. Rozbudowa infrastruktury informacyjnej i informatycznej w systemie ochrony zdrowia.

	<ul style="list-style-type: none"> 9. Modernizacja stron internetowych instytucji kultury. 10. Współpraca w tworzeniu oferty dla mieszkańca między miejskimi jednostkami organizacyjnymi. 11. Rozwój nowoczesnych technologii i usług w Urzędzie Miasta w komunikacji z mieszkańcami. 12. Rozwój społeczeństwa informacyjnego. 13. Wsparcie cyberbezpieczeństwa.
5.3.4. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i zaangażowania mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none"> 1. Doskonalenie systemu komunikacji i dialogu z mieszkańcami. 2. Współpraca z radami osiedli. 3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi. 4. Poszerzenie oferty Centrum Aktywności Społecznej w Oświęcimiu. 5. Współpraca z nieformalnymi grupami mieszkańców w zakresie realizacji atrakcyjnych i nowatorskich inicjatyw miejskich. 6. Kontynuacja współpracy z Młodzieżową Radą Miasta Oświęcim. 7. Integracja i aktywizacja mieszkańców poprzez wydarzenia organizowane przez miasto Oświęcim.
5.3.5. Wzrost poziomu bezpieczeństwa.	<ul style="list-style-type: none"> 1. Budowa Zintegrowanego Systemu Powiadamiania – elektroniczna sieć syren alarmowych. 2. Przeciwdziałanie skutkom powodzi w rejonie ulicy Kamieniec. 3. Rozbudowa i modernizacja systemu wizyjnego Straży Miejskiej. 4. Wzmocnienie potencjału służb ratowniczych. 5. Kontynuacja programu „Bezpieczny Oświęcim”.

OBSZAR STRATEGICZNY:

MIASTO POKOJU

Cel strategiczny 6.

Wykorzystanie idei Miasta Pokoju jako podstawy polityki rozwoju społecznego i kształtowania wizerunku miasta w Polsce i zagranicą.

Cel operacyjny:

6.1. Rozwój społeczny, współpraca i promocja miasta Oświęcim w oparciu o idee pokojowe.

Osobne miejsce wśród najważniejszych obszarów strategii dedykujemy celom i działaniom związanym z ideą Miasta Pokoju. Jest to obszar wyjątkowy spośród pozostałych w ramach naszej strategii, jak i w kontekście dokumentów strategicznych, które przygotowują samorządy w całej Polsce. Wynika on nie tylko z nierozzerwalnego powiązania losów Oświęcimia z tragiczną historią II wojny światowej, lecz również z pracy edukacyjnej, kulturalnej, naukowej czy społecznej, którą od kilkudziesięciu lat wykonuje środowisko oświęcimskich organizacji i instytucji pokojowych. Ich aktywność, kapitał ludzki oraz kapitał społeczny, który generują, stanowią najważniejszą podstawę polityki rozwoju miasta w tym obszarze. Drugą z podstaw tworzy gromadzone od lat doświadczenie władz Oświęcimia w wiązaniu polityki rozwoju z ideami pokojowymi i rozwijana przy tym współpraca międzynarodowa.

Działania w ramach obszaru Miasto Pokoju grupujemy w trzy kierunki. Każdy z nich posiada wymiar lokalny – służący rozwojowi społecznemu Oświęcimia – oraz ponadlokalny, przekładający się na rozpoznawalność miasta w regionie, kraju i na świecie. Pierwszy z kierunków dedykujemy kontynuacji działań władz i jednostek miejskich w ramach idei Miasta Pokoju. Skupia się on przede wszystkim na organizacji wydarzeń i budowaniu rozpoznawalności Oświęcimia jako ośrodka aktywności pokojowej. Drugi z nich poświęcamy rozwojowi działalności jednostek miejskich na polu idei pokojowych, gdzie główną rolę odgrywa Oświęcimski Instytut Praw Człowieka wraz z Miejską Biblioteką Publiczną „Galeria Książki”. Ostatni cel dedykujemy współpracy miasta z Państwowym Muzeum Auschwitz-Birkenau, wspieraniu aktywności organizacji i instytucji pokojowych oraz współpracy międzynarodowej.

W efekcie realizacji planowanych celów i działań Oświęcim ma wzmocnić swoją rozpoznawalność w kraju i poza jego granicami jako ważny ośrodek wdrażania i promocji idei pokojowych. Pozycja ta ma być ugruntowana na solidnych fundamentach, tzn. dobrze zorganizowanym, współpracującym i aktywnie współtworzącym ofertę edukacyjną i kulturalną środowisku organizacji pokojowych. Warunki ku temu zostaną stworzone przez władze miasta oraz jego jednostki, których działalność odegra znacznie większą rolę w dopełnianiu oferty niż dotychczas. Te podstawy będą stanowiły zaufane, profesjonalne zaplecze współpracy międzynarodowej Oświęcimia, a także źródło inicjatyw, których miasto będzie inicjatorem w regionie i poza granicami Polski. Tak jak i dziś, tak w perspektywie końca dekady, wspieranie pracy organizacji i instytucji pokojowych w Oświęcimiu na rzecz tłumaczenia natury człowieczeństwa oraz zaufanie do nich stanowić będzie dla nas obowiązek honorowy.

Obszar: MIASTO POKOJU

Cel strategiczny 6. Wykorzystanie idei Miasta Pokoju jako podstawy polityki rozwoju społecznego i kształtowania wizerunku miasta w Polsce i zagranicą

Cel operacyjny 6.1. Rozwój społeczny, współpraca i promocja miasta Oświęcim w oparciu o idee pokojowe

Kierunki działań	Ramowy zakres tematyczny
6.1.1. Kontynuacja działań związanych z ideą „Oświęcim – Miasto Pokoju”.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmacnianie istniejących i kreowanie nowych przedsięwzięć związanych z ideą „Oświęcimia - Miasta Pokoju”. 2. Organizacja wydarzeń związanych z realizacją idei „Oświęcim – Miasto Pokoju”. 3. Umocnienie pozycji miasta realizującego przesłanie pokojowe na arenie krajowej i międzynarodowej. 4. Rozwijanie roli Oświęcimia jako ważnego ośrodka praw człowieka i inicjatyw pokojowych. 5. Rzecznictwo na rzecz pokoju i wolności. 6. Organizacja Festiwalu dla Pokoju oraz innych wydarzeń edukacyjnych, kulturalnych, niosących przesłanie Pokoju.
6.1.2. Rozwój Oświęcimskiego Instytutu Praw Człowieka.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działania pokojowe prowadzone przez Oświęcimski Instytut Praw Człowieka, w tym: fora ogólnopolskie, międzynarodowe konferencje oraz seminaria. 2. Cykl działań edukacyjnych w oparciu o współpracę samorządu miasta ze szkołami (lekcje i warsztaty edukacyjne, seminaria), ze szczególnym uwzględnieniem edukacji antydyskryminacyjnej i wielokulturowej historii miasta. 3. Organizacja konferencji, wystaw, publikacji. 4. Rozwój współpracy zagranicznej w zakresie edukacji pokojowej i wymiany doświadczeń. 5. Ustanowienie oświęcimskiej nagrody dla osób i instytucji działających na rzecz pokoju i praw człowieka. 6. Powołanie galerii sztuki współczesnej związanej z przesłaniem pokojowym.
6.1.3. Współpraca i wspieranie działalności Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau oraz instytucji działających w obszarze edukacji pokojowej na terenie miasta.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca organizacyjna przy wydarzeniach o skali lokalnej i ponadlokalnej. 2. Wsparcie promocyjne i finansowe wydarzeń. 3. Współpraca projektowa i kontynuacja działań. 4. Współpraca z Państwowym Muzeum Auschwitz-Birkenau i środowiskiem instytucji działających na rzecz edukacji pokojowej i antydyskryminacyjnej. 5. Wspieranie biennale plakatu społeczno-politycznego. 6. Organizacja wydarzeń, w tym wystaw plenerowych, o tematyce pokojowej i prawach człowieka. 7. Rozwój integracji i współpracy środowiska instytucji i podmiotów działających na rzecz pokoju.

OBSZAR STRATEGICZNY:

MIASTO PONADLOKALNIE

Cel strategiczny 7.

**Budowa pozycji lidera polityk rozwojowych w regionie
Małopolski Zachodniej.**

Cele operacyjne:

7.1. Samorząd nowej dekady.

7.2. Miasto Oświęcim węzłem komunikacyjnym w sieci
połączeń regionalnych.

Obszar Miasto ponadlokalnie grupuje działania służące wzmocnieniu pozycji Oświęcimia jako wiodącego ośrodka rozwoju w Małopolsce Zachodniej. Cel ten wynika z dwóch rodzajów przesłanek. Z jednej strony, z obecnej pozycji w regionie opierającej się na przewagach konkurencyjnych miasta oraz założeniu dalszego ich rozwijania (prężności gospodarczej, estetyki przestrzeni i porządku przestrzennego, aktywności środowiska instytucji pokojowych itd.). Z drugiej strony, cel ten wynika z uwarunkowań zewnętrznych. Wśród najważniejszych z nich należy wymienić m.in. wskazanie Oświęcimia i Chrzanowa w dokumentach wyższego szczebla jako ośrodków kluczowych dla rozwoju Małopolski Zachodniej, brak lidera wśród gmin w regionie, szczególnie widoczny w ramach procesu planowania spójnej polityki transformacji energetycznej, czy szanse rozwojowe dla miasta, które niesie za sobą pełne zintegrowanie transportowe z konurbacją górnośląską, aglomeracją krakowską i bielską.

Określamy dwa cele operacyjne, które składają się na realizację celu strategicznego wzmocnienia pozycji Oświęcimia w regionie. Pierwszy z nich dotyczy rozwijania przewag konkurencyjnych miasta w wymiarze ponadlokalnym: organizacji wydarzeń o znaczeniu regionalnym i międzynarodowym, współpracy z oświęcimskimi organizacjami i instytucjami w zakresie działań ponadlokalnych, wzmacniania naszego uczestnictwa w sieciach partnerskich gmin w regionie i zaangażowania na polu współpracy międzynarodowej. Drugi z celów dedykujemy integracji transportowej Oświęcimia z otoczeniem. Zakłada on działania, na które władze miasta mają ograniczony lub niewielki wpływ. Dotyczy to przede wszystkim szeroko ujętego planu działań wspierających główne podmioty realizacyjne w procesie modernizacji połączeń kolejowych z konurbacją górnośląską, aglomeracją krakowską i bielską (Polskie Koleje Państwowe S.A., rząd i właściwe ministerstwa, przewoźnicy regionalni itd.). Świadomi większej sprawczości władz miasta na polu komunikacji drogowej i rowerowej, osobny zestaw zadań poświęcamy integracji i zwiększeniu przepustowości połączeń i tras miejskich z drogami w otoczeniu Oświęcimia.

W efekcie realizacji planowanych celów i działań umocnimy pozycję konkurencyjną Oświęcimia na pograniczu województw małopolskiego i śląskiego. Dokonamy tego na bazie: wybijającej się atrakcyjności osadniczej w regionie, czołowej roli w kształtowaniu ponadlokalnych polityk rozwoju w Małopolsce Zachodniej, wynikającej z naszego zaangażowania w tworzenie i rozwijanie sieci partnerstw, a także postępującej integracji komunikacyjnej z najważniejszymi ośrodkami wzrostu południowej Polski. Czołowej pozycji Oświęcimia, rozumianej w kategorii ośrodka wzrostu, nie interpretujemy jako celu samego w sobie. Wyniknie ona z efektów naszej konsekwentnej pracy na rzecz rozwoju miasta oraz zaangażowania w kształtowanie polityk ponadlokalnych, których celem jest poprawa jakości życia wszystkich mieszkańców.

Obszar: MIASTO PONADLOKALNIE**Cel strategiczny 7. Budowa pozycji lidera polityk rozwojowych w regionie Małopolski Zachodniej****Cel operacyjny 7.1. Samorząd nowej dekady**

Kierunki działań	Ramowy zakres tematyczny
7.1.1. Wzmacnianie pozycji Oświęcimia jako wiodącego ośrodka Małopolski Zachodniej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja projektu pn. „Zielona Oaza Innowacji”. 2. Działania prowadzone w ramach Stowarzyszenia Powiatów, Miast i Gmin „Forum Małopolski Zachodniej”, w tym wspólne inicjatywy i projekty. 3. Rozwój współpracy projektowej i promocyjnej z Małopolską Uczelnią Państwową im. rtm. W. Pileckiego w Oświęcimiu. 4. Wzmocnienie produktu „Oświęcim – tu się dzieje” jako miejsca organizacji wydarzeń miasta Oświęcim dla turystów i mieszkańców. 5. Promowanie Oświęcimia jako miasta turystycznego o szerokim wachlarzu ofert na bazie turystycznych produktów lokalnych i regionalnych. 6. Realizacja projektów partnerskich. 7. Działania związane ze wzmacnianiem pozycji Oświęcimia jako wiodącego ośrodka gospodarczego Małopolski Zachodniej. 8. Kontynuacja projektu: Aleja Drzew Pamięci w Parku Zasole (Oświęcimska Przestrzeń Spotkań). 9. Współpraca w ramach Aglomeracji Oświęcimskiej.
7.1.2. Zwiększenie rozpoznawalności Oświęcimia jako miejsca ciekawych wydarzeń ponadlokalnych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontynuacja organizacji ciekawych wydarzeń ponadlokalnych. 2. Organizacja wydarzeń ponadlokalnych przez Oświęcimskie Centrum Kultury, Miejską Bibliotekę Publiczną „Galeria Książki”, Muzeum Zamek. 3. Organizacja wydarzeń i przedsięwzięć o charakterze społecznym, rozrywkowym, kulturalnym, sportowym i promocyjnym, propagujących historyczne dziedzictwo miasta Oświęcim. 4. Współpraca ponadlokalna z instytucjami, organizacjami i podmiotami prywatnymi. 5. Wsparcie dla rozwoju miejskich programów kulturalnych o zasięgu ponadlokalnym. 6. Promocja dziedzictwa historycznego i oferty kulturalnej miasta Oświęcim w ramach polityki budowania marki.

7.1.3. Współpraca ponadlokalna i międzynarodowa z jednostkami samorządowymi, instytucjami i organizacjami, w szczególności w zakresie szkolnictwa wyższego, zarządzania dziedzictwem historycznym i promocji idei pokojowych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja spotkań i wizyt studyjnych. 2. Zacieśnianie współpracy z miastami partnerskimi. 3. Wymiana doświadczeń z obszaru zarządzania dziedzictwem historii i wspierania rozwoju edukacji pokojowej oraz udział w konferencjach. 4. Rozwój współpracy projektowej, promocyjnej oraz organizacji wydarzeń z Małopolską Uczelnią Państwową im. rtm. W. Pileckiego w Oświęcimiu. 5. Rozwój partnerstwa subregionalnego, regionalnego, krajowego i międzynarodowego, w różnych konfiguracjach, w tym o charakterze: międzysamorządowym, międzysektorowym czy też międzyorganizacyjnym.
Cel operacyjny 7.2. Miasto Oświęcim węzłem komunikacyjnym w sieci połączeń regionalnych	
7.2.1. Wspieranie procesu modernizacji połączeń kolejowych z konurbacją górnośląską, aglomeracją krakowską i bielską.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca na rzecz uruchomienia szybkiego połączenia na linii Oświęcim – Tychy – Katowice. 2. Wspieranie modernizacji linii kolejowej Czechowice Dziedzice – Oświęcim – Trzebinia – Kraków dla uruchomienia Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej. 3. Współpraca na rzecz uruchomienia szybkiego połączenia na linii Oświęcim-Czechowice-Dziedzice-Bielsko-Biała. 4. Współpraca z partnerami samorządowymi w zakresie modernizacji i popularyzacji połączenia kolejowego Oświęcim-Zator-Kraków.
7.2.2. Wspieranie procesu integracji drogowej i rowerowej miasta Oświęcim w regionie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie działań związanych z budową obwodnicy miasta w ramach budowy drogi ekspresowej S1. 2. Usuwanie „wąskich gardeł” na odcinkach dróg wjazdowych i wyjazdowych z miasta. 3. Integracja sieci miejskich ścieżek rowerowych z trasami ponadlokalnymi. 4. Współpraca z zarządcami dróg publicznych w zakresie modernizacji, budowy i rozwoju dróg krajowych i wojewódzkich.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Oświęcim wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście

Kwestie wodne a Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

Zgodnie z art. 326 ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2021r., poz. 624 ze zm.), Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 uwzględnia m.in. ustalenia dokumentów planistycznych, o których mowa w art. 315 pkt 1-3 ww. ustawy, tj.:

- plany zarządzania ryzykiem powodziowym,
- plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza,
- plan przeciwdziałania skutkom suszy.

Zasoby wodne miasta Oświęcim

Sieć rzeczna Oświęcimia jest rozbudowana. Miasto leży u zbiegu rzek Wisły i Soły, częściowo w Regionie Wodnym Górnej-Zachodniej Wisły¹ oraz w niewielkiej części w Regionie Wodnym Małej Wisły². Wisła płynie przy północnej granicy miasta. Wypływając z terenów górskich jej bieg spowalnia się na obszarze Kotliny Oświęcimskiej, często rozlewając się na terenach międzywala. Większe znaczenie dla miasta ma jednak rzeka Soła, która przepływa przez jego centrum. W związku z ryzykiem powodziowym, które niesie, uznawana jest za bardziej niebezpieczną niż Wisła. W celu jego ograniczenia, w środkowym biegu Soły wybudowano zespół trzech zbiorników kaskadowych, co wyraźnie wpłynęło na uregulowanie jej przepływów. Na terenie Oświęcimia Soła płynie w większości swoim naturalnym korytem, miejscami meandruje, tworząc zakola i wysepki. W dolnym biegu jej koryto zostało uregulowane. Obraz sieci wód powierzchniowych miasta uzupełnia szereg mniejszych cieków wodnych. Są nimi: Potok Paździory, Potok Klucznikowski, Rów na osiedlu Błonie, Potok przez Park, Rów przy ul. Olszewskiego, Rów przy ul. Zagrodowej, Rów Wysokie Brzegi, Rów Borowiec, Młynówka oraz rowy melioracyjne odwadniające podmokłe obszary, Mostki, Stawki, Kapio, Grabowiec i inne. Ważnym elementem sieci wód powierzchniowych jest również sztuczna droga wodna łącząca Oświęcim z Krakowem. Jest nią Kanał Dwory, należący do Drogi Wodnej Górnej Wisły. Obecnie wykorzystywany jest głównie do transportu kopalin i surowców sypkich wykorzystywanych w budownictwie.

Miasto Oświęcim położone jest poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Zasadniczym poziomem wodonośnym jest piętro czwartorzędowe, wytworzone w aluwialnych osadach żwirowo-piaszczystych, zalegających na słabo przepuszczalnych iłach mioceńskich. Głębokość zalegania wód jest uzależniona od położenia. W obniżeniach terenu i dolinach rzek wartość ta nie przekracza 2 m, natomiast w obrębie działów wodnych może dochodzić nawet do 20-30 m. Poziom ten cechuje się swobodnym lub lekko napiętym zwierciadłem wody, które opada w kierunku rzek Wisły i Soły, co ma silne powiązanie z hydrauliką ich wód. W okresach wezbrań następuje przenikanie wód powierzchniowych do zwierciadła, w okresach niżowych drenaż tych wód. Zasilanie wód podziemnych jest wynikiem infiltracji opadów atmosferycznych przez utwory położone na warstwie wodonośnej. Ze względu na słabą izolację poziomów wodonośnych oraz ich płytkie zaleganie, wody tego piętra w wysokim stopniu zagrożone są przenikaniem zanieczyszczeń z powierzchni. W rejonie Oświęcimia

¹ Korzystanie z wód regionu Górnej-Zachodniej Wisły regulowane jest na mocy Rozporządzenia Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 10 października 2017 r. (Dz. Urz. Woj. 2017.6454) zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków korzystania z wód regionu wodnego Górnej Wisły.

² Region wodny Małej Wisły stanowi obszar działań Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej PGW Wody Polskie w Gliwicach.

charakteryzują się w większości średnią jakością (klasa II), a miejscami dobrą (klasa III), co wiąże się z miejscowym występowaniem w glebie związków wapnia. Zasoby wód podziemnych piętra czwartorzędowego na tym obszarze powszechnie służą do zaopatrzenia ludności w wodę.

Źródła wody dla miasta Oświęcim zapewniają dwie stacje wodociągowe z własnymi ujęciami, które obsługuje Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Oświęcimiu: zlokalizowana na terenie miasta Stacja Uzdatniania Wody „Zasole”³ oraz Stacja Uzdatniania Wody „Zaborze”. Biorąc pod uwagę wydajność stacji oraz tendencje demograficzne populacji miasta, system ujmowania, uzdatniania i dostarczania wody uznaje się za wystarczająco rozwinięty i podlegający zmianom jedynie w przypadku otwierania nowych terenów pod zabudowę. Niemniej jednak, w celu zapewnienia awaryjnych źródeł wody na wypadek wyłączenia stacji w przypadku katastrofalnej powodzi, nie rezygnuje się z możliwości zasilenia sieci wodociągowej z rurociągu tranzytowego „Krak”.

Miasto Oświęcim jest administratorem niespełna 90-kilometrowej sieci kanalizacji deszczowej, która funkcjonuje w dwóch układach: z odprowadzeniem wód opadowych do rzeki Soły (z zachodniej części obszaru: osiedla Zasole, osiedla Stare Stawy i części Starego Miasta) oraz z doprowadzeniem wód do Wisły za pośrednictwem potoku Klucznikowskiego (ze wschodniej części miasta). Sieć jest utrzymana w dobrym stanie, lecz wymaga dalszej rozbudowy. Dotyczy to szczególnie wschodnich terenów Oświęcimia (m.in. Monowice oraz terenów przemysłowych i poprzemysłowych), gdzie sieć pozostaje niedostatecznie rozwinięta, zaś sam obszar pozostaje narażony na ryzyko powodzi i podtopień.

Zagrożenie powodziowe oraz Plany zarządzania ryzykiem powodziowym

Oświęcim należy do miast mierzących się z dużym zagrożeniem powodziowym, u czego podstaw leży położenie miasta w widłach rzeki Wisły i Soły. Niebezpieczeństwo wylania wód jest sezonowe. W okresie letnim i jesiennym związane jest z gwałtownymi lub długo trwającymi opadami atmosferycznymi, zaś w sezonie wiosennym z silnymi opadami, gwałtowną odwilżą i spływającą ich nurtami krą lodową. Najbardziej narażonymi terenami na wylanie wód są następujące rejony miasta:

- ze strony rzeki Wisły: osiedle Dwory (przysiółki Mańka, Bajcarki, Pasternik), rejon osiedla Kruki oraz obiekty: przepompownia „Kruki” i przepompownia wód opadowych „Kruki”;
- ze strony rzeki Soły: rejon osiedla Błonie, Zasole, tereny wzdłuż Bulwarów i rejon Kamieńca oraz obiekty: most drogowy „Jagielloński”, most drogowy „Piastowski”, kładka dla pieszych na ul. Cichej, kładka dla pieszych na plantach, ujęcie wody na Sole, przepompownia „Błonie”, przepompownia „Stare Miasto”;
- ze strony mniejszych cieków wodnych, wśród nich: Potoku Klucznikowskiego (przepływającego przez całe miasto), Potoku Paździory (ul. Zatorska), Potoku przez Park (teren Bulwarów) oraz Rowu Borowiec (ogródki działkowe osiedla Paździory).

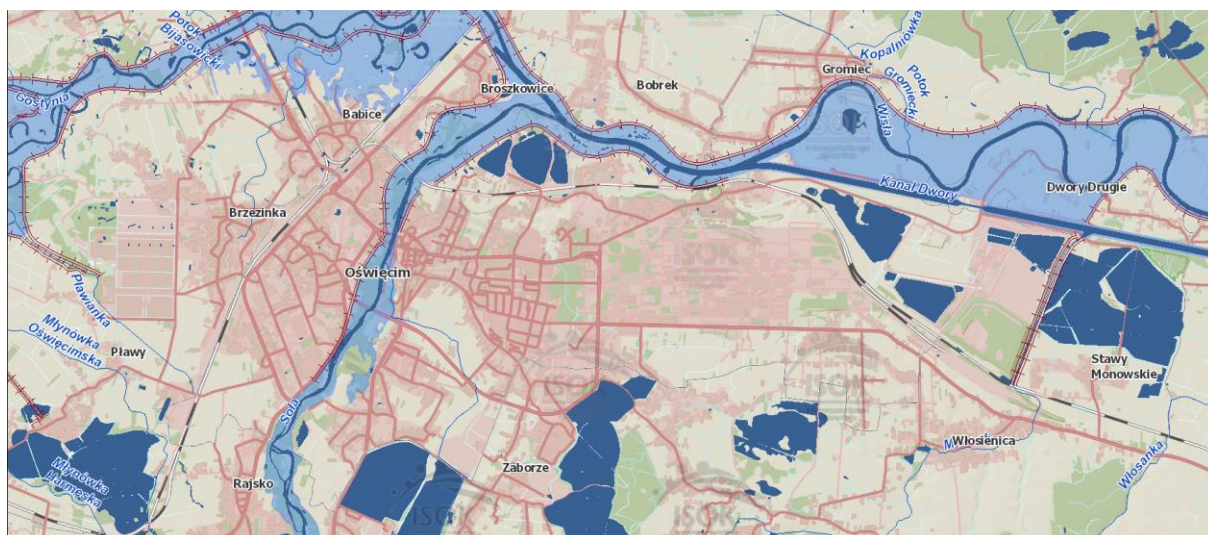
W Oświęcimiu znajdują się również obszary zagrożone podtopieniami, powstającymi podczas długotrwałych i obficie padających deszczy. Takie zagrożenie dotyczy części osiedli: Monowice i Stare Stawy oraz obniżonego terenu w rejonie ul. Wyżokie Brzegi. Ponadto, potencjalnym zagrożeniem o wysokim stopniu niebezpieczeństwa jest awaria zbiornika retencyjnego w Tresnej. Potencjalna fala powodziowa pochodząca ze zbiornika może przyczynić się do zalania 30% miasta.

Większość z wymienionych powyżej rejonów zalicza się do obszarów szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Soły i rzeki Wisły, które zostały przedstawione na poniższej mapie w dwóch

³ Ujęcie posiada ustanowione Rozporządzeniem Nr 24/2016 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej z dnia 22 lipca 2016 r. (z późniejszymi zmianami) strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęcia. W rozporządzeniach określono zakres oddziaływania stref ochrony bezpośredniej i pośredniej oraz zakazy jakie obowiązują dla tych obszarów.

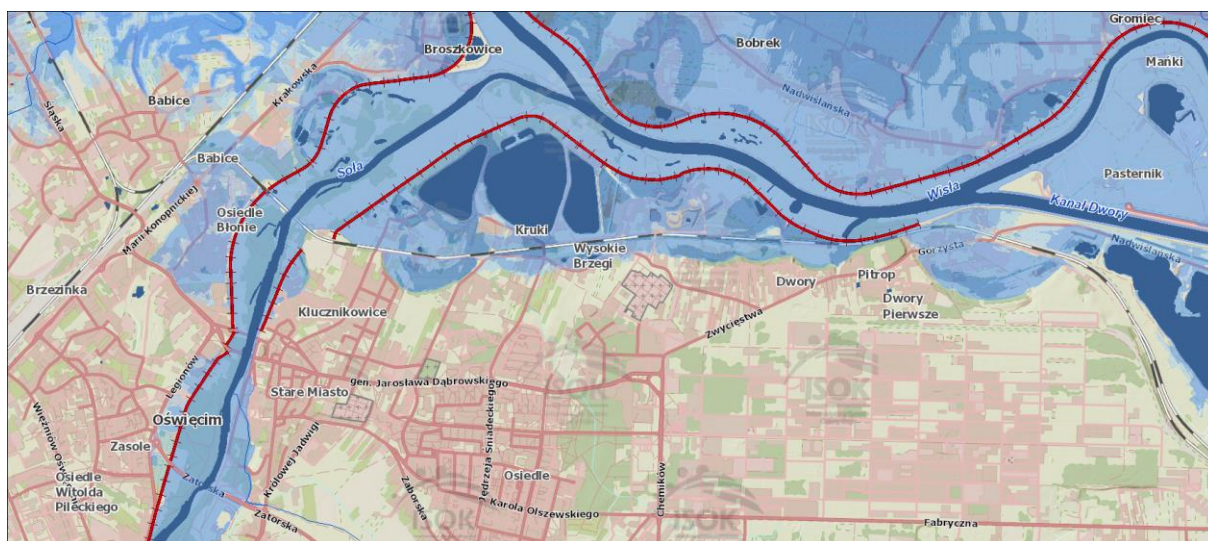
wariantach powodzi – przy utrzymaniu wałów w nienaruszonym stanie oraz przy ich całkowitym zniszczeniu, w przypadku którym wody Wisły-Soły sięgają granic linii kolejowej, w większości ją przekraczając. Jako obszary szczególnego zagrożenia powodzią określa się tereny, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie lub wysokie (tzn. raz na 100 lub 10 lat) oraz tereny pomiędzy linią brzegu i wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem. Planowane zagospodarowanie terenów położonych na tych obszarach, zgodnie z art. 166 pkt. 10 ustawy Prawo wodne, nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym, stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy też utrudniać zarządzania ryzykiem powodziowym poza przypadkami robót budowlanych bądź nasadzeń służących wzmocnieniu systemu ochrony przeciwpowodziowej. Dyrektor RZGW może, w drodze decyzji, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zwolnić od obowiązujących zakazów, jeżeli nie utrudni to ochrony przed powodzią i nie spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi.

Mapa 1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Wisły o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi Q10%, Q1% lub Q0,2% (tożsame zasięgi powodzi) – scenariusz nienaruszonych wałów przeciwpowodziowych na Sole i Wiśle.

Źródło: Hydroportal ISOK

Mapa 2. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Wisły o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi Q1% oraz obszary narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wałów przeciwpowodziowych Wisły i Soły.

Źródło: Hydroportal ISOK

W niniejszej strategii w ramach celu operacyjnego 5.3. Zapewnienie mieszkańcom Oświęcimia bezpieczeństwa w wymiarze socjalnym, zdrowotnym i publicznym określono m.in. kierunek działania dotyczący wspierania i realizacji działań ukierunkowanych na zapobieganie katastrofom i klęskom żywiołowym oraz ograniczanie ich skutków. W tym kierunkowym zakresie strategia jest zbieżna z obowiązującymi i aktualizowanymi planami zarządzania ryzykiem powodziowym na wyższych szczeblach. Zgodnie z Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (PZRP; Dz. U. z 2016r. poz. 1841) oraz zadaniami zawartymi w projekcie aktualizacji Planu (jej przyjęcie planowane jest na koniec I kw. 2022 r.), w granicach miasta Oświęcim wskazano konieczność realizacji zadań pn.:

- „Kontrola i udrożnienie przepustowości koryt rzecznych”, zamieszczonego na liście inwestycji buforowych pod nr ID: 81031,
- „Budowa lokalnego systemu prognozowania powodzi i podtopień na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego, bielskiego, pszczyńskiego oraz oświęcimskiego”, zamieszczonego na liście inwestycji buforowych nr ID: 81032.

Ponadto, wśród projektów, których realizacja planowana jest w bezpośrednim sąsiedztwie miasta lub inwestycji wchodzących w jego granice, lecz dedykowanych przede wszystkim gminom ościennym, wymienia się:

- „Zabezpieczenie przeciwpowodziowe msc. Dwory II, gm. Oświęcim, zamieszczonego na liście działań strategicznych pod nr ID: 1_660_W;
- „Zachowanie i ochrona środowiska, promowanie efektywnego gospodarowania zasobami wodnymi oraz zapobieganie i zarządzanie ryzykiem powodziowym, poprzez poprawę bezpieczeństwa powodziowego Węzła Oświęcimskiego” – zamieszczonego w zestawieniu inwestycji kierunkowych aktualizacji Planu pod Lp. 11.

Plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza

W odniesieniu do Planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, w poniższej tabeli Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 określa informacje na temat jednolitych części wód powierzchniowych (jcwp) oraz jednolitych części wód podziemnych (jcwpd) położonych w granicach miasta (nazwa, status jcwp, informacja o stanie jcwp i jcwpd oraz przypisane im cele środowiskowe), a także działań przypisanych poszczególnym jcwp i jcwpd w aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju (aPWŚK) oraz o stanie realizacji tych działań.

Tabela 2. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych oraz jednolitych części wód podziemnych położonych w granicach miasta Oświęcim wraz z przypisanymi celami i działaniami środowiskowymi.

Kod JCWP (wody powierzchniowe)	Nazwa	Stan ogólny, Stan/potencjał ekologiczny, Stan chemiczny	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
RW200002133529	Kanał żeglowny Dwory	Zły; PSD_sr; Poniżej dobrego	dobry potencjał ekologiczny; dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe); Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

				<p>z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata (działanie ciągłe); Kontrola postępowania w zakresie oczyszczania ścieków przez przedsiębiorstwa z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata.</p> <p>Działania uzupełniające:</p> <p>Przegląd pozwoleń wodnoprawnych (IV kw. 2018); Ustalenie wartości obniżonych celów środowiskowych (IV kw. 2021).</p>
RW200015213299	Soła od zb. Czaniec do ujścia	Dobry; Dobry i powyżej dobrego; Dobry	<p>dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego - Soła od ujścia do Zbiornika Czaniec; dobry stan chemiczny</p>	<p>Działania podstawowe:</p> <p>Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Kęty (IV kw. 2015); modernizacja oczyszczalni ścieków Kęty (IV kw. 2020); Opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (działanie ciągłe); regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe).</p> <p>Działania uzupełniające:</p> <p>Przywrócenie drożności cieków istotnych dla zachowania ciągłości morfologicznej (IV kw. 2021); Weryfikacja warunków korzystania z wód zlewni (IV kw. 2016).</p>
RW20001921199	Wisła od Białej do Przemszy	Zły; Zły; PSD	<p>dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego - Wisła od Skawinki do Skawy; dobry stan chemiczny</p>	<p>Działania podstawowe:</p> <p>Budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Miedźna-Wola (IV kw. 2018); Modernizacja oczyszczalni ścieków: Bieruń-Solecka (IV kw. 2018), Brzeszcze (IV kw. 2020); Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe).</p> <p>Działania uzupełniające:</p> <p>Przegląd pozwoleń wodnoprawnych (IV kw. 2018); Ustalenie wartości obniżonych celów środowiskowych (IV kw. 2021); Weryfikacja Programu ochrony środowiska dla gminy (IV kw. 2018); Weryfikacja warunków korzystania z wód zlewni (IV kw. 2017).</p>
RW20001921339	Wisła od Przemszy bez Przemszy do Skawy	Zły; Zły; Dobry	<p>dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków</p>	<p>Działania podstawowe:</p> <p>Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe); Budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji Oświęcim (IV kw. 2018).</p> <p>Działania uzupełniające:</p>

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

			istotnego - Wiśła od Skawy do Przemszy; dobry stan chemiczny	Przywrócenie drożności cieków istotnych dla zachowania ciągłości morfologicznej (IV kw. 2021); Ustalenie wartości obniżonych celów środowiskowych (IV kw. 2021).
RW2000232115969	Młynówka Oświęcimska	Zły; Poniżej dobrego; Dobry	dobry potencjał ekologiczny; dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata (działanie ciągłe); Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków Zasole Bielańskie (IV kw. 2017); Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe). Działania uzupełniające: Monitoring badawczy wód (IV kw. 2017); Weryfikacja warunków korzystania z wód zlewni (IV kw. 2017).
RW20002621335229	Macocha	Zły; Słaby; PSD	dobry stan ekologiczny; dobry stan chemiczny	Działania podstawowe: Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków (działanie ciągłe); Budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących (działanie ciągłe); Kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata (działanie ciągłe); Kontrola postępowania z zakresie oczyszczania ścieków przez przedsiębiorstwa z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata (działanie ciągłe); Regularny wywóz nieczystości płynnych (działanie ciągłe). Działania uzupełniające: Przegląd pozwoleń wodnoprawnych (IV kw. 2018); Przeprowadzenie pogłębionej analizy presji w celu zaplanowania działań ukierunkowanych na redukcję fosforu (IV kw. 2018).

Kod JCWPd (wody podziemne)	Nazwa	Stan ogólny; Stan chemiczny; Stan ilościowy	Przypisane cele środowiskowe	Działania przypisane w Programie wodnośrodowiskowym kraju
PLGW2000147	147	Dobry; Dobry; Dobry (2012)	dobry stan chemiczny; dobry stan ilościowy	<p>Działania podstawowe: Coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia (działania ciągłe); Przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych (działania ciągłe).</p> <p>Działanie uzupełniające: Prowadzenie monitoringu lokalnego wokół ujęć wód podziemnych o poborze przekraczającym 1000 m³/d (po zmianie przepisów); Przekazywanie raz w roku przez zarządzających obiektami prowadzącymi odwodnienia w skali regionalnej i lokalnej (kopalnie węgłne i odkrywkowe) danych dotyczących wielkości odwodnienia i zasięgu leja depresji (po zmianie przepisów); Zmiana zapisów w ustawach Prawo wodne oraz Prawo ochrony środowiska (IV kw. 2021).</p>
PLGW2000157	157	Słaby; Dobry; Słaby (2012)	dobry stan chemiczny; mniej rygorystyczny cel: ochrona stanu ilościowego przed dalszym pogorszeniem	<p>Działania podstawowe: Coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia (działania ciągłe); Przegląd pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych (działania ciągłe); Racjonalne gospodarowanie wodą przeznaczoną do spożycia (IV kw. 2021).</p> <p>Działanie uzupełniające: Identyfikacja występowania przyczyn pojedynczych stwierdzonych zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego (działania ciągłe); Przekazywanie raz w roku przez zarządcę zakładu górniczego danych o stanie wyrobiska, w którym zaprzestano eksploatacji (prowadzone odwodnienia, stan rekultywacji, prowadzenie monitoringu) (po zmianie przepisów); Przekazywanie raz w roku przez zarządzających obiektami</p>

				<p>prowadzącymi odwodnienia w skali regionalnej i lokalnej (kopalnie węgłbne i odkrywkowe) danych dotyczących wielkości odwodnienia i zasięgu leja depresji (po zmianie przepisów); Przeprowadzenie pogłębionej analizy presji w celu ustalenia przyczyn słabego stanu wód (IV kw. 2020); Stworzenie podstaw do umożliwienia przeprowadzenia pomiarów i raportowania ilości nierejestrowanych poborów wód podziemnych (IV kw. 2019); Ustalenie wartości obniżonych celów środowiskowych (IV kw. 2021); Zmiana zapisów w ustawach Prawo wodne oraz Prawo ochrony środowiska (IV kw. 2021).</p>
PLGW2000158	158	Dobry; Dobry; Dobry (2012)	dobry stan chemiczny; dobry stan ilościowy	<p>Działania podstawowe:</p> <p>Coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia (działania ciągłe).</p>

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem bazy danych PGW KZGW

Dane z bazy Planów Gospodarowania Wodami Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej przedstawiają stan ogólny wód powierzchniowych na terenie miasta jako zły w 5 na 6 rzecznych JCWP przepływających przez jego teren. W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Oświęcim zwraca się uwagę, iż Wisła wpływająca na teren miasta jest już zdegradowana, co związane jest z dopływem zanieczyszczeń we wcześniejszym biegu rzeki, w tym zrzutem wód z dołowych kopalń węgla. Zaznacza się również negatywny wpływ działalności człowieka na czystość Soły, w tym zrzucane do niej ścieki komunalne i pochodzące z gospodarstw domowych, a także substancje ropopochodne, które są spłukiwane z dróg i parkingów podczas opadów. Przypisane wodom powierzchniowym działania na terenie Oświęcimia dotyczą przede wszystkim gospodarki komunalnej, w tym rozbudowy i modernizacji infrastruktury kanalizacji sieciowej i zbiorników przydomowych, regularnego wywozu nieczystości oraz działań kontrolnych dotyczących gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorstwa. Ponadto, wśród działań uzupełniających wymienia się przywrócenie drożności cieków istotnych dla zachowania ciągłości morfologicznej, ustalenie wartości obniżonych celów środowiskowych oraz prowadzenie monitoringu, w tym weryfikację pozwoleń na korzystanie z wód zlewni. Plany te dopełniają dwa zadania kontrolne. Pierwszy z nich polega na weryfikacji Programu Ochrony Środowiska Miasta pod kątem odcinka Wisły od Białej do Przemszy, zaś drugi służy pogłębionej analizie presji w celu zaplanowania działań redukujących poziom fosforu w rzece Macocha, która łączy się z Solą jeszcze przed wpłynięciem w granice miasta.

Ponadto, w granicach lokalizuje się trzy jednolite części wód podziemnych (nr 147, 157 i 158). Stan ogólny, chemiczny i ilościowy pierwszej i ostatniej z nich został określony jako dobry. Zadania wspólnie im dedykowane sprowadzają się do corocznego monitoringu eksploatacji JCWPd. W przypadku

jednolitych części nr 147 planuje się dodatkowo przegląd pozwoleń na pobór wód podziemnych, realizację monitoringu mniejszych ujęć wody, wymianę informacji z podmiotami sektora wydobywczego w zakresie czynionych przez nie robót odwadniających oraz zmiany w zapisach Prawa Wodnego. Z kolei dla ostatniej z jednolitych części nr 157 stany ogólny i ilościowy oceniono jako słabe. Studium wiąże te oceny z położeniem miasta w niedalekiej odległości od Górnośląskiego Zagłębia Węglowego i działalnością sektora górniczego, która przekłada się na obniżenie zwierciadła wód podziemnych i powstanie licznych lejów depresyjnych. Stąd, działania podstawowe dla JCWPd nr 157 rozszerzono o racjonalne gospodarowanie wodą przeznaczoną do spożycia. Prócz przypisania im tych samych zadań co JCWPd nr 147, rozszerzono je o kontrole nierejestrowanych poborów wód podziemnych, postępowania w sprawie zidentyfikowanych zanieczyszczeń oraz ustalenie wartości obniżonych celów środowiskowych.

Dbłość o odpowiednią jakość wód stanowi jeden z priorytetów Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030, o czym świadczą m.in. cele operacyjne: 1.2. Zwiększenie dostępności zasobów mieszkaniowych i infrastruktury technicznej zapewniającej komfort życia mieszkańców czy 2.1. Eliminacja zanieczyszczeń i budowa odporności miasta Oświęcim na skutki zmian klimatu oraz określone w nich działania, w tym dotyczące rozwoju sieci kanalizacyjnej.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 zakłada i promuje działania minimalizujące skutki suszy, podejmowane zarówno przez samorząd, mieszkańców, jak i organy administracji rządowej. Bezpośrednio wskazuje na to cel operacyjny 2.1. Eliminacja zanieczyszczeń i budowa odporności miasta Oświęcim na skutki zmian klimatu oraz zaplanowane w jego ramach kierunki działań, np. dotyczące podniesienia standardu systemu retencji. W tym zakresie strategia jest spójna z Planem Przeciwdziałania Skutkom Suszy.

Zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy Prawo wodne, plan przeciwdziałania skutkom suszy obejmuje:

- 1) analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych;
- 2) propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych;
- 3) propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji;
- 4) działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Susza, obok powodzi jest jednym z najbardziej dotkliwych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę całego kraju. W najbliższych latach spodziewany jest wzrost intensywności i częstotliwości występowania susz. Głównym celem planu jest przeciwdziałanie ich skutkom, co należy odnosić do procesu kształtowania zasobów wodnych oraz do racjonalnego korzystania z zasobów wodnych. Cele szczegółowe Planu dotyczą zidentyfikowanych obszarów ryzyka związanego z suszą: społeczeństwa, gospodarki i środowiska i obejmują:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy,
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy,
- edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy,
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Strategia postępowania w obszarze przeciwdziałania skutkom suszy zakłada przede wszystkim działania proaktywne, czyli zapobiegające oraz zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnych skutków suszy, realizowane niezależnie od faktycznego wystąpienia zjawiska suszy.

Zgodnie z założeniami Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy, w odniesieniu do obszaru miasta Oświęcim mowa m.in. o następujących działaniach:

- Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych (działanie 1),
- Retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych (działanie 3),
- Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji (działanie 4),
- Analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji (działanie 6),
- Budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększania retencji glebowej (działanie 8),
- Wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych (działanie 9),
- Budowa i przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa i przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych (działanie 10),
- Przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych (działanie 24),
- Przegląd pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych na obszarach o zasobach dyspozycyjnych o intensywnym i bardzo intensywnym stopniu wykorzystania (działanie 25).

Odpowiedni dobór działań, zwłaszcza tych związanych z kształtowaniem zasobów wodnych, budowaniem retencji na różnych obszarach stanowi podstawę dla zwiększania zasobów dyspozycyjnych. Wskazana strategia postępowania służy nie tylko przeciwdziałaniu skutkom suszy, ale także w sposób aktywny przyczyni się do poprawy stanu i umożliwi osiągnięcie celów środowiskowych.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Oświęcim

Funkcje terenów w mieście

Model docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Oświęcim jest zobrazowaniem spodziewanych i zaplanowanych w strategii miasta procesów rozwoju i ich wpływu na kształtowanie się struktur przestrzennych. W niniejszym dokumencie został przedstawiony na szeregu map, nawiązując do zewnętrznych uwarunkowań rozwoju Oświęcimia i jego powiązań komunikacyjnych w regionie, funkcji i przeznaczenia terenów w jego granicach, a także w świetle założeń poszczególnych celów strategicznych.

Mapę istniejących funkcji terenów w mieście i ich perspektywicznego przeznaczenia w Oświęcimiu przedstawia *Rysunek 2*. Wskazane zostały na nim tereny, na których przewidywany jest rozwój zabudowy wyodrębnionej w oparciu o dominujące funkcje: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami, tereny zabudowy

mieszkaniowej wielorodzinnej, tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami, a także tereny inwestycyjne (w skład których wchodzi tereny usługowe, produkcyjne, magazynowo-składowe, infrastruktury technicznej oraz eksploatacji złóż). Tereny o innych funkcjach dominujących to: tereny sportowo-rekreacyjne, tereny zieleni urządzonej, tereny zieleni nieurządzonej, tereny rolne, tereny wód powierzchniowych, tereny kolejowe, teren wojskowy, tereny obsługi komunikacji kołowej (do którego zalicza się również planowany łącznik miasta i drogi ekspresowej S1). Odrębną grupę stanowią tereny Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau wraz ze strefą ochronną, gdzie obowiązują ograniczenia związane z zabudową.

Największy udział w powierzchni miasta mają szeroko pojęte tereny inwestycyjne (ok. 38%). Zajmują głównie zachodnią oraz centralno-wschodnią część miasta, ale występują również w jego centrum oraz punktowo w północnej i południowej części. Mapa wyróżnia duży, zwarty kompleks terenów inwestycyjnych. Są to obszary po byłych Zakładach Chemicznych Oświęcim, obecnie użytkowane przez Synthos S.A. oraz szereg mniejszych firm, głównie o profilu chemicznym, a także oczyszczalnia ścieków, miejskie składowisko odpadów i teren górniczy. Kompleks ten ma potencjał rozwoju usług i przemysłu w sąsiedztwie drogi krajowej nr 44. W okresie obowiązywania strategii znaczącą rolę utrzymają tereny o przeznaczeniu eksploatacji kruszyw naturalnych jako obszary działalności przedsiębiorstw o wymiernym finansowo znaczeniu dla lokalnej gospodarki. Zwarte kompleksy wydobywania zostały do grupy terenów inwestycyjnych i oznaczone zostały kolorem różowym na poniższej mapie.

W południowo-zachodniej części miasta planowana jest budowa południowej obwodnicy miasta Oświęcim, będącej częścią drogi ekspresowej S1. Jej przebieg determinuje wzrost atrakcyjności terenów inwestycyjnych zlokalizowanych w tych okolicach.

Znaczną część (ok. 29%) stanowią tereny mieszkaniowe (zarówno zabudowa jednorodzinna, jak i wielorodzinna, a także zabudowa mieszkaniowa z dopuszczeniem usług) zlokalizowane w południowej, centralnej oraz zachodniej części miasta. Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna skoncentrowana jest w przeważającej mierze w centrum miasta oraz występuje przy głównych szlakach komunikacyjnych. Natomiast koncentrację zabudowy jednorodzinnej obserwuje się głównie w południowych częściach miasta oraz w pobliżu terenów zieleni.

Tereny oznaczone różowo-zielonym paskowaniem wskazują tereny sportu i rekreacji w mieście. Zlokalizowane są one głównie w otoczeniu zbiorników wodnych Kruki oraz na terenach istniejących i planowanych boisk i kompleksów sportowych.

Kolorem zielonym oznaczono na mapie tereny zieleni, zarówno urządzonej jak i nieurządzonej, które stanowią 18% powierzchni miasta. Oramowują one głównie tereny wód płynących – wody rzeki Wisły i Soły, wraz z kanałem żeglownym Drogi Wodnej Górnej Wisły, który stworzony został w północnej części miasta, a także tereny parków, cmentarzy, ogródków działkowych. Doliny rzek stanowią sieć korytarzy ekologicznych zaliczane do europejskiego korytarza ECONET. Tereny te stanowią w dużej mierze obszary chronione (obszary Natura 2000 „Dolina Dolnej Soły” oraz „Dolna Soła”, zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina rzeki Soły” oraz użytki ekologiczne).

Na przestrzeń gospodarczą miasta składają się również tereny zagospodarowania rolnego, zlokalizowane przy granicy miasta, głównie w jego południowej części. Stanowią one znikomą część pośród terenów funkcjonalnych w mieście.

Planowane działania i zmiany w przestrzeni miasta

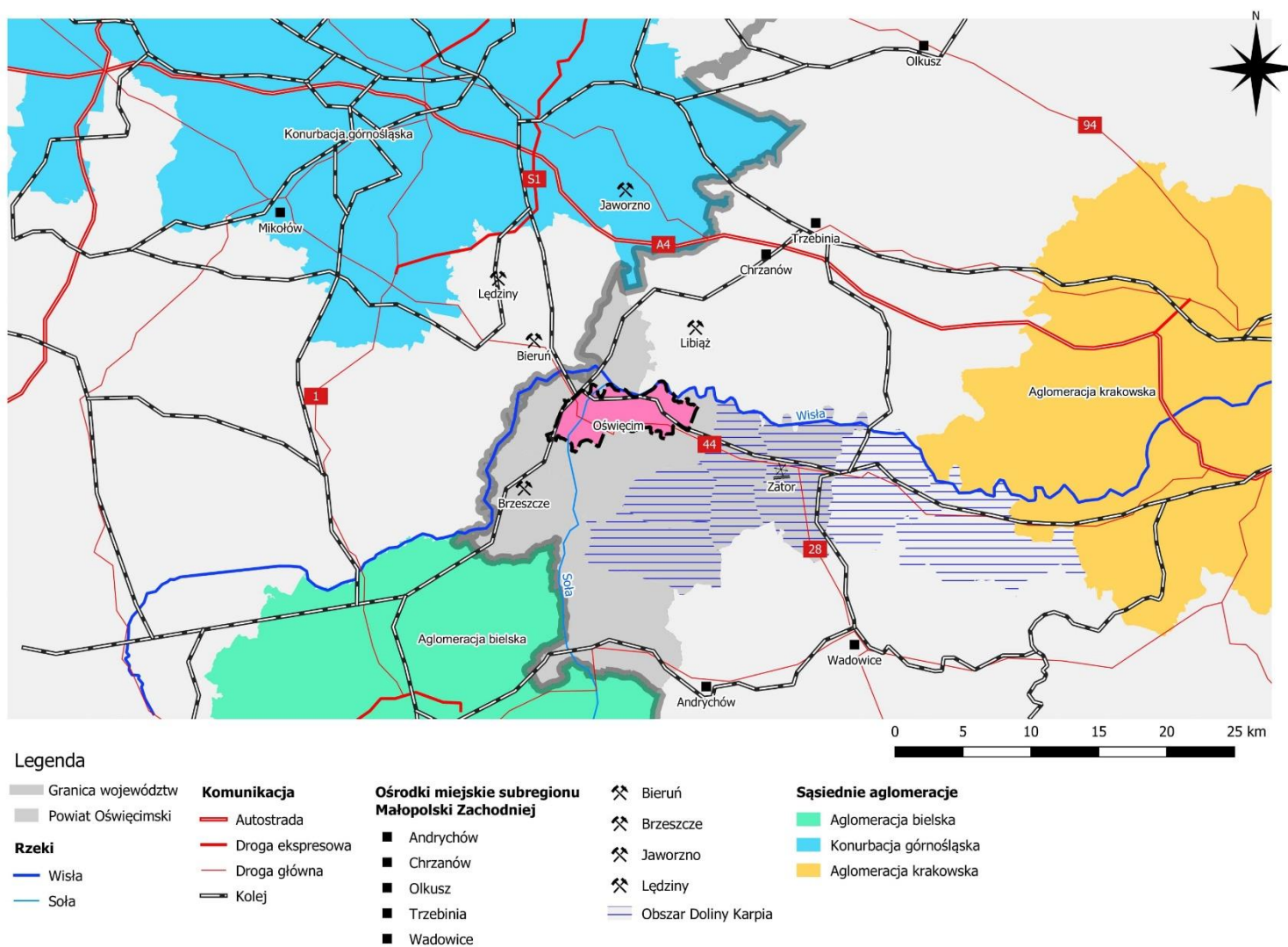
- Miasto Oświęcim ma być przede wszystkim atrakcyjnym miejscem do życia. Zgodnie z tym, zaplanowano inwestycje w tkankę i infrastrukturę miejską, w tym prowadzone będą procesy rewitalizacji, modernizacja gminnego zasobu nieruchomości, a także działania związane z kreowaniem dostępnych, atrakcyjnych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych, w tym terenów zielonych. Miasto będzie tworzyło dogodne warunki do rozwoju budownictwa wielorodzinnego oraz indywidualnego. Będzie to możliwe m.in. dzięki aktywnej polityce przestrzennej oraz inwestycjom w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną i sieć ciepłowniczą. Komfort zamieszkania będzie tworzyć ponadto rozwinięta i bezpieczna infrastruktura drogowa i towarzysząca w mieście, w tym przyjazna komunikacji pieszej i rowerowej.
- Strategia rozwoju miasta zwraca uwagę na jego obecnych, ale i przyszłych mieszkańców. Stąd akcent zostanie położony na działania proekologiczne. Ewolucyjnie wdrażana będzie transformacja energetyczna, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju infrastruktury ciepłowniczej. W trosce o lepszą jakość powietrza, miasto będzie realizowało inwestycje własne, zwiększające efektywność energetyczną budynków użyteczności publicznej, popularyzujące OZE, wprowadzające nowe, niskoemisyjne rozwiązania transportowe, jak również wdrażało uchwałę antysmogową oraz oferowało mieszkańcom wsparcie w zakresie wymiany nieekologicznych źródeł ciepła. Ważne będą działania z zakresu retencji wód opadowych, zabezpieczające miasto przed podtopieniami, jak również niwelujące problem suszy hydrologicznej. Zaplanowano nakładyna doskonalenie gospodarki odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym. Zielony Oświęcim jest również zobowiązaniem do zapewnienia przyjaznego klimatu dla zwierząt w mieście. Działaniem horyzontalnym będzie edukacja ekologiczna oraz kształtowanie i promocja postaw w zakresie ochrony środowiska.
- Miasto będzie wspierało i promowało lokalnych przedsiębiorców, przede wszystkim dzięki współpracy z instytucjami otoczenia biznesu. Wzrost gospodarczy stymulowany będzie również poprzez rozwój terenów zorganizowanej i skoncentrowanej działalności inwestycyjnej. Dzięki temu powstaną nowe, atrakcyjne miejsca pracy, szczególnie ważne w kontekście procesu transformacji energetycznej i zmiany profilu gospodarczego subregionu. Miasto będzie również podejmowało działania na rzecz rozwoju turystyki i uczynienia z niej ważnej gałęzi gospodarki lokalnej, zarówno dzięki wzmocnieniu popytu zewnętrznego, jak i zewnętrznego na usługi.
- Rozwój oferty czasu wolnego to z jednej strony inwestycje w bazę sportową, w sparcie sportu amatorskiego i profesjonalnego, rozwój tras rowerowych wraz z punktami obsługi rowerzystów na terenie miasta, a z drugiej doskonalenie bazy i oferty kulturalno-rozrywkowej, dostosowanej do potrzeb, oczekiwań i możliwości różnych grup społecznych, w szczególności dzieci i młodzieży, rodzin oraz seniorów. W ten sposób Oświęcim będzie wzmacniał swoją pozycję jako miejsce ciekawych wydarzeń i programów rekreacyjno-sportowych i kulturalnych.
- Najważniejsze inwestycje miasta będą jednak dotyczyły wzmacniania kapitału ludzkiego i społecznego. Realizowane będą przedsięwzięcia ukierunkowane na rozwój bazy dydaktycznej oraz rekreacyjno-sportowej placówek oświatowych, doskonalona i dostosowywana do potrzeb społecznych i wyzwań cywilizacyjnych będzie oferta kształcenia i samorozwoju. Szczególna uwaga poświęcona zostanie środowisku seniorów, w tym poprzez zapewnienie

odpowiedniego wsparcia i politykę aktywizującą. Kontynuowane będą procesy wzajemnej współpracy, w tym o charakterze projektowym. O atrakcyjności osadniczej miasta będzie stanowić wysoki poziom bezpieczeństwa w wymiarze socjalnym, zdrowotnym i publicznym. Zaplanowano działania ukierunkowane na podniesienie jakości i poszerzenie dostępu mieszkańców do podstawowej opieki medycznej oraz profilaktyki zdrowia. Wdrażana będzie kompleksowa polityka społeczna i prorodzinna, obejmująca ofertę wsparcia i działania aktywizujące. Urząd i jednostki miejskie pozostają odpowiedzialne za doskonalenie dostępności i jakości usług administracyjnych, w tym świadczonych elektronicznie. Zaktywizowana zostanie sfera dialogu i współpracy z sektorem społecznym i pozarządowym.

- Oświęcim pozostanie Miastem Pokoju. Kontynuowane będą działania ideowe, w tym kluczowe znaczenie będzie miał rozwój Oświęcimskiego Instytutu Praw Człowieka, a także współpracy miasta, Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau oraz instytucji działających w obszarze edukacji pokojowej na terenie miasta.
- Powyższe działania wzmocnią pozycję Oświęcimia jako wiodącego ośrodka społecznego i gospodarczego Małopolski Zachodniej. Jego rozpoznawalność będzie budowana z wykorzystaniem idei pokojowych, a w warstwie realizacyjnej poprzez kontynuację organizacji ciekawych wydarzeń kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, turystycznych, a także szeroką współpracę lokalną, ponadlokalną i międzynarodową z jednostkami samorządowymi, instytucjami i organizacjami. Kluczowym efektem tej współpracy ma być m.in. poprawa dostępności drogowej i kolejowej Oświęcimia z Krakowem, konurbacją górnośląską i aglomeracją bielską.

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

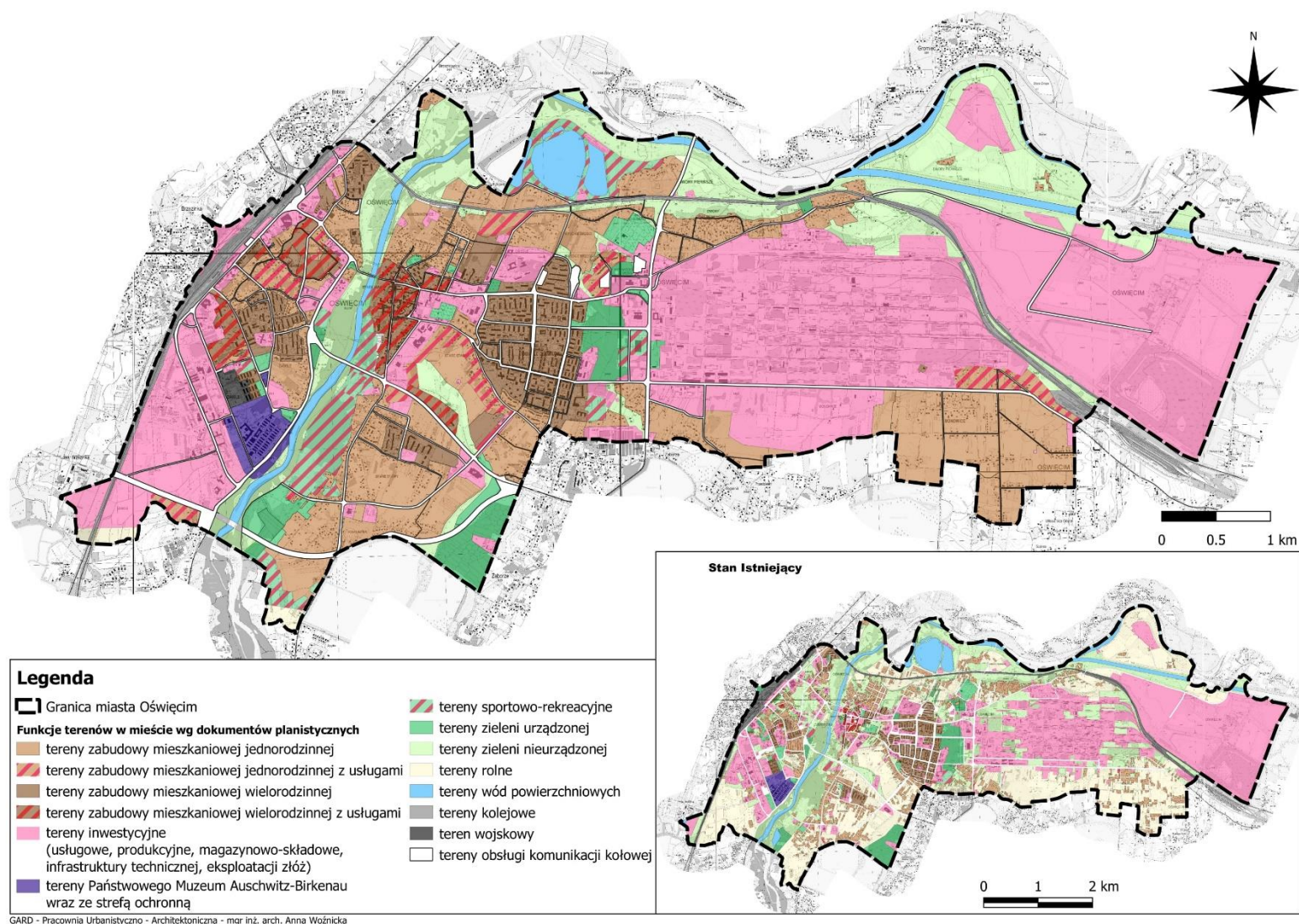
Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Oświęcim – zewnętrzne uwarunkowania i powiązania rozwojowe.

GARD - Pracownia Urbanistyczno - Architektoniczna - mgr inż. arch. Anna Woźnicka

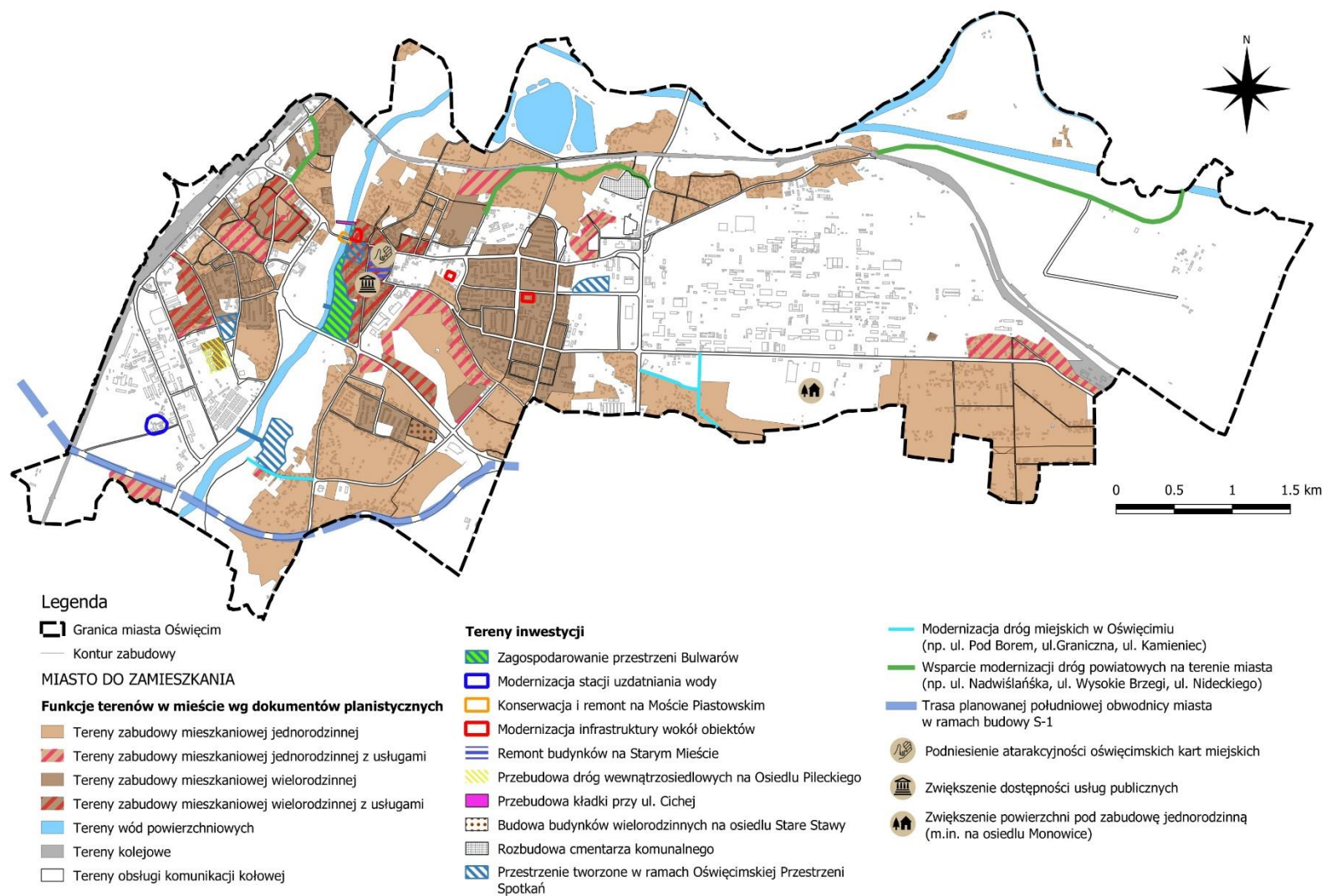
Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

Rysunek 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Oświęcim – funkcje terenów w mieście.

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

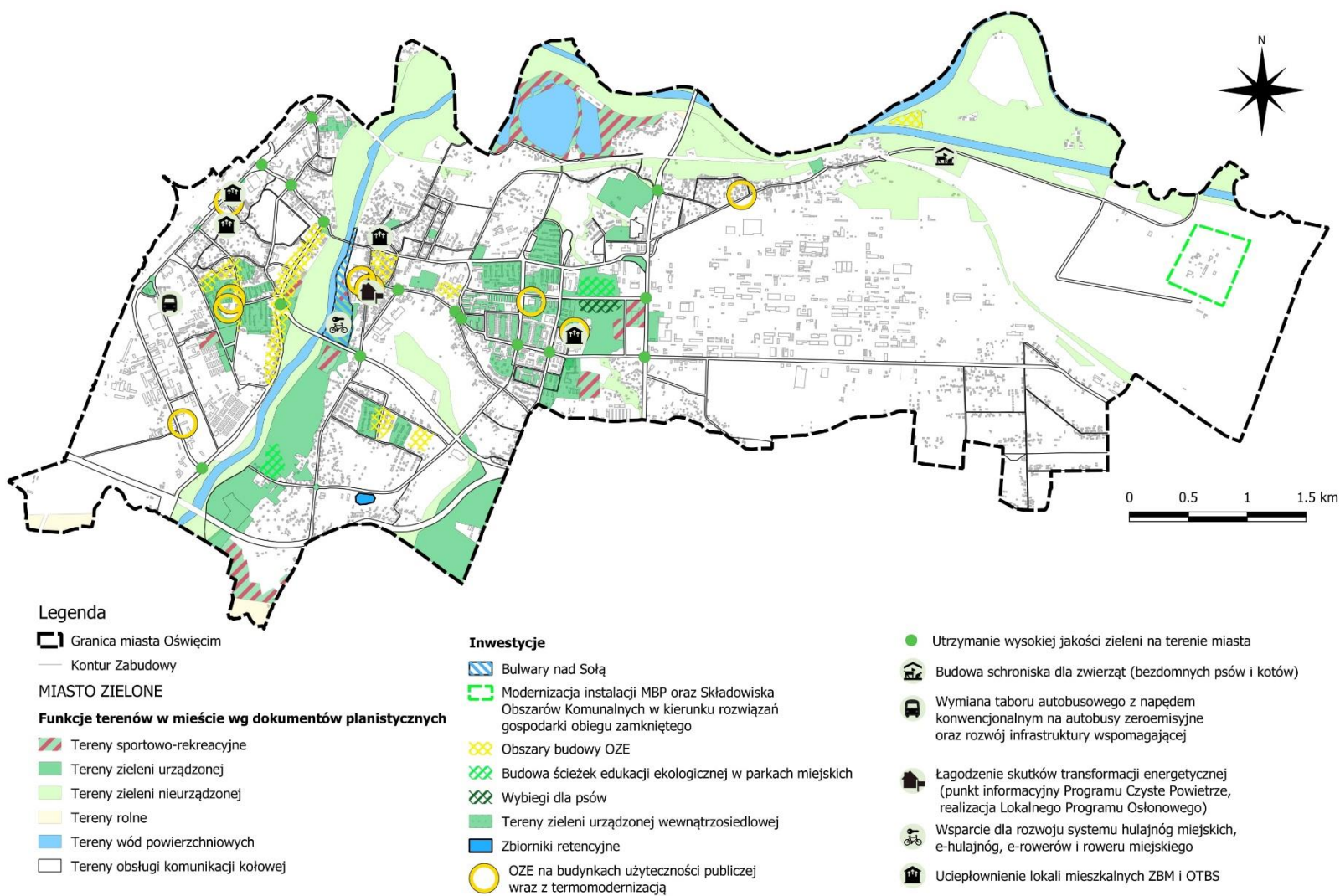
Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Oświęcim – inwestycje i planowane zmiany w przestrzeni miasta dla obszaru strategicznego: MIASTO DO ZAMIESZKANIA.

GARD - Pracownia Urbanistyczno - Architektoniczna - mgr inż. arch. Anna Woźnicka

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

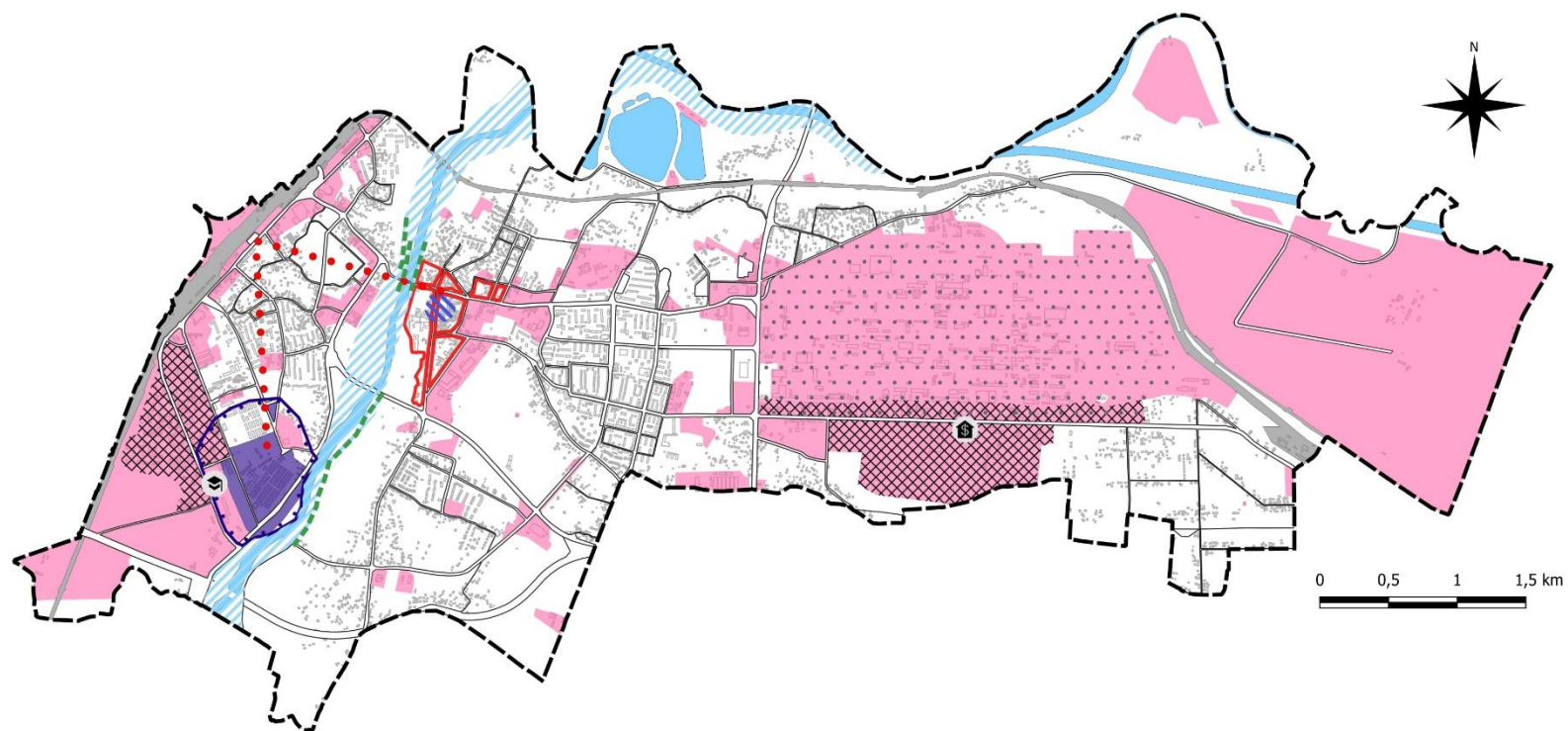
Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Oświęcim – inwestycje i planowane zmiany w przestrzeni miasta dla obszaru strategicznego: MIASTO ZIELONE.

GARD - Pracownia Urbanistyczno - Architektoniczna - mgr inż. arch. Anna Woźnicka

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Oświęcim – inwestycje i planowane zmiany w przestrzeni miasta dla obszaru strategicznego: MIASTO KREATYWNEJ GOSPODARKI.

Legenda

— Granica miasta Oświęcim

— Kontur Zabudowy

MIASTO KREATYWNEJ GOSPODARKI

Funkcje terenów w mieście wg dokumentów planistycznych

- Tereny inwestycyjne (usługowe, produkcyjne, magazynowo-składowe, infrastruktury technicznej, eksploatacji złóż)
- Tereny Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau wraz ze strefą ochronną
- Tereny wód powierzchniowych

■ Tereny kolejowe

■ Tereny obsługi komunikacji kołowej

Szlaki turystyczne

- Autobus turystyczny Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau-PKP-Stare Miasto
- Ścieżka edukacyjno-przyrodnicza na terenie Zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Dolina rzeki Soły

Obszary inwestycji

- Kształtowanie funkcjonalnej, uporządkowanej przestrzeni wokół PMA-B
- ... Modernizacja infrastruktury drogowej

■ Rejon stymulacji rozwoju lokali usługowych

■ Renowacja płyty Rynku Głównego w Oświęcimiu oraz ograniczenie ruchu samochodów

■ Rozwój stref gospodarczych

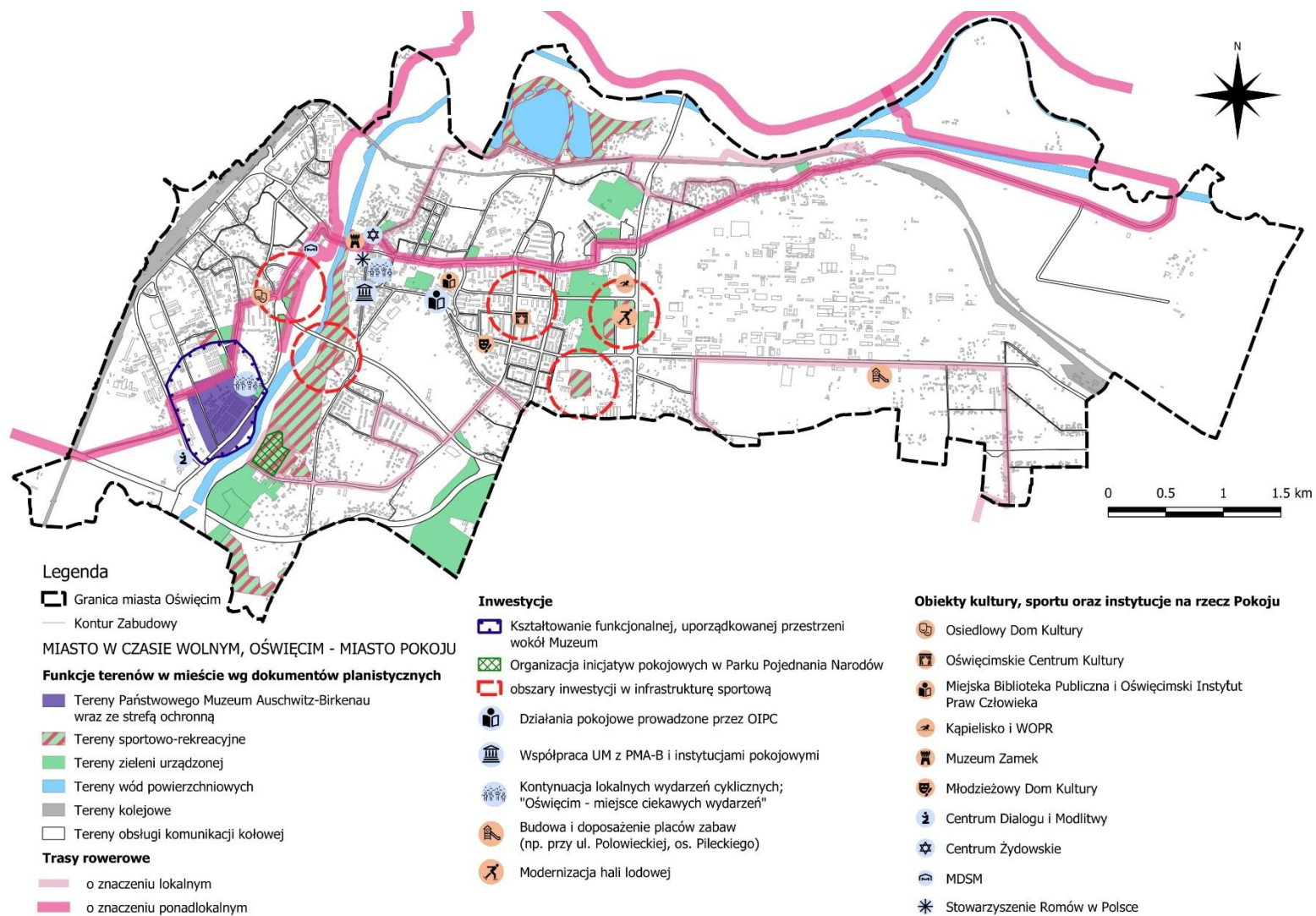
■ Wykorzystanie potencjału turystycznego rzek

■ Współpraca biznesu z Małopolską Uczelnią Państwową i innymi jednostkami naukowymi

■ Udzielenie funduszy zwrotnych i bezzwrotnych przez CBMZ Sp. z o. o. na rozpoczęcie i rozwój działalności gospodarczej

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

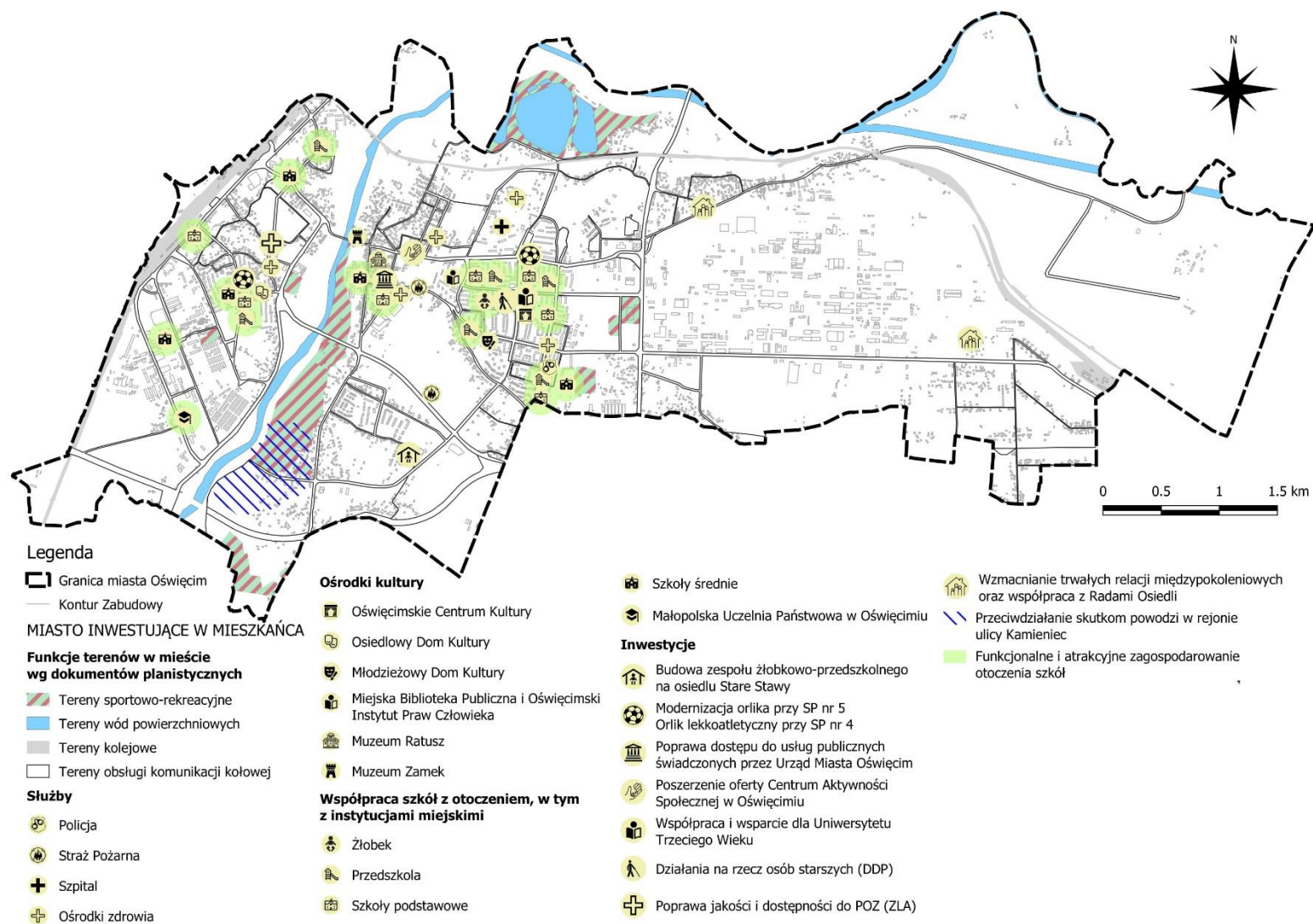
Rysunek 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Oświęcim – inwestycje i planowane zmiany w przestrzeni miasta dla obszarów strategicznych: MIASTO W CZASIE WOLNYM i MIASTO POKOJU.

GARD - Pracownia Urbanistyczno - Architektoniczna - mgr inż. arch. Anna Woźnicka

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

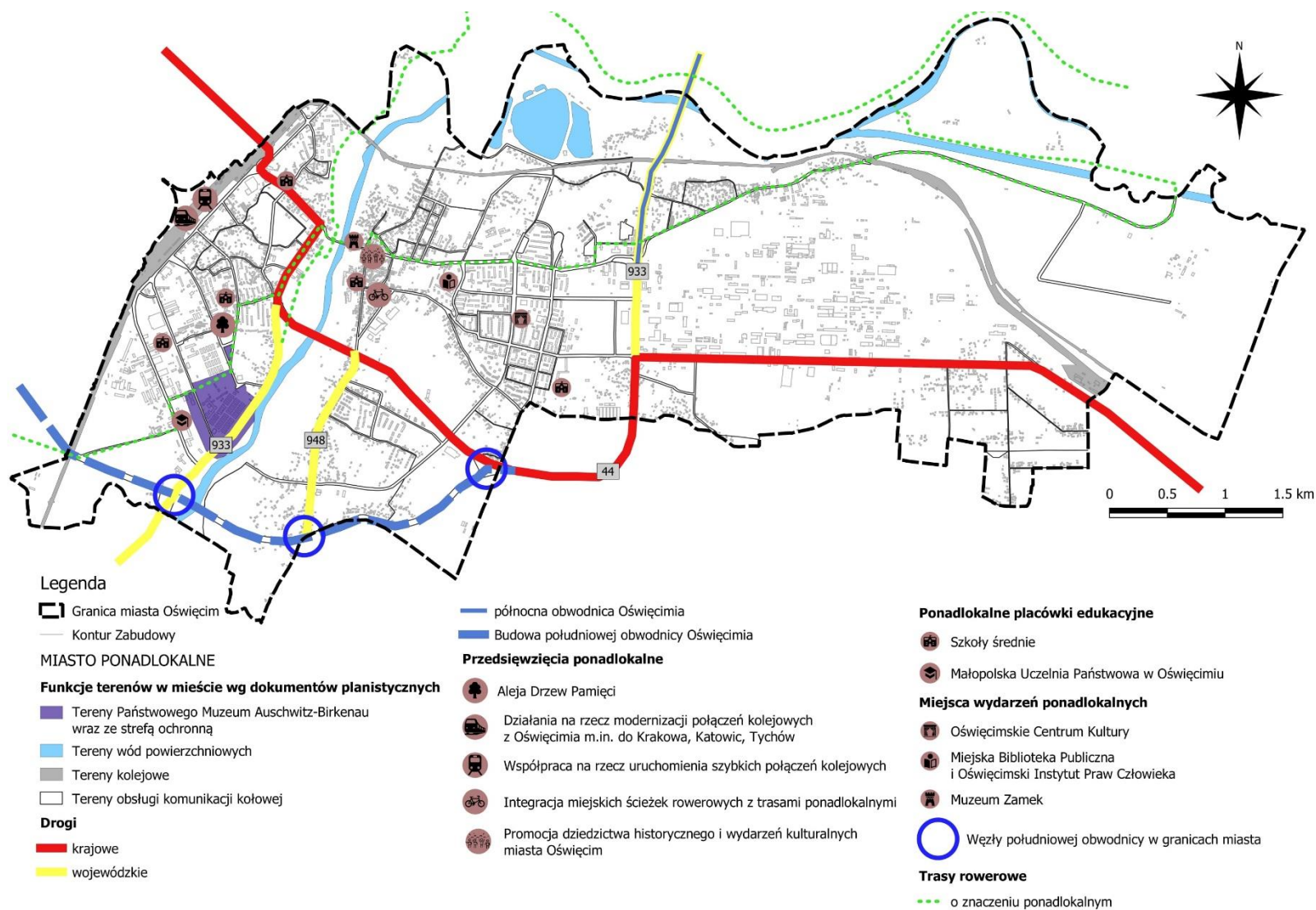
Rysunek 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Oświęcim – inwestycje i planowane zmiany w przestrzeni miasta dla obszaru strategicznego: MIASTO INWESTUJĄCE W MIESZKAŃCA.

GARD - Pracownia Urbanistyczno - Architektoniczna - mgr inż. arch. Anna Woźnicka

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

Rysunek 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Oświęcim – inwestycje i planowane zmiany w przestrzeni miasta dla obszaru strategicznego: MIASTO PONADLOKALNE.

GARD - Pracownia Urbanistyczno - Architektoniczna - mgr inż. arch. Anna Woźnicka

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście Oświęcim wynikają z przyjętego i opisanego wyżej modelu. Dotyczą kluczowych jednostek funkcjonalno-przestrzennych. Opis uwzględnia krótką charakterystykę każdej z nich oraz określa najważniejsze zalecenia i wskazówki dotyczące polityki przestrzennej w odniesieniu do tych jednostek.

1. Tereny o funkcjach mieszkaniowych:

- Charakterystyka:
 - Obszary mieszkaniowe, w skład których wchodzi teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami, teren zabudowy wielorodzinnej, teren zabudowy wielorodzinnej z usługami, teren zabudowy zagrodowej. Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna skoncentrowana jest w przeważającej mierze w centrum miasta oraz koncentruje się przy głównych szlakach komunikacyjnych. Natomiast koncentrację zabudowy jednorodzinnej obserwuje się głównie w południowych częściach miasta oraz w pobliżu terenów zieleni.
- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
 - Tworzenie wysokiej jakości przestrzeni urbanistycznej dla rozwoju funkcji mieszkaniowych i usługowych realizowanych w zwartych obszarach wokół terenów już zainwestowanych, utrzymanie dotychczasowego wykorzystania terenów z możliwością przekształceń przy poszanowaniu interesu prywatnego i publicznego oraz realizacja inwestycji w ramach określonych w dokumentach planistycznych parametrów zagospodarowania;
 - Kształtowanie ładu i kompozycji przestrzennej z dbałością o estetykę i w poszanowaniu dla dziedzictwa kulturowego, w tym ochrona jego materialnych elementów i krajobrazu gminy oraz kształtowanie nowej zabudowy w nawiązaniu do lokalnych tradycji architektonicznych;
 - Rozwój infrastruktury technicznej na podstawie analizy potrzeb i rachunku ekonomicznego;
 - Zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej m.in. poprzez układ dróg publicznych, transport zbiorowy, połączenia rowerowe; rozwój infrastruktury komunikacyjnej przy uwzględnieniu potrzeb w zakresie ochrony przed hałasem, wibracjami i promieniowaniem itp.;
 - Dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej (przedszkola, szkoły, place zabaw, skwery, miejsca rekreacji i wypoczynku oraz aktywności sportowej);
 - Uwzględnienie ograniczeń w zabudowie obszarów zalewowych i okresowych podtopień w strefie zalewowej Wisły i Soły, obszarów zagrożenia zalaniem w przypadku całkowitego zniszczenia wałów przeciwpowodziowych i innych obszarach okresowo podmokających;
 - Uwzględnienie ograniczeń w zabudowie powierzchni ograniczających od lądowiska SOR;
 - Uwzględnienie ograniczeń w zabudowie obszarów osuwisk;

- Kreowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową a terenami otwartymi, rolnymi oraz terenami działalności produkcyjno-usługowej i terenami zabudowy mieszkalnej (m.in. zakaz prowadzenia działalności uciążliwej dla środowiska i otoczenia).

2. Tereny inwestycyjne:

- Charakterystyka:

- Tereny usługowe, produkcyjne, magazynowo-składowe, infrastruktury technicznej, eksploatacji złóż. Wyróżnione zostały zwarte kompleksy terenów inwestycyjnych i usługowo-produkcyjnych przy ul. Kolbego oraz obszary po byłych Zakładach Chemicznych Oświęcim, obecnie użytkowane przez Synthos S.A. oraz szereg mniejszych firm, głównie o profilu chemicznym, a także oczyszczalnia ścieków, miejskie składowisko odpadów i teren górniczy.

- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- Tworzenie wysokiej jakości przestrzeni urbanistycznej dla rozwoju obszarów aktywności gospodarczej, w tym wsparcie i realizacja pełnego uzbrojenia terenów oraz włączenia w lokalny układ komunikacyjny, koordynowanie zamierzeń inwestorów w celu wykorzystania obszaru w poszanowaniu dla interesu publicznego i środowiska oraz realizacja inwestycji w ramach parametrów zagospodarowania;
- Stwarzanie warunków do rozwoju usług publicznych (służba zdrowia, opieka społeczna, oświata i wychowanie, kultura, administracja, sport itp.) i komercyjnych w obszarach skoncentrowanej i koncentrującej się zabudowy mieszkalnej;
- Zachowanie szczególnej dbałości o estetykę przestrzeni publicznych oraz obiektów usług publicznych i terenów aktywności gospodarczej wraz z ich najbliższym otoczeniem, uporządkowanie nośników informacji wizualnej;
- Wykorzystanie istniejącej w sąsiedztwie zieleni (głównie nieurządzonej) dla kształtowania terenowych urządzeń sportowych i rekreacyjnych (ciągów i tras spacerowych, tras rowerowych, miejsc rekreacji i wypoczynku oraz aktywności sportowej, np. wzdłuż Wisły i Soły);
- Zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej (układ drogowy, komunikacja zbiorowa, infrastruktura piesza i rowerowa, punkty przesiadkowe) oraz organizacja miejsc parkingowych przy kluczowych obiektach;
- Wykorzystanie usługowe terenów przy projektowanej obwodnicy południowej Oświęcimia (droga łącząca S1 z miastem);
- W granicach udokumentowanych złóż kopalin, w okresie zajęcia terenu złoża pod działalność inną niż wydobywcza, sposób zagospodarowania terenu w granicach złoża nie może powodować ubytków zasobów kopaliny zalegającej w złożu oraz uniemożliwić jej późniejszej eksploatacji, posadowienie obiektów nie może naruszać zasobów złoża, prowadzenie działalności gospodarczej w sposób nie zagrażający zanieczyszczeniem wód podziemnych oraz gruntów;
- W przypadku terenów eksploatacji powierzchniowej kruszywa, po zakończeniu eksploatacji zakładana jest rekultywacja zgodnie z kierunkiem określonym w koncesji.

3. Tereny sportowo-rekreacyjne:

- Charakterystyka:
 - Tereny istniejących usług sportu i rekreacji w otoczeniu zieleni oraz tereny usług turystyki i rekreacji; obejmują tereny z podstawowym przeznaczeniem pod zespoły obiektów i urządzeń sportu w obrębie przestrzeni otwartych.
- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
 - Rozwój terenów usług turystyki i rekreacji wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi niezbędnymi dla realizacji funkcji rekreacji, turystyki i sportu, takie jak: zespoły rekreacji i czynnego wypoczynku z zapleczem gastronomicznym i noclegowym, pomieszczeniami socjalno-administracyjnymi;
 - Zapewnienie usług o przeznaczeniu sportowym w bezpośrednim kontakcie z istniejącym stanem przyrodniczym;
 - Uwzględnienie oddziaływania związanego z użytkowaniem zapewniającego standardy ekologiczne;
 - Rozwój usług o znaczeniu edukacyjnym, z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, wykorzystanie przyrody w nauce, opiece zgodnie z zasadą „człowiek jest elementem przyrody”, propagujące: poszanowanie przyrody, zdrowie i rozwój człowieka, w tym również rehabilitacja osób z niepełnosprawnościami.

4. Tereny zielone – zieleni urządzona i nieurzadzona:

- Charakterystyka:
 - Obszary zieleni kluczowe dla systemu przyrodniczego, położone przede wszystkim w otoczeniu rzek oraz cmentarze, ogródki działkowe i zieleni urządzona w mieście.
- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
 - Zachowanie i ochrona przed ekspansją gospodarczą i urbanistyczną obszarów o unikatowych wartościach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych;
 - Dbłość o drzewostan i zieleni poprzez realizację niezbędnych prac gospodarczych i pielęgnacyjnych;
 - Rozwój terenów zieleni, organizowanie nasadzeń, wzrost zadrzewień – w celu polepszenia jakości powietrza, ochrony zasobów wodnych, kształtowania ładu przestrzennego oraz atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej;
 - Przestrzeganie przepisów prawa o ochronie przyrody, nakaz zachowania ciągłości przestrzennej systemu przyrodniczego (w tym korytarzy ekologicznych, ochrona drzewostanu) oraz równomierności rozmieszczenia przestrzeni otwartych i biologicznie czynnych na terenach zainwestowanych; zachowanie zbiorowisk łąkowych, zadrzewień stanowiących ciągłość i powiązania systemu terenów zielonych;
 - Zachowanie i bezwzględna ochrona najbardziej atrakcyjnych krajobrazów, dalekich perspektyw i widoków, a także wszystkich wartościowych elementów środowiska kulturowego;

- Dopuszczenie lokalizacji szlaków, tras i urządzeń małej architektury związanych z rekreacją, turystyką i wypoczynkiem na terenach chronionego krajobrazu;
- Zapewnienie dostępności komunikacyjnej, w szczególności poprzez rozwój sieci ścieżek rowerowych, pieszych, edukacyjnych itp.

5. Tereny rolne:

- Charakterystyka:
 - Grunty orne, istniejąca zabudowa mieszkaniowa. Ich powierzchnia stanowi niewielki odsetek w skali miasta.
- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
 - Wykorzystanie terenów na cele produkcji rolniczej, stosownie do ich predyspozycji;
 - Tereny mogą być wykorzystane dla turystyki i wypoczynku;
 - Przeciwdziałanie rozdrobnieniu areалу rolnego;
 - Ochrona gruntów rolnych poprzez ograniczenie przeznaczenia ich na cele nierolnicze (zapobieganie procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych);
 - Wyklucza się naruszania urządzeń melioracji wodnych.

6. Tereny wód:

- Charakterystyka:
 - Wody płynące i stojące, m. in. Soła i Wisła wraz kanałem żeglownym Drogi Wodnej Górnej Wisły, zbiorniki wodne Kruki oraz ich bezpośrednia otulina biologiczna.
- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
 - Zachowanie istniejącego systemu, dążenie do poprawy czystości wód na obszarze całego miasta, zakaz wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód i do ziemi oraz składowania substancji niebezpiecznych;
 - Ochrona koryt rzek poprzez utrzymanie ich w stanie naturalnym, przy dopuszczeniu interwencji w przypadku uzasadnionych względów ochrony przeciwpowodziowej pod warunkiem zastosowania metod biologicznych z wykluczeniem prostowania i skracania biegów cieków;
 - Prowadzenie działań zmierzających do zagęszczenia sieci ekologicznej wzdłuż rzek;
 - Zakaz podejmowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
 - Dopuszcza się utrzymanie istniejących i lokalizację nowych urządzeń regulacji i utrzymania wód, ochrony przeciwpowodziowej oraz obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej;
 - Tereny obszarów wałów przeciwpowodziowych zagospodarowane jako zieleń - zagospodarowanie podporządkowane przepisom ustawy Prawo wodne;
 - Zapewnienie dostępności komunikacyjnej, w szczególności poprzez rozwój sieci ścieżek rowerowych, pieszych, edukacyjnych itp.

7. Tereny Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau wraz ze strefą ochronną:

- Charakterystyka:
→ Teren Pomnika Zagłady i jego strefy ochronnej.
- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
→ Zgodnie z Ustawą z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

8. Tereny kolejowe:

- Charakterystyka:
→ Zamknięte tereny kolejowe, tereny przeznaczone dla urządzeń infrastruktury kolejowej, urządzenia i obiekty związane z komunikacją kolejową.
- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
→ Zgodnie z przepisami odrębnymi.

9. Teren wojskowy:

- Charakterystyka:
→ Zamknięte tereny wojskowe.
- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
→ Zgodnie z przepisami odrębnymi.

10. Tereny obsługi komunikacji kolejowej:

- Charakterystyka:
→ Drogi publiczne klasy głównej, głównej ruchu przyspieszonego, zbiorczej, tereny urządzeń obsługi komunikacji drogowej (w tym parkingi i garaże).
- Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:
→ Utrzymanie, rozbudowa i modernizacja urządzeń zgodnych z funkcją obszaru wraz z urządzeniami towarzyszącymi;
→ Realizowanie nowych urządzeń obsługi komunikacji, po uprzednim wyposażeniu ich w niezbędną infrastrukturę techniczną.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście Oświęcim skupiają się głównie na stworzeniu miasta przyjaznego mieszkańcom. Zakładają tworzenie wysokiej jakości (dostępnej, atrakcyjnej, funkcjonalnej, zdrowej) przestrzeni, kształtowanie ładu i kompozycji przestrzennej z zachowaniem wysokiej estetyki.

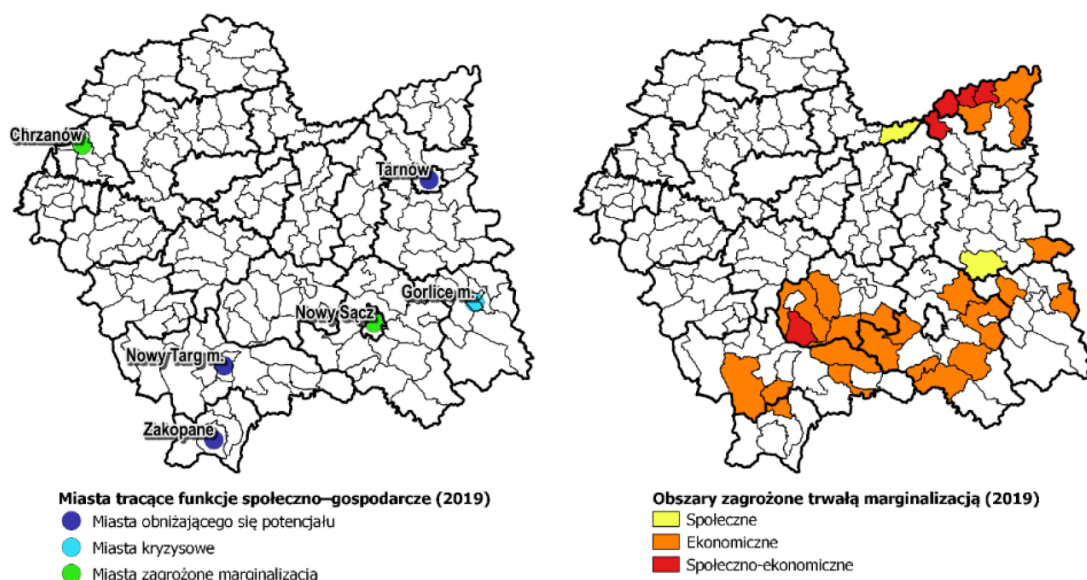
Obszary strategicznej interwencji

Warunkiem efektywnej polityki rozwoju jest pogłębiona diagnoza społeczna, gospodarcza i przestrzenna, która pozwala na właściwe dopasowanie interwencji do specyfiki różnych terytoriów. W ten sposób identyfikowane są obszary wsparcia, w tym o szczególnym charakterze, czyli obszary strategicznej interwencji. Zgodnie z definicją ustawową, są to określone w strategii rozwoju obszary o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych, lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do których jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne albo w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, czy też rozwiązania regulacyjne. Obszary takie zostały wyznaczone w dokumentach na szczeblu krajowym, ale również w Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”. Wyodrębniono w niej **6 typów obszarów strategicznej interwencji**: 3 typy obszarów problemowych (kategoria ta obejmuje zarówno OSI krajowe, jak i OSI regionalne), 2 typy obszarów o wyjątkowym potencjale oraz 1 typ obszarów wzrostu. Wśród nich należy wymienić:

- **Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze**

6 miast wskazanych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) i Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030: **Tarnów, Nowy Sącz, Gorlice, Nowy Targ, Zakopane, Chrzanów**. Obszary te wspierane będą z poziomu centralnego i regionalnego za pomocą specjalnie dedykowanych instrumentów. Samorząd wojewódzki zdecydował m.in. o specjalnych preferencjach i premiujących kryteriach wyboru projektów, które szczegółowo określi Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 Małopolska Przyszłości.

Rysunek 9. Krajowe obszary strategicznej interwencji.

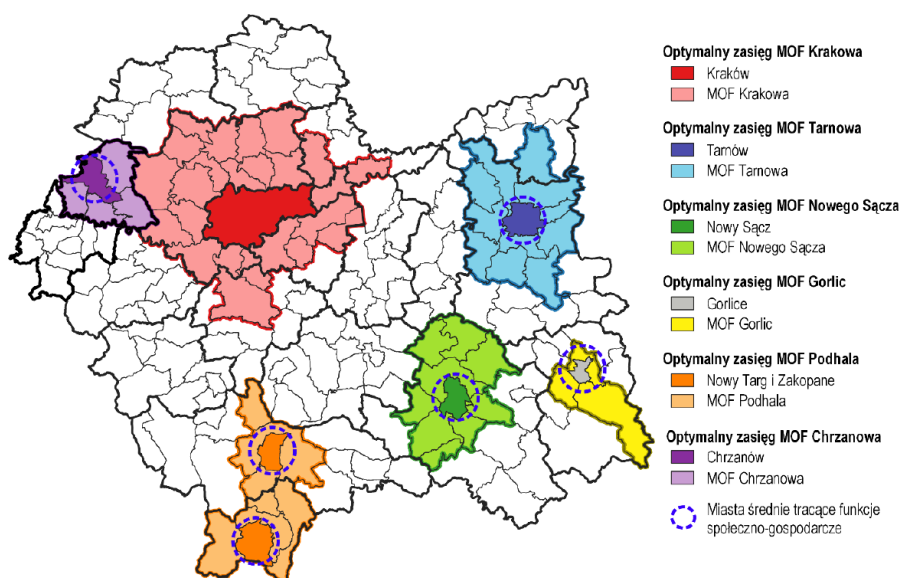

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 65

- **Miejskie obszary funkcjonalne (MOF)**

Za obszary wzrostu, o wyjątkowych możliwościach rozwojowych, uznano miasta i obszary funkcjonalne wokół nich. Przeprowadzono analizę dotyczącą delimitacji optymalnych zasięgów MOF w Małopolsce, w kontekście realizacji zintegrowanych inwestycji terytorialnych na lata 2021-2027, dla stolicy regionu oraz 6 miast średnich tracących funkcję społeczno-gospodarcze. W konsekwencji w strategii wskazano 6 miejskich obszarów funkcjonalnych w Małopolsce: **MOF Krakowa, MOF Tarnowa, MOF Nowego Sącza, MOF Gorlic, MOF Podhala, MOF Chrzanowa** (który nie uwzględnia miasta Oświęcim). Województwo małopolskie będzie wspierać gminy współpracujące w ramach MOF – z założeniem, że kluczowe znaczenie będzie miała (zawiązana formalnie) współpraca i inicjatywa oddolna. Jedną z form wsparcia będzie możliwość realizacji wspomnianego instrumentu ZIT na obszarze wybranych MOF.

Rysunek 10. Delimitacja miejskich obszarów funkcjonalnych w Małopolsce – proponowane optymalne zasięgi MOF.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 66

- **Obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia**

Kolejne OSI są konsekwencją wyzwań związanych z procesem transformacji gospodarki w kierunku uzyskania neutralności klimatycznej. Transformacja będzie wymagać dedykowanych interwencji i wsparcia na rzecz tych obszarów, które będą najsilniej dotknięte jej skutkami. W Małopolsce takim obszarem są tereny w najbardziej zurbanizowanej zachodniej części województwa – **4 powiaty: chrzanowski, olkuski, wadowicki i oświęcimski (w tym miasto Oświęcim)**, gdzie gospodarka oparta jest w znacznej mierze na dużych zakładach, w tym związanych z działalnością górniczą. Kopalnie węgla kamiennego funkcjonują w Brzeszczach i w Libiążu. Miasto Oświęcim, jak i cały podregion oświęcimski, jest silnie związane także ze Śląskiem i jego gospodarką. W pobliskich zakładach górniczych zatrudnionych jest kilka tysięcy Małopolan. Obszar Małopolski Zachodniej rekomendowany jest do wsparcia w ramach Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (Just Transition Fund). Ostateczna decyzja, dotycząca uwzględnienia Małopolski Zachodniej oraz potencjalnej wysokości kwoty alokacji w programie zostanie podjęta w ramach uzgodnień pomiędzy Komisją Europejską a polskim rządem. Podstawą negocjacji będą zapisy projektu Umowy Partnerstwa oraz Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Małopolski Zachodniej.

Rysunek 11. Obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia.

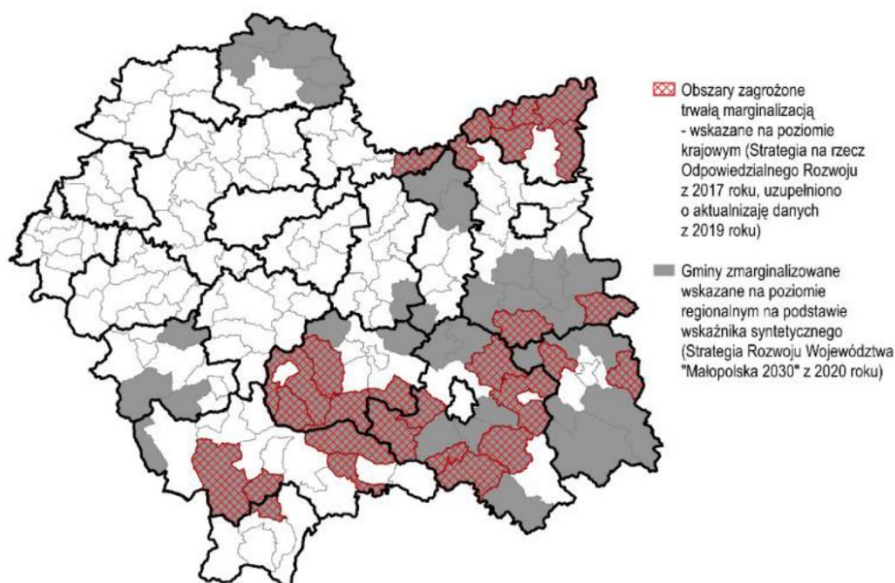

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 68

- **Gminy zmarginalizowane**

Gminy dotknięte problemami i barierami rozwojowymi zostały wyznaczone na podstawie wskaźnika syntetycznego, złożonego z wybranych mierników przedstawiających zagadnienia społeczne, ekonomiczne i środowiskowe. Ostatecznie, jako obszary zmarginalizowane w Małopolsce wskazano **gminy, zlokalizowane głównie w południowej i wschodniej części regionu oraz częściowo na północy województwa (nie ma wśród nich miasta Oświęcim)**. Do tych jednostek zostanie skierowane szczególne wsparcie w celu wyrównania ich szans rozwojowych.

Rysunek 12. Regionalne i krajowe obszary zmarginalizowane w Małopolsce.

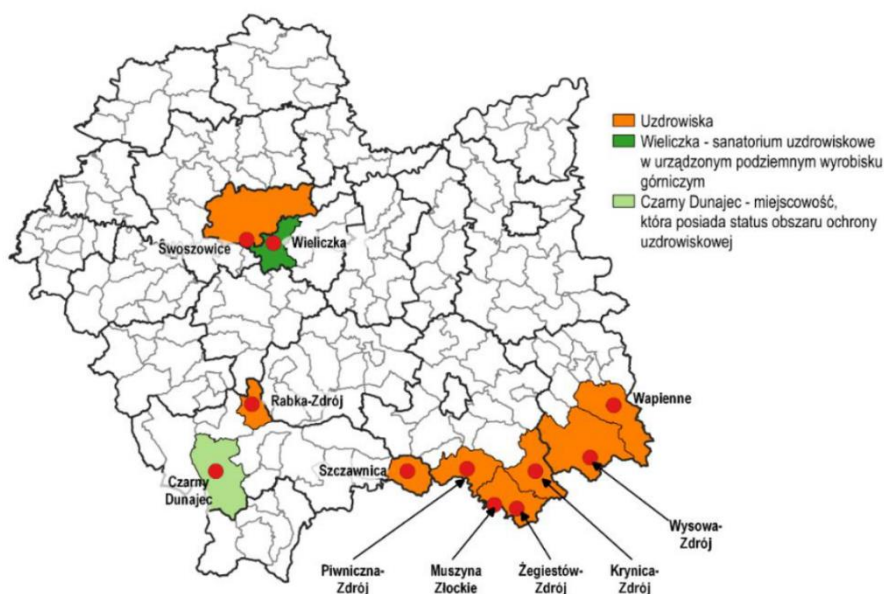

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 70

- **Miejscowości uzdrowiskowe**

Z uwagi na specyfikę województwa, za regionalne OSI uznano **miejscowości uzdrowiskowe**. Są to obszary o szczególnych walorach: przyrodniczych, krajobrazowych, klimatycznych, rekreacyjnych, turystycznych, zdrowotnych, o uznanej marce, tradycjach, bogatej historii i zabytkowej architekturze. Miejscowości te zlokalizowane są głównie na obszarach górskich, które są obszarami o utrudnionym dostępie komunikacyjnym i ograniczonych możliwościach rozwoju przemysłu. Z uwagi na istotne znaczenie rozwoju branży uzdrowiskowej oraz dużą koncentrację jednostek tego typu w Małopolsce, samorząd regionalny w kolejnych latach utrzyma wsparcie dla obecnych, jak i przyszłych uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej. **Do tej grupy nie zalicza się miasta Oświęcim.**

Rysunek 13. Miejscowości uzdrowiskowe w Małopolsce.

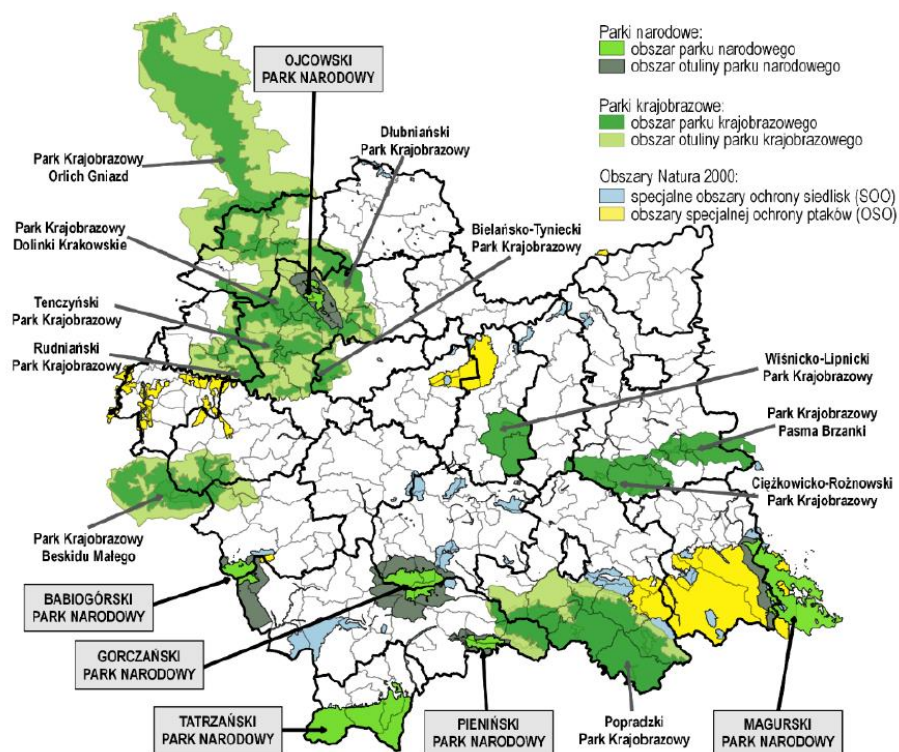

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 71

- **Obszary prawnie chronione**

Specjalnym wsparciem zostaną objęte obszary **pawnie chronione**, np. **parki narodowe, parki krajobrazowe czy obszary Natura 2000**. Są to obszary szczególnie cenne pod względem przyrodniczym, co powoduje konieczność objęcia ich dodatkową ochroną i wsparciem z poziomu regionu. Jednocześnie ich obecność na danym obszarze wprowadza pewne ograniczenia związane z użytkowaniem terenów i realizacją inwestycji. Stąd wsparcie dla terenów chronionych będzie związane nie tylko z kwestiami ochrony środowiska, ale interwencja z poziomu województwa będzie również formą rekompensaty dla gmin, które dotykają bariery wywoływane przez obostrzenia środowiskowe. Ponadto samorząd regionalny będzie wyróżniać **gminy, które wykazują się aktywnością w zakresie działań środowiskowych**. Będą one mogły uzyskać **preferencje w programach konkursowych finansowanych ze środków budżetu województwa oraz w ramach konkursów wspieranych z Funduszy Europejskich dla Małopolski 2021-2027 „Małopolska Przyszłości”**. W przypadku Oświęcimia, obszar objęty ochroną obejmuje 143 ha, co stanowi 4,8% powierzchni miasta. Składają się na niego 4 użytki ekologiczne: Łęg za torami, Łęg Błonie, Łęg Kamieniec i Łęg Stare Stawy – każdy położony bezpośrednio nad Sołą oraz zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina rzeki Soły”. Odcinek dolnego biegu rzeki jest także objęty obszarami „Natura 2000”. W granicach Oświęcimia znajduje się niewielki fragment obszaru ptasiego „Dolina Dolnej Soły” oraz obszaru siedliskowego „Dolna Soła”.

Rysunek 14. Obszary cenne przyrodniczo w Małopolsce.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r., s. 72

Spójność Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 z wytycznymi i założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 jest spójna z dokumentami strategicznymi szczebla unijnego, krajowego, regionalnego i ponadlokalnego, m.in.:

- Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu i Migracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowym Planem Odbudowy,
- Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030,
- Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Strategią Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku,
- Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030,
- Politykę ekologiczną państwa 2030 – strategią rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”,
- Terytorialnym Planem Sprawiedliwej Transformacji dla Małopolski Zachodniej.

Rozporządzenie ogólne wskazuje pięć podstawowych celów polityki europejskiej. Zestawione z celami Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 ujawniają, że zaplanowana polityka rozwoju Oświęcimia wpisuje się w te założenia. Dotyczy to przede wszystkim wspólnych priorytetów w zakresie doskonalenia dostępności i jakości usług publicznych oraz aktywizacji i włączenia społecznego, ale również wszelkich inicjatyw wynikających z założeń zrównoważonego rozwoju. Ich zgodność z celami strategicznymi przewidzianymi dla Unii Europejskiej wpłynie na możliwości pozyskiwania źródeł finansowania dla przewidzianych w strategii kierunków i pakietów działań.

Podobna spójność występuje w kontekście dokumentów programowych na poziomie krajowym. Założenia rozwojowe opisane w Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 pozostają w zbieżności z tymi przyjętymi dla całego kraju w ramach dokumentów programowych ogólnych czy sektorowych. To o tyle istotne, że szereg aspektów rozwojowych pozostaje poza możliwościami oddziaływania z poziomu samorządu lokalnego lub też efekty działań samorządu są uzależnione od aspektów pozostających w kompetencji innych podmiotów, np. władz centralnych.

Założenia rozwoju Oświęcimia są punktem styku Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, która stanowi podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Określa ona rozwój kraju jako społecznie i terytorialnie zrównoważony,

dzięki któremu efektywnie będą rozwijane oraz wykorzystywane miejscowe zasoby i potencjały wszystkich regionów. Podobna myśl towarzyszyła opracowywaniu strategii miasta i jest widoczna we wszystkich 7 obszarach i celach strategicznych, wskazujących na wieloaspektowe podejście do problemów, potrzeb i oczekiwań mieszkańców Oświęcimia.

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 jest spójna ze Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego 2030, której głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków, co pokrywa się z założeniami co najmniej 4 obszarów i celów strategicznych miasta (4. Budowanie kapitału ludzkiego i społecznego w oparciu o poszerzaną ofertę kulturalną i sportową oraz dziedzictwo historyczne, 5. Miasto zapewniające bezpieczne, włączające i aktywizujące warunki życia dla każdej z grup społecznych Oświęcimia, 6. Wykorzystanie idei Miasta Pokoju jako podstawy polityki rozwoju społecznego i kształtowania wizerunku miasta w Polsce i zagranicą, 7. Budowa pozycji lidera polityk rozwojowych w regionie Małopolski Zachodniej). Podobnie w przypadku Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030, która obejmuje zagadnienia z zakresu m.in.: demografii, rynku pracy, polityki społecznej, infrastruktury mieszkaniowej, opieki zdrowotnej, edukacji, społeczeństwa informacyjnego, problematyki osób niepełnosprawnych, osób starszych, młodzieży i całych rodzin. Każde z nich znajduje co najmniej jeden odpowiednik w obszarach i celach zdefiniowanych w strategii miasta. Poza tymi bezpośrednimi bazowymi powiązaniami Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 uwzględnia również sugestie dotyczące najważniejszych kierunków działań.

W przypadku kolejnego dokumentu, tj. Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku, celem głównym jest zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejski i globalnym. Powiązania Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 z założeniami tegoż dokumentu są widoczne na poziomie co najmniej 2 celów operacyjnych (1.3. Oświęcim miastem funkcjonalnej, zrównoważonej i bezpiecznej mobilności, 7.2. Miasto Oświęcim węzłem komunikacyjnym w sieci połączeń regionalnych) i określonych w ich ramach kierunków interwencji.

Kluczowa wreszcie jest zgodność Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 ze Strategią Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”. Zakres powiązań jest szeroki, wiążąc się zarówno z wyzwaniami rozwojowymi (tj. transformacja energetyczna oraz dostosowanie się do zmian klimatu i ich limitacja), jak i korespondując z celami strategicznymi i operacyjnymi obu dokumentów (tj. w obszarze usług społecznych, gospodarki i turystyki).

W kontekście procesów transformacji, nie można pominąć zintegrowania strategii miasta z Terytorialnym Planem Sprawiedliwej Transformacji dla Małopolski Zachodniej. Działania określone w Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 są komplementarne do przedsięwzięć wskazanych na poziomie regionalnym i obejmują w szczególności: wsparcie i promocję przedsiębiorczości, aktywizację zawodową i poprawę dostępności usług opieki nad dziećmi, zwiększanie konkurencyjności firm, przygotowanie terenów inwestycyjnych, podnoszenie efektywności energetycznej, rozwój OZE i transportu niskoemisyjnego, redukcję emisji i zanieczyszczeń, zwiększania efektywności energetycznej, wspierania gospodarki obiegu zamkniętego, zielonej i błękitnej infrastruktury, a także działania rewitalizacyjne. Są to jednocześnie punkty wspólne z Krajowym Planem Odbudowy, który promuje dodatkowo działania m.in. na rzecz rozwoju nowoczesnego kształcenia i uczenia się przez całe życie oraz opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które również są obecne w strategii miasta (5.1. Szeroka i jakościowa oferta edukacyjna jako element przewagi konkurencyjnej miasta).

Podsumowując, Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 jest silnie powiązana z politykami publicznymi i celami rozwojowymi zarówno szczebla regionalnego, krajowego, jak i unijnego, co gwarantuje m.in. możliwość współfinansowania planowanych działań z różnych źródeł, w tym z budżetu państwa i Unii Europejskiej w nowej perspektywie na lata 2021-2027. Jest to ważne również ze względu na to, że szereg aspektów rozwojowych pozostaje poza możliwościami oddziaływania z poziomu samorządu gminnego (kompetencje innych podmiotów), a spójność uprawdopodobnia wsparcie i współpracę oraz finalnie osiągnięcie efektu synergii.

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

Tabela 3. Zgodność Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 z wytycznymi i założeniami zawartymi w wybranych dokumentach wyższego rzędu.

Rozporządzenie ogólne – cele polityki europejskiej	Cele strategiczne Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030		1. Atrakcyjne warunki mieszkaniowe, dobrze zaprojektowane przestrzenie publiczne i rozwinięta komunikacja jako flagowe elementy oferty Oświęcimia		2. Kształtowanie zdrowej przestrzeni do życia dla mieszkańców i ochrona środowiska przyrodniczego Oświęcimia		3. Trwały wzrost gospodarczy miasta w oparciu o lokalne zasoby, wiedzę, kreatywne myślenie oraz przedsiębiorczość mieszkańców i inwestorów		4. Budowanie kapitału ludzkiego i społecznego w oparciu o poszerzaną ofertę kulturalną i sportową oraz dziedzictwo historyczne		5. Miasto zapewniające bezpieczne, włączające i aktywizujące warunki życia dla każdej z grup społecznych miasta Oświęcim		6. Wykorzystanie idei Miasta Pokoju jako podstawy polityki rozwoju społecznego i kształtowania wizerunku miasta w Polsce i zagranicą		7. Budowa pozycji lidera polityk rozwojowych w regionie Małopolski Zachodniej																			
	Cele operacyjne Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030		1.1. Kształtowanie przyjaznej przestrzeni miejskiej Oświęcimia		1.2. Zwiększenie dostępności zasobów mieszkaniowych i infrastruktury technicznej zapewniającej komfort życia mieszkańców		1.3. Oświęcim miastem funkcjonalnej, zrównoważonej i bezpiecznej mobilności		2.1. Eliminacja zanieczyszczeń i budowa odporności miasta Oświęcim na skutki zmian klimatu		2.2. Polityka proekologiczna i ochrona przyrody		3.1. Oświęcim miastem aktywności gospodarczej, innowacji i nowoczesnych technologii		3.2. Rozwój sektora usług turystycznych w mieście		4.1. Rozwój sportu i rekreacji przy wykorzystaniu tradycji i specjalizacji lokalnych		4.2. Rozwój oferty czasu wolnego w mieście dostosowanej do potrzeb, oczekiwań i możliwości różnych grup społecznych, w szczególności dzieci i młodzieży, rodzin oraz seniorów		5.1. Szeroka i jakościowa oferta edukacyjna jako element przewagi konkurencyjnej miasta		5.2. Zapewnienie seniorom wsparcia i warunków dla aktywnego uczestnictwa we wszystkich dziedzinach życia miasta		5.3. Zapewnienie mieszkańcom Oświęcimia bezpieczeństwa w wymiarze społecznym, zdrowotnym i publicznym		6.1. Rozwój społeczny, współpraca i promocja miasta Oświęcim w oparciu o idee pokojowe		7.1. Samorząd nowej dekady		7.2. Miasto Oświęcim węzłem komunikacyjnym w sieci połączeń regionalnych			
	Cele i priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych																																	
	Bardziej i inteligentna Europa – innowacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza																																	
	Bardziej przyjazna dla środowiska i niskoemisyjna Europa																																	
	Lepiej połączona Europa – mobilność i regionalne połączenia teleinformatyczne																																	
	Europa o silniejszym wymiarze społecznym – wdrażanie Europejskiego filaru praw społecznych																																	

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

	Europa bliżej obywateli – zrównoważony i zintegrowany rozwój obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych w ramach inicjatyw lokalnych														
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju	I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.														
	II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.														
	III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.														
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym														
	1.1 Wzmocnienie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo.	Nie dotyczy													
	1.2 Wykorzystywanie potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.	Nie dotyczy													
	1.3 Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska.														
	1.4 Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.														
	1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.														
	Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych														
	2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.														
	2.2 Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.														
	2.3 Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.														
	Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie														
	3.1 Wzmocnienie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.														
	3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.														

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

[illegible]

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

Główny kierunek polityki rozwoju 5: Cyfrowa Małopolska.															
Główny kierunek polityki rozwoju 6: Gospodarka o obiegu zamkniętym.															
Cel szczegółowy 3. Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej															
Główny kierunek polityki rozwoju 1 Ograniczanie zmian klimatycznych.															
Główny kierunek polityki rozwoju 2: Gospodarowanie wodą.															
Główny kierunek polityki rozwoju 3: Bioróżnorodność i krajobraz.															
Główny kierunek polityki rozwoju 4: Edukacja ekologiczna.															
Cel szczegółowy 4. System zarządzania strategicznego rozwojem dostosowany do wyzwań dekady 2020-2030															
Główny kierunek polityki rozwoju 1: System zarządzania strategicznego rozwojem.															
Główny kierunek polityki rozwoju 2: Współpraca i partnerstwo.															
Główny kierunek polityki rozwoju 3: Promocja Małopolski.															
Cel szczegółowy 5. Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach															
Główny kierunek polityki rozwoju 1: Ład przestrzenny.															
Główny kierunek polityki rozwoju 2: Wsparcie miast.															
Główny kierunek polityki rozwoju 3: Rozwój obszarów wiejskich.	Nie dotyczy														
Główny kierunek polityki rozwoju 4: Spójność wewnątrzregionalna i dostępność.															

System realizacji Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

System wdrażania

Zasady realizacji strategii

Realizacja Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 będzie się odbywać z poszanowaniem zasad służących wykorzystaniu zasobów i przewag konkurencyjnych miasta oraz zewnętrznych szans rozwojowych, niwelowaniu barier i dysproporcji rozwojowych, zapewnieniu spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej gminy, a także włączaniu mieszkańców i innych interesariuszy w procesy zarządzania sprawami publicznymi. Zasady realizacji strategii są następujące:

- zasada rozwoju odpowiedzialnego, łączącego konkurencyjność gospodarki, dbałość o środowisko naturalne i jakość życia mieszkańców, przy jednoczesnym zachowaniu stabilności finansów publicznych,
- zasada rozwoju społecznie wrażliwego, zgodnie z którą głównymi beneficjentami rozwoju są wszyscy mieszkańcy bez wyjątku, a priorytetem jest rozwój włączający, a nie wykluczający, budujący solidarność społeczną i poczucie wspólnoty lokalnej,
- zasada równości szans oraz niedyskryminacji, oznaczająca, że każdy (bez względu na płeć, wiek, stopień sprawności, kolor skóry, pochodzenie etniczne, wyznawaną religię lub światopogląd czy orientację seksualną) jest adresatem strategii, może uczestniczyć w określonych w niej działaniach, ma równe prawa i obowiązki oraz równy dostęp do zasobów i możliwości rozwoju,
- zasada rozwoju terytorialnie zrównoważonego, zakładają harmonijny rozwój całego miasta, z uwzględnieniem zróżnicowań wewnętrznych, przy wykorzystaniu lokalnych zasobów i potencjałów oraz likwidacji barier rozwojowych,
- zasada rozwoju zintegrowanego, czyli łączącego wymiar społeczno-gospodarczy i przestrzenny w ramach podejmowanych interwencji,
- zasada partycypacji i partnerstwa, zakładająca sprawną i efektywną współpracę różnych partnerów na rzecz celów strategii,
- zasada spójności z celami europejskiej i krajowej polityki rozwoju, w tym polityki regionalnej, przy zachowaniu autonomii programowej strategii rozwoju miasta,
- zasada przejrzystości działań, gwarantująca mieszkańcom dostęp do jasnych informacji na temat działań administracji oraz zakładająca konsultowanie z nimi decyzji i rozwiązań rozwojowych,
- zasada elastyczności, czyli reagowania na zmiany zachodzące w mieście i jego otoczeniu,
- zasada racjonalności i efektywności, zakładająca gospodarowanie zasobami w taki sposób, który zapewni celowość i oszczędność realizacji działań, przy uzyskaniu najlepszych efektów z poniesionych nakładów,
- zasada determinacji i koncentracji aktywności finansowej na ustalonych priorytetach, wskazująca priorytet finansowania dla programów i projektów wpisanych wprost do strategii

oraz tych, które z niej bezpośrednio wynikają (dotyczący zarówno budżetu lokalnego, jak i źródeł zewnętrznych),

- zasada otwartości, zakładająca możliwość wdrażania działań i inicjatyw służących osiągnięciu celów strategii nawet, jeżeli nie zostały one literalnie w niej wskazane,
- zasada zachowania ładu przestrzennego, przejawiająca się prowadzeniem efektywnej i racjonalnej polityki przestrzennej i planistycznej, która umożliwi uzyskanie harmonijnej całości elementów i powiązań funkcjonalnych, społeczno-gospodarczych, środowiskowych, kulturowych oraz kompozycyjno-estetycznych.

Organizacja i podmioty zaangażowane w realizację strategii

Odpowiedzialność za realizację założeń Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 ponoszą przede wszystkim lokalne władze samorządowe. Prezydent Miasta Oświęcim, jako organ wykonawczy samorządu gminnego, pełni kluczową rolę w stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również w mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów i kierunków działań określonych w strategii. Z kolei Rada Miasta Oświęcim, jako organ uchwałodawczy, reprezentujący różnorodne środowiska lokalne, odpowiada za uchwalenie strategii oraz jej ewentualną aktualizację, zgodnie z nowymi uwarunkowaniami i potrzebami rozwojowymi miasta.

Za działania organizacyjne, koordynacyjne, informacyjne oraz promocyjne odpowiadać będzie Biuro Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Oświęcim. Do jego zadań będzie należeć:

- realizacja przypisanych mu zadań i projektów,
- koordynacja współpracy,
- monitoring i ewaluacja (średniookresowa i końcowa),
- poszukiwanie (wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi) pozabudżetowych źródeł finansowania realizacji zadań i projektów.

Dla skutecznego wdrożenia założeń określonych w strategii niezbędna będzie współpraca wydziałów Urzędu Miasta Oświęcim i miejskich jednostek organizacyjnych, które odpowiadają za realizację przypisanych im zadań oraz biorą udział w procedurze monitoringu, ewaluacji i aktualizacji strategii.

Szczegółowa odpowiedzialność za realizację poszczególnych działań określonych w Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 zostanie określona przez Prezydenta Miasta Oświęcim.

Mechanizmy i instrumenty realizacji strategii

W ramach realizacji Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 wykorzystane zostaną różne mechanizmy i instrumenty realizacyjne, wśród których można wymienić:

- uchwały budżetowe Rady Miasta Oświęcim i wieloletnią prognozę finansową miasta, określające krótko i długookresowe priorytety finansowe miasta,
- inne merytoryczne uchwały Rady Miasta Oświęcim i zarządzenia Prezydenta Miasta Oświęcim w obszarach oddziaływania strategii,
- miejskie plany i programy branżowe (określone w podrozdziale dotyczącym wytycznych do sporządzania dokumentów wykonawczych),

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uszczegóławiające założenia modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta,
- projekty inwestycyjne i nieinwestycyjne, mieszczące się w katalogu działań przewidzianych strategią, realizowane przy wykorzystaniu funduszy zewnętrznych, głównie europejskich,
- różne umowy, kontrakty i porozumienia pomiędzy miastem a innymi samorządami, administracją rządową, parterami społecznymi i gospodarczymi (szczególnie ważna będzie współpraca samorządów tworzących Stowarzyszenie Powiatów, Miast i Gmin „Forum Małopolski Zachodniej”, a także jednostek współpracujących w zakresie programów dotyczących transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla środowiska - wspólny projekt pn. Zielona Oaza Innowacji),
- zespoły zadaniowe i projektowe, ciała o charakterze opiniodawczo-doradczym, powoływane w celu usprawnienia procesu wdrażania strategii,
- działania edukacyjne, informacyjne, promocyjne i konsultacyjne, stanowiące o poparciu społecznym i jakości podejmowanych interwencji (wykorzystanie strony internetowej miasta, aktywność w mediach społecznościowych, współpraca z mediami, aktywizacja i partycypacja społeczna, w tym poprzez otwarte konkursy ofert).

Poziom społeczny

Poziom społeczny dotyczy upowszechniania zapisów Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 wśród społeczności lokalnej oraz pozyskiwania partnerów (lokalnych i zewnętrznych) dla realizacji zapisanych w niej zadań. Głównym adresatem zapisów strategii są zatem:

- mieszkańcy,
- władze samorządowe,
- pracownicy Urzędu Miasta Oświęcim i miejskich jednostek organizacyjnych,
- przedsiębiorcy i inwestorzy, przedstawiciele sektora gospodarczego, instytucje otoczenia biznesu,
- instytucje rynku pracy, w tym Powiatowy Urząd Pracy w Oświęcimiu,
- sektor finansowy – banki, instytucje pożyczkowe i kredytowe,
- organizacje pozarządowe z terenu miasta i ponadlokalne,
- inne jednostki samorządu terytorialnego - sąsiednie gminy, powiat oświęcimski, województwo małopolskie,
- administracja rządowa i samorządowa, w tym wojewoda małopolski i ministerstwa powiązane tematycznie z kierunkami działań strategii,
- zagraniczni partnerzy miasta.

W celu upowszechnienia treści Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 zostanie opracowana skrócona wersja strategii, przybliżająca treść dokumentu.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Dokumenty wykonawcze względem strategii należy rozumieć jako obowiązkowe oraz pożądane plany i programy funkcjonujące w mieście, które pozwolą skutecznie wdrożyć jej założenia w życie. Zgodnie z tym, w ramach prac nad Strategią Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 dokonano przeglądu dokumentów w kluczowych obszarach działania urzędu i jednostek miejskich (planowanie i zagospodarowanie przestrzenne, energetyka, gospodarka komunalna, ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie kulturą i dziedzictwem, ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu, transport, polityka społeczna, kreowanie rozwoju lokalnego, oświata, zarządzanie kryzysowe i finanse publiczne), w kontekście ich aktualności, przydatności i spójności ze strategią. Tabela nr 4 stanowi podsumowanie tych analiz, formułując jednocześnie kierunkowe rekomendacje w zakresie sporządzenia lub zmiany tychże dokumentów.

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

Tabela 4. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.

Obszar tematyczny	Rodzaj dokumentu	Sytuacja lokalna, dokument i/lub dedykowana uchwała	Wytyczne dla aktualizacji lub sporządzania dokumentów
Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	Uchwała Nr XLV/733/22 Rady Miasta Oświęcim z dnia 23 lutego 2022 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Oświęcimia.	Studium aktualne i zgodne z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta, określonym w strategii.
	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	Ponad 90% obszaru Oświęcimia jest pokryta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Wykaz tych dokumentów dostępny jest na stronie Urzędu Miasta Oświęcim w zakładce zagospodarowanie przestrzenne. Dział również Gminny Portal Mapowy. Uzupełnienia wymagają przede wszystkim plany dla obszarów: pomiędzy południową granicą miasta a linią wyznaczoną przez przebieg planowanej południowej obwodnicy Oświęcimia, teren ogródków działkowych „Stare Stawy” w południowej części miasta, fragmenty os. Monowice, pomiędzy południową granicą miasta a linią wyznaczoną przebiegiem DK44.	Rekomendowane objęcie całej powierzchni miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Dokumenty przestrzenne mają kluczowe znaczenie dla uzyskania harmonijnego ukształtowania przestrzeni oraz całości elementów i powiązań funkcjonalnych, społeczno-gospodarczych, środowiskowych, kulturowych oraz kompozycyjno-estetycznych. Aktualizacja według potrzeb, przy zachowaniu spójności z założeniami strategii, w szczególności z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście.
	Gminny program rewitalizacji	Uchwała nr VIII/146/19 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29 maja 2019 r. w sprawie zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Oświęcim na lata 2015-2025.	Dokument aktualny, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja zgodnie z potrzebami. Najdalej jednak w 2025 r. zalecana ewaluacja i aktualizacja lub opracowanie nowego programu. Jest to skuteczne narzędzie wyprowadzania ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów miasta, przy dofinansowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków zewnętrznych. Rewitalizacja stanowi ważny temat w ramach strategii (cel operacyjny 1.1. Kształtowanie przyjaznej przestrzeni miejskiej Oświęcimia).

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

Energetyka	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Uchwała nr XXVII/421/20 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30 września 2020 r. w sprawie uchwalenia aktualizacji „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Oświęcim”.	Dokument aktualny, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Opracowanie należy zaktualizować po upływie 3 lat od dnia jego uchwalenia, przy zachowaniu spójności ze strategią. Bezpieczeństwo energetyczne oraz transformacja w kierunku gospodarki neutralnej dla środowiska stanowi jeden z jej priorytetów (cel operacyjny 2.1. Eliminacja zanieczyszczeń i budowa odporności miasta Oświęcim na skutki zmian klimatu).
Gospodarka komunalna	Wieloletnie plany gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy	Uchwała nr XXXIII/534/21 Rady Miasta Oświęcim z dnia 31 marca 2021 roku w sprawie zmiany Uchwały nr III/36/18 Rady Miasta Oświęcim z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Oświęcim na lata 2019-2023.	Dokument aktualny, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja zgodnie z potrzebami, najdalej w 2023 r., przy zachowaniu spójności ze strategią. Poprawa dostępności oferty mieszkaniowej stanowi jeden z jej priorytetów (cel operacyjny 1.2. Zwiększenie dostępności zasobów mieszkaniowych i infrastruktury technicznej zapewniającej komfort życia mieszkańców).
	Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych	Uchwała nr XXIX/449/20 Rady Miasta Oświęcim z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie uchwalenia wieloletniego „Planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na lata 2022 – 2024 dla rejonu działania Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji sp. z o. o. w Oświęcimiu”.	Za prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie miasta Oświęcim odpowiada Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o. o. w Oświęcimiu. Dokument jest zgodny z zapisami strategii, aktualizacja zgodnie z potrzebami. Strategia przewiduje istotne inwestycje z zakresu rozwoju sieci wodno-kanalizacyjnej (cel operacyjny 1.2. Zwiększenie dostępności zasobów mieszkaniowych i infrastruktury technicznej zapewniającej komfort życia mieszkańców).
Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie kulturą i dziedzictwem, rozwój turystyki	Gminny program opieki nad zabytkami	Uchwała nr XIV/249/19 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Oświęcim na lata 2020-2023”.	Dokument aktualny, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja zgodnie z potrzebami, najdalej w 2023 r., przy zachowaniu spójności ze strategią. Ochrona i opieka nad zabytkami oraz efektywne zarządzanie dziedzictwem kulturowo-historycznym stanowią jej tematy przewodnie (cel strategiczny 4. Budowanie kapitału ludzkiego i społecznego w oparciu o poszerzoną ofertę kulturalną i sportową oraz dziedzictwo historyczne; cel operacyjny 3.2. Rozwój sektora usług turystycznych w mieście).

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

	<p>Miejska Biblioteka Publiczna im. Ł. Górnickiego „Galeria Książki” w Oświęcimiu realizowała w latach 2014 – 2020 własną strategię rozwoju. Jej celem było wzmocnienie pozycji biblioteki jako centrum edukacji, informacji i kultury, w którym dbałość o dziedzictwo kultury łączyć się będzie z wykorzystaniem najnowocześniejszych form realizacji przekazu wiedzy i informacji. Aktualnie trwają prace nad nowym dokumentem na kolejne lata. Praktykę tę należy uznać za dobrą i pożądaną, w szczególności w kontekście znaczenia kultury i dziedzictwa w polityce rozwoju całego miasta.</p>		
	<p>Samorząd posiada Strategię Rozwoju Turystyki w Oświęcimiu na lata 2018-2030, która została przyjęta Uchwałą nr LII/1008/18 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29 sierpnia 2018 r. Dokument jest aktualny, kierunkowo zgodny i uszczegóławiający założenia strategii, która traktuje turystykę, bazującą na lokalnych zasobach dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego, jako jedną z ważnych gałęzi gospodarki lokalnej (cel operacyjny 3.2. Rozwój sektora usług turystycznych w mieście).</p>		
Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Gminny program ochrony środowiska	Uchwała nr XXVIII/440/20 Rady Miasta Oświęcim z dnia 29 października 2020 r. w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Oświęcim na lata 2020-2023 z perspektywą 2024-2027.	Dokument aktualny, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. W perspektywie potrzebna aktualizacja lub opracowanie nowego dokumentu, przy zachowaniu spójności ze strategią. Ochrona środowiska stanowi jeden z priorytetów strategii (cel strategiczny 2. Kształtowanie zdrowej przestrzeni do życia dla mieszkańców i ochrona środowiska przyrodniczego Oświęcimia).
	Plan gospodarki niskoemisyjnej	Uchwała Nr XLIV/727/22 Rady Miasta Oświęcim z dnia 26 stycznia 2022 r. w sprawie przyjęcia Aktualizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Oświęcim zawierającego elementy planu mobilności miejskiej.	Dokument aktualny, kierunkowo zgodny i uszczegóławiający założenia strategii, która ochronę środowiska i walkę o czyste powietrze traktuje priorytetowo (cel strategiczny 2. Kształtowanie zdrowej przestrzeni do życia dla mieszkańców i ochrona środowiska przyrodniczego Oświęcimia).
	Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu	Uchwała nr XXXVII/608/2021 Rady Miasta Oświęcim z dnia 25 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Miasta Oświęcim do roku 2030.	Dokument aktualny, kierunkowo zgodny i uszczegóławiający założenia strategii, która adaptację do zmiany klimatu traktuje priorytetowo (cel operacyjny 2.1. Eliminacja zanieczyszczeń i budowa odporności miasta Oświęcim na skutki zmian klimatu).
	Program usuwania azbestu	Uchwała nr XXXIII/627/13 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27 lutego 2013 r. w sprawie uchwalenia Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest wraz z inwentaryzacją wyrobów zawierających azbest dla Miasta Oświęcim na lata 2013-2032 (uwzględniając numery działek ewidencyjnych i obrębów	Dokument aktualny, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Strategia zwraca uwagę na wyzwanie związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest i odpadów azbestowych z terenu miasta (cel operacyjny 2.2. Polityka proekologiczna i ochrona przyrody).

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

		ewidencyjnych), wyniku której zasilą Bazę Azbestową.	
	Program małej retencji	Brak	Dokument opcjonalny, ważny z uwagi na zmiany klimatu, dostępność środków zewnętrznych na inwestycje retencyjne oraz możliwość wykorzystania jako instrument wzbogacania bioróżnorodności. Strategia traktuje te kwestie priorytetowo (cel operacyjny 2.1. Eliminacja zanieczyszczeń i budowa odporności miasta Oświęcim na skutki zmian klimatu).
	Gminny program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt	Uchwała nr XLV/741/22 Rady Miasta Oświęcim z dnia 23 lutego 2022 r. w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie miasta Oświęcim w 2022 roku.	Program przyjmowany corocznie. Ważny w kontekście priorytetów strategii, wśród których znajduje się tworzenie przyjaznego klimatu dla zwierząt (cel operacyjny 2.2. Polityka proekologiczna i ochrona przyrody).
Transport	Samorząd posiada Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla gmin, dla których organizatorem publicznego transportu zbiorowego jest Miasto Oświęcim, który został przyjęty Uchwałą nr XIII/225/19 Rady Miasta Oświęcim z dnia 30 października 2019 r. Dodatkowo w 2020 r. powstała analiza wraz z rekomendacjami dotycząca modernizacji układu sieci komunikacji miejskiej obsługiwanej przez MZK Sp. z o. o. w Oświęcimiu. Dokument jest aktualny, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Doskonalenie dostępności i jakości transportu, który odpowiada na potrzeby mieszkańców, przedsiębiorców, turystów i gości, to jedno z wyzwań określonych w strategii (cel operacyjny 1.3. Oświęcim miastem funkcjonalnej, zrównoważonej i bezpiecznej mobilności; cel operacyjny 7.2. Miasto Oświęcim węzłem komunikacyjnym w sieci połączeń regionalnych). Aktualizacja zgodnie z potrzebami.		
	Strategia rozwoju elektromobilności	Brak	Dokument opcjonalny, ważny w kontekście dążenia do realizacji zasad zrównoważonego rozwoju w zakresie mobilności, w której szczególne miejsce zajmuje elektromobilność, a także ze względu na dostępność środków zewnętrznych na przedmiotowe działania. Ewentualne opracowanie w szerszym partnerstwie, np. powiatowym lub obszaru funkcjonalnego.
	Plany rozwoju sieci drogowej wraz planami finansowania w zakresie dróg gminnych	Brak. Wszelkie plany inwestycyjne w zakresie rozwoju dróg gminnych zawarte są w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Oświęcim.	Zgodnie z Ustawą z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, do zarządcy drogi należy w szczególności opracowywanie planów rozwoju sieci drogowej. Rozwój infrastruktury drogowej stanowi jeden z priorytetów strategii (cel operacyjny 1.3. Oświęcim miastem funkcjonalnej, zrównoważonej i bezpiecznej mobilności, cel operacyjny 7.2. Miasto Oświęcim węzłem komunikacyjnym w sieci połączeń regionalnych).

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

Polityka społeczna	Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych	Uchwała nr XXXIII/539/21 Rady Miasta Oświęcim z dnia 31 marca 2021 r. w sprawie uchwalenia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Oświęcim na lata 2021-2026”.	Dokument aktualny, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja zgodnie z potrzebami, najdalej w 2026 r., przy zachowaniu spójności ze strategią. Aktywna polityka społeczna, prorodzinna i senioralna to tematy przewodnie strategii (cel operacyjny 5.2. Zapewnienie seniorom wsparcia i warunków dla aktywnego uczestnictwa we wszystkich dziedzinach życia miasta; cel operacyjny 5.3. Zapewnienie mieszkańcom Oświęcimia bezpieczeństwa w wymiarze socjalnym, zdrowotnym i publicznym).
	Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	Uchwała nr XXIX/448/20 Rady Miasta Oświęcim z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie uchwalenia „Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na terenie miasta Oświęcim na lata 2021-2026”.	Dokument aktualny, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja zgodnie z potrzebami, najdalej w 2026 r., przy zachowaniu spójności ze strategią. Aktywna polityka społeczna, prorodzinna i senioralna to tematy przewodnie strategii (cel operacyjny 5.2. Zapewnienie seniorom wsparcia i warunków dla aktywnego uczestnictwa we wszystkich dziedzinach życia miasta; cel operacyjny 5.3. Zapewnienie mieszkańcom Oświęcimia bezpieczeństwa w wymiarze socjalnym, zdrowotnym i publicznym).
	Gminny program wspierania rodziny	Uchwała nr XLI/667/21 Rady Miasta Oświęcim z dnia 24 listopada 2021 r. w sprawie przyjęcia „Gminnego programu wspierania rodziny w mieście Oświęcim na lata 2022-2024”.	Dokument aktualny, kierunkowo zgodny z założeniami strategii. Aktualizacja zgodnie z potrzebami, najdalej w 2024 r., przy zachowaniu spójności ze strategią. Aktywna polityka społeczna, prorodzinna i senioralna to tematy przewodnie strategii (cel operacyjny 5.2. Zapewnienie seniorom wsparcia i warunków dla aktywnego uczestnictwa we wszystkich dziedzinach życia miasta; cel operacyjny 5.3. Zapewnienie mieszkańcom Oświęcimia bezpieczeństwa w wymiarze socjalnym, zdrowotnym i publicznym).

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

	Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Gminny program przeciwdziałania narkomanii	Uchwała Nr XLIII/681/21 Rady Miasta Oświęcim z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia „Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na terenie miasta Oświęcim na rok 2022”.	Program przyjmowany corocznie. Dokument powinien być spójny ze strategią (cel operacyjny 5.3. Zapewnienie mieszkańcom Oświęcimia bezpieczeństwa w wymiarze socjalnym, zdrowotnym i publicznym).
	<p>Samorząd wdrożył system kart miejskich:</p> <p>Uchwała nr XL/746/13 Rady Miasta Oświęcim z dnia 28 sierpnia 2013 r. w sprawie wprowadzenia na terenie gminy Miasto Oświęcim Programu „Oświęcimska Karta Rodziny”</p> <p>Uchwała nr X/162/15 Rady Miasta Oświęcim z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie wprowadzenia na terenie Gminy Miasto Oświęcim Programu „Oświęcimska Karta Seniora”.</p> <p>Uchwała nr XXXI/607/17 Rady Miasta Oświęcim z dnia 22 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia programu „Oświęcimska Karta Mieszkańca”.</p> <p>Zgodnie z założeniami strategii, programy te mają być rozwijane i promowane, celem podniesienia jakości życia wszystkich mieszkańców i atrakcyjności osadniczej Oświęcimia.</p>		
	Samorząd posiada Lokalny Program Pomocy Społecznej pn. „Oświęcimski Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2025”, przyjęty Uchwałą nr XXX/477/20 Rady Miasta Oświęcim z dnia 21 grudnia 2020. Dokument jest aktualny, kierunkowo zgodny i uszczegóławiający założenia strategii, która wskazuje na aktywną i integrującą politykę społeczną (cel operacyjny 5.2. Zapewnienie seniorom wsparcia i warunków dla aktywnego uczestnictwa we wszystkich dziedzinach życia miasta; cel operacyjny 5.3. Zapewnienie mieszkańcom Oświęcimia bezpieczeństwa w wymiarze socjalnym, zdrowotnym i publicznym).		
	Miasto posiada Plan działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Urzędzie Miasta Oświęcim na lata 2021-2024. Dokument jest aktualny, kierunkowo zgodny i uszczegóławiający założenia strategii, która traktuje kwestie zapewnienia dostępności (architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej) dla wszystkich mieszkańców i mieszanek, w tym osób ze szczególnymi potrzebami, priorytetowo. Program powinien być kontynuowany po 2024 r.		
Rozwój lokalny	Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Ustawy o działalności pożytku	Uchwała Nr XL/656/21 Rady Miasta Oświęcim z dnia 27 października 2021 r. w sprawie "Rocznego programu współpracy Miasta Oświęcim z organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze pożytku publicznego na rok 2022".	Program przyjmowany corocznie. Obszary współpracy finansowej i niefinansowej powinny uwzględniać szczególnie te pola, które strategia uznaje za kluczowe i w których organizacje pozarządowe mogą występować jako partnerzy realizacyjni.

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

	publicznego i o wolontariacie		
Oświata	Plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez gminę	Uchwała nr X/198/19 Rady Miasta Oświęcim z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie ustalenia planu sieci oraz granic obwodów publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Miasto Oświęcim.	Dokument aktualny. Strategia zakłada jednak kształtowanie sieci oświatowej zgodnie z identyfikowanym zapotrzebowaniem, prognozami demograficznymi i możliwościami organizacyjno-finansowymi miasta. Zmiana uchwały zgodnie z potrzebami.
Zarządzanie kryzysowe	Gminny plan zarządzania kryzysowego	Zarządzenie nr 0050.13.2016 Prezydenta Miasta Oświęcim z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie: wprowadzenia w życie „Planu Zarządzania Kryzysowego Miasta Oświęcim”.	Dokument aktualny. Aktualizacja zgodnie z potrzebami. Rekomendowane wdrożenie doświadczeń kadr zarządzających gminą w czasie pandemii COVID-19.
Finanse publiczne	Wieloletnia prognoza finansowa	Uchwała Nr XLIII/679/21 Rady Miasta Oświęcim z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Oświęcim.	Dokument zgodny z zapisami strategii, aktualizacja zgodnie z potrzebami.

Źródło: Opracowanie we współpracy z Urzędem Miasta Oświęcim

Monitoring, ewaluacja i aktualizacja dokumentu

Podstawą skutecznego wdrażania strategii jest dysponowanie wiedzą na temat postępów w zakresie realizacji wskazanych w niej działań oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami. Zgodnie z tym, Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 określa procedurę raportowania o stanie realizacji poszczególnych działań, w tym o osiągniętych efektach:

1. Pracownik Biura Rozwoju Miasta rokrocznie rozsyła do wszystkich realizatorów działań określonych w strategii informację o konieczności przygotowania przez nich stosownych sprawozdań na wystandaryzowanym wzorze formularza.
2. Naczelnik wydziału merytorycznego lub kierownik jednostki organizacyjnej, odpowiedzialny za realizację danego zakresu zapisanego w strategii, sporządza sprawozdanie, w którym opisuje przebieg realizacji zaplanowanych działań w zakończonym roku kalendarzowym oraz osiągnięte efekty.
3. Naczelnik wydziału merytorycznego lub kierownik jednostki organizacyjnej przekazuje sprawozdanie do Biura Rozwoju Miasta w określonym przez nie terminie.
4. Pracownik Biura Rozwoju Miasta na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniach częściowych przygotowuje zbiorczy raport sprawozdawczy, który w określonym terminie przekazuje za pośrednictwem Naczelnika Biura Rozwoju Miasta Prezydentowi Miasta Oświęcim.
5. Prezydent Miasta Oświęcim zatwierdza raport i przekazuje go Radzie Miasta w określonym terminie. Raport będzie stanowił podstawę oceny i sformułowania zaleceń na kolejne lata wdrażania strategii (proponowania priorytetów realizacyjnych podpartych budżetowo, wprowadzania uzupełnień oraz dokonywania niezbędnych i uzasadnionych zmian w odpowiedzi na zmieniające się uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne).

Sprawozdawczość zostanie skoordynowana z nałożonym na gminę, zgodnie z dyspozycją art. 28aa. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, obowiązkiem opracowania i przedstawienia w terminie do dnia 31 maja każdego roku raportu o stanie gminy. Każdy z naczelników wydziałów i kierowników jednostek miejskich odpowiada za realizację przypisanych mu działań oraz za przekazywanie kompletnej informacji sprawozdawczej. Kierunki działań i zakresy tematyczne, które powinny znaleźć odzwierciedlenie w sprawozdaniach, określa plan operacyjny strategii. Poniższa tabela określa natomiast oczekiwane rezultaty i docelowe wskaźniki ich osiągnięcia, które powinny być badane.

Poniższe wskaźniki rezultatu, ich wartości bazowe i docelowe, zostały określone w oparciu o dostępne dane historyczne oraz na podstawie założonych efektów działań, wskazanych w planie operacyjnym. Należy pamiętać, że wpływ na ich osiągnięcie będzie miał szereg czynników wewnętrznych i zewnętrznych, niemożliwych do określenia w momencie tworzenia strategii. Stąd wartości docelowe mogą ulec pewnym odchyleniom od założonych poziomów.

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

Tabela 5. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

OBSZAR STRATEGICZNY: MIASTO DO ZAMIESZKANIA						
Cel strategiczny 1. Atrakcyjne warunki mieszkaniowe, dobrze zaprojektowane przestrzenie publiczne i rozwinięta komunikacja jako flagowe elementy oferty Oświęcimia						
Cele operacyjne:	Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Źródło pozyskiwania informacji	Podmiot odpowiedzialny	Wartość bazowa wskaźnika w 2020 r.	Wartość docelowa wskaźnika w 2030 r.
Cel operacyjny 1.1. Kształtowanie przyjaznej przestrzeni miejskiej Oświęcimia	Zwiększenie atrakcyjności przestrzeni miejskiej Oświęcimia	Procent powierzchni miasta objętego obowiązującymi planami miejscowymi w powierzchni ogółem	BDL	GA	89,4%	98 %
	Wzrost liczby osób przenoszących się do Oświęcimia na pobyt stały	Migracje na pobyt stały w mieście – ogółem	Dane własne UM Oświęcim, BDL	SO	259	320
Cel operacyjny 1.2. Zwiększenie dostępności zasobów mieszkaniowych i infrastruktury technicznej zapewniającej komfort życia mieszkańców	Poprawa dostępności atrakcyjnej oferty mieszkaniowej	Liczba mieszkańców przypadających na 1000 mieszkańców	BDL	BRM	442,6	512,3
	Wzrost dostępności wysokiej jakości usług komunalnych dla mieszkańców	Liczba gospodarstw domowych korzystających z nowo wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	Dane własne UM Oświęcim	PWiK Sp. z o.o. w Oświęcimiu	0	1350
Cel operacyjny 1.3. Oświęcim miastem funkcjonalnej, zrównoważonej i bezpiecznej mobilności	Poprawa dostępności i integralności komunikacyjnej miasta	Długość zmodernizowanych dróg na terenie miasta	Dane własne UM Oświęcim	GM	2580,77mb	22580,77mb
	Poprawa estetyki i funkcjonalności infrastruktury miejskiej	Liczba zmodernizowanych wiat przystankowych	Dane własne UM Oświęcim	GM	1	20

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

OBSZAR STRATEGICZNY: MIASTO ZIELONE						
Cel strategiczny 2. Kształtowanie zdrowej przestrzeni do życia dla mieszkańców i ochrona środowiska przyrodniczego Oświęcimia.						
Cele operacyjne:	Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Źródło pozyskiwania informacji	Podmiot odpowiedzialny	Wartość bazowa wskaźnika w 2020 r.	Wartość docelowa wskaźnika w 2030 r.
Cel operacyjny 2.1. Eliminacja zanieczyszczeń i budowa odporności miasta Oświęcim na skutki zmian klimatu	Ograniczenie wykorzystania emisyjnych źródeł ciepła	Liczba gospodarstw domowych korzystających z nowo wybudowanej sieci ciepłowniczej	Dane własne UM Oświęcim, PEC	PEC	0	1 200
	Ograniczenie emisyjności transportu	Odsetek taboru nisko- i bezemisyjnego w ogóle taboru	Dane własne UM Oświęcim	GM	46,67	57,78
Cel operacyjny 2.2. Polityka proekologiczna i ochrona przyrody	Zwiększenie świadomości środowiskowej wśród wszystkich mieszkańców, kształtowanie postaw i zachowań ekologicznych	Liczba projektów ekologicznych realizowanych przez miasto	Dane własne UM Oświęcim	OŚ	1	6
	Wzrost poziomu selektywnej zbiórki odpadów	Odsetek odpadów zebranych selektywnie	Dane własne UM Oświęcim	OŚ	3 295 Mg	4 000 Mg
OBSZAR STRATEGICZNY: MIASTO KREATYWNEJ GOSPODARKI						
Cel strategiczny 3. Trwały wzrost gospodarczy miasta w oparciu o lokalne zasoby, wiedzę, kreatywne myślenie oraz przedsiębiorczość mieszkańców i inwestorów						
Cele operacyjne:	Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Źródło pozyskiwania informacji	Podmiot odpowiedzialny	Wartość bazowa wskaźnika w 2020 r.	Wartość docelowa wskaźnika w 2030 r.
Cel operacyjny 3.1. Oświęcim miastem aktywności gospodarczej, innowacji i nowoczesnych technologii	Poprawa dostępności odpowiedniego wsparcia dla osób chcących rozpocząć lub rozwinąć własną działalność gospodarczą	Liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców	BDL; CEIDG	BRM	117,9	125
	Wzrost zdolności adaptacji lokalnych przedsiębiorstw do nowych uwarunkowań rynkowych	Liczba udzielonego wsparcia na rozpoczęcie działalności gospodarczej, w tym dla osób tracących prace w wyniku transformacji energetycznej	Dane własne UM Oświęcim; CBMZ Sp. sp. z o. o.	CBMZ sp. z o. o.	0	100

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

Cel operacyjny 3.2. Rozwój sektora usług turystycznych w mieście	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Oświęcimia	Liczba odwiedzin w Centrum Informacji Turystycznej oraz Miejskim Punkcie Informacji Turystycznej w Oświęcimiu	Dane własne UM Oświęcim; CIT	CIT	5326	35 000
	Zwiększenie liczby i jakości produktów turystycznych zawartych w ofercie Miasta	Liczba miejsc noclegowych w Oświęcimiu	Dane własne UM Oświęcim; CIT	CIT	1861	3301
OBSZAR STRATEGICZNY: MIASTO W CZASIE WOLNYM						
Cel strategiczny 4. Budowanie kapitału ludzkiego i społecznego w oparciu o poszerzaną ofertę kulturalną i sportową oraz dziedzictwo historyczne						
Cele operacyjne:	Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Źródło pozyskiwania informacji	Podmiot odpowiedzialny	Wartość bazowa wskaźnika w 2020 r.	Wartość docelowa wskaźnika w 2030 r.
Cel operacyjny 4.1. Rozwój sportu i rekreacji przy wykorzystaniu tradycji i specjalizacji lokalnych	Zwiększenie i zróżnicowanie oferty sportowej	Kwota wsparcia przeznaczonego na zadania sportowe, realizowane przez organizacje pozarządowe	Dane własne UM Oświęcim	PM	410 000 zł	600 000 zł
	Wzrost popularności komunikacji rowerowej	Liczba zmodernizowanych tras rowerowych	Dane własne UM Oświęcim	PM	0	10
Cel operacyjny 4.2. Rozwój oferty czasu wolnego w mieście dostosowanej do potrzeb, oczekiwań i możliwości różnych grup społecznych, w szczególności dzieci i młodzieży, rodzin oraz seniorów	Rozwój oferty zajęć i wydarzeń, zwiększenie aktywności edukacyjnej i kulturalnej miejskich jednostek kultury	Liczba wydarzeń organizowanych w ciągu roku	Dane własne UM Oświęcim	PM	356	437
	Zwiększenie poziomu partycypacji mieszkańców w ofercie kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej organizowanej przez Miasto, jednostki kultury i organizacje	Liczba posiadaczy Oświęcimskiej Karty Mieszkańca, którzy skorzystali z oferty jednostek miejskich	Dane własne UM Oświęcim	SO	10 353	18 000

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

OBSZAR STRATEGICZNY: MIASTO INWESTUJĄCE W MIESZKAŃCA						
Cel strategiczny 5. Miasto zapewniające bezpieczne, włączające i aktywizujące warunki życia dla każdej z grup społecznych Miasta Oświęcim						
Cele operacyjne:	Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Źródło pozyskiwania informacji	Podmiot odpowiedzialny	Wartość bazowa wskaźnika w 2020 r.	Wartość docelowa wskaźnika w 2030 r.
Cel operacyjny 5.1. Szeroka i jakościowa oferta edukacyjna jako element przewagi konkurencyjnej miasta	Zwiększenie dostępności opieki żłobkowej i przedszkolnej	Liczba dzieci korzystających z publicznej opieki żłobkowej	Dane własne UM Oświęcim	SO	64	150
	Rozszerzenie programowej oferty edukacyjnej, dostosowanie oferty edukacyjnej do warunków rynkowych i wyzwań społecznych, a jednocześnie indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia	Wielkość wydatków bieżących budżetu miasta w obszarze oświaty na 1 ucznia	Dane własne UM Oświęcim	OW	17 359,23 zł	22 567,00 zł
Cel operacyjny 5.2. Zapewnienie seniorom wsparcia i warunków dla aktywnego uczestnictwa we wszystkich dziedzinach życia miasta	Zwiększenie poziomu integracji seniorów	Liczba użytkowników Oświęcimskiej Karty Seniora	Dane własne UM Oświęcim	SO	2 586	5 000
	Utrzymanie i zwiększanie zorganizowanej aktywności środowiska seniorów	Liczba inicjatyw senioralnych realizowanych przez organizacje seniorskie w ramach współpracy z jednostkami miejskimi	Dane własne UM Oświęcim	DDP	7	25
Cel operacyjny 5.3. Zapewnienie mieszkańcom Oświęcimia bezpieczeństwa w wymiarze socjalnym, zdrowotnym i publicznym	Poprawa poziomu dostępności do lekarza POZ	Liczba porad lekarskich udzielonych w ramach ZLA w ciągu roku	Dane własne UM Oświęcim	ZLA	165 826	175 000
	Zwiększenie efektywności i skuteczności wsparcia dla osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w mieście	Dane własne UM Oświęcim	MOPS	1787	1400

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

OBSZAR STRATEGICZNY: MIASTO POKOJU						
Cel strategiczny 6. Wykorzystanie idei Miasta Pokoju jako podstawy polityki rozwoju społecznego i kształtowania wizerunku miasta w Polsce i zagranicą						
Cele operacyjne:	Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Źródło pozyskiwania informacji	Podmiot odpowiedzialny	Wartość bazowa wskaźnika w 2020 r.	Wartość docelowa wskaźnika w 2030 r.
Cel operacyjny 6.1. Rozwój społeczny, współpraca i promocja Miasta Oświęcim w oparciu o idee pokojowe	Poszerzenie pola działalności i oferty Oświęcimskiego Instytutu Praw Człowieka	Liczba wydarzeń organizowanych przez Oświęcimski Instytut Praw Człowieka	Dane własne UM Oświęcim	MBP	7	9
	Wzmocnienie integracji środowiska instytucji i organizacji pokojowych	Liczba projektów realizowanych z udziałem PMA-B i Urzędu Miasta Oświęcim	Dane własne UM Oświęcim	PM	2	6
OBSZAR STRATEGICZNY: MIASTO PONADLOKALNIE						
Cel strategiczny 7. Budowa pozycji lidera polityk rozwojowych w regionie Małopolski Zachodniej						
Cele operacyjne:	Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Źródło pozyskiwania informacji	Podmiot odpowiedzialny	Wartość bazowa wskaźnika w 2020 r.	Wartość docelowa wskaźnika w 2030 r.
Cel operacyjny 7.1. Samorząd nowej dekady	Zwiększenie aktywności Miasta na arenie regionalnej, krajowej i międzynarodowej	Liczba inicjatyw realizowanych przez miasto Oświęcim i inną jednostkę samorządu terytorialnego	Dane własne UM Oświęcim	PM, BRM	7	23
	Wzrost pozycji Oświęcimia jako lidera inicjatyw rozwojowych w regionie	Liczba zrealizowanych projektów ponadlokalnych przy wsparciu środków zewnętrznych	Dane własne UM Oświęcim	BRM	1	6
Cel operacyjny 7.2. Miasto Oświęcim węzłem komunikacyjnym w sieci połączeń regionalnych	Usprawnienie połączeń kolejowych Oświęcimia z konurbacją górnośląską, aglomeracją krakowską i bielską	Liczba połączeń kolejowych – pasażerskich na stacji PKP Oświęcim	Dane własne UM Oświęcim	BRM	32	40
	Usprawnienie komunikowania drogowego Oświęcimia w regionalnej i krajowej sieci dróg	Realizacja południowej obwodnicy miasta w ramach rozbudowy trasy S1	Dane własne UM Oświęcim	BRM	0	1

Źródło: opracowanie przez Urząd Miasta Oświęcim

Uprzednia ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii

W ramach prac nad dokumentem Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 zastosowano przede wszystkim ewaluację partycypacyjną, czyli ewaluator traktowany był jako współautor dokumentu, angażując się zarówno na etapie diagnostycznym, jak również na kolejnych etapach, związanych z opracowaniem założeń programowych, funkcjonalno-przestrzennych i wdrożeniowych strategii. Dzięki temu mógł lepiej poznać specyfikę dokumentu i być stałym wsparciem w pracach nad nim. Jednocześnie zrealizowano dodatkowe badanie ewaluacyjne w odniesieniu do opracowanego projektu strategii. Ostateczne zakończenie uprzedniej ewaluacji nastąpiło po opracowaniu projektu strategii uwzględniającego wnioski z konsultacji społecznych i opinię wydaną przez zarząd województwa małopolskiego.

Głównym celem przedmiotowej ewaluacji była ocena projektu Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 w zakresie przewidywanej skuteczności i efektywności, a także spójności oraz sformułowanie możliwych do zastosowania rekomendacji dotyczących pożądanых zmian projektu dokumentu. Zakresem badania objęty został projekt strategii, w szczególności jego elementy: diagnoza, analiza SWOT, wizja rozwoju, cele rozwojowe i kierunki działań, przestrzenny wymiar projektu strategii, system realizacji, w tym wymiar finansowy. W toku procesu badawczego posługiwano się wspomnianymi kryteriami ewaluacyjnymi:

- trafność – czyli zgodność powiązań występujących pomiędzy elementami projektu strategii (spójność wewnętrzną); w ramach ewaluacji założono, że kryterium obejmuje również zgodność pomiędzy celami rozwojowymi strategii a celami wskazanymi w dokumentach nadrzędnych (spójność zewnętrzną);
- skuteczność - rozumiana jako możliwość osiągnięcia celów rozwojowych strategii; w obrębie tego kryterium ocenie podlegała relacja pomiędzy celami strategii, a jej efektami bezpośrednimi;
- efektywność - kryterium służące do oceny relacji pomiędzy rozwiązaniem, a jego efektami bezpośrednimi; badana była przewidywana efektywność, rozumiana jako stosunek przewidywanych nakładów do spodziewanych efektów realizacji celów rozwojowych strategii.

Ewaluacja zakładała zastosowanie kilku metodach badawczych, przede wszystkim:

- badań gabinetowych (analiza danych zastanych),
- badania wśród pracowników samorządowych miasta,
- panelu eksperckiego.

Pierwsza z metod polegała na analizie dostępnych dokumentów, opracowań czy analiz odnoszących się do podejmowanych zagadnień: aktów prawnych, strategii i programów branżowych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, dokumentów unijnych dotyczących perspektywy finansowej 2021-2027 itp. Druga zakładała realizację dedykowanego badania w formie ankiety on-line wśród głównych przyszłych realizatorów strategii, tj. pracowników Urzędu Miasta Oświęcim i jednostek miejskich. Z kolei zadaniem panelu ekspertów była dyskusja nad projektem strategii oraz nad materiałem zgromadzonym przez zespół badawczy.

Przeprowadzone badanie ewaluacyjne wykazało wysoką jakość dokumentu, m.in.:

- spójność i logikę wewnętrzną (widoczne są powiązania mające charakter przyczynowo – skutkowy, a także wymiar horyzontalny),
- dobre określenie celów strategicznych i operacyjnych (cele zapewniają możliwość oddziaływania na procesy społeczne, gospodarcze, środowiskowe i przestrzenne, jak również sprostania wyzwaniom, jakie zostały uznane za istotne w kontekście rozwoju miasta Oświęcim i całego subregionu),
- powiązania z politykami publicznymi i celami rozwojowymi zarówno poziomu krajowego, jak i europejskiego (co uprawdopodobnia zewnętrzne wsparcie dla realizacji zadań, w tym finansowe, niezbędne dla pełnego powodzenia interwencji określonych w strategii),
- zintegrowanie strategii, uwzględnienie wymiaru przestrzennego, istotnego z punktu widzenia możliwości osiągnięcia celów rozwojowych,
- dobrze zaprojektowany system realizacji (wyszczególnione kluczowe zasady realizacji, scharakteryzowana instytucjonalna struktura systemu realizacji strategii, zdefiniowane mechanizmy i instrumenty wdrożeniowe - na czele z instrumentami finansowymi i powiązanimi ze sobą wzajemnie dokumentami wykonawczymi, określone procedury monitoringu),
- bezpieczny i efektywny system finansowania osiągania celów (zawiera analizę potwierdzającą zdolności finansowo-realizacyjne miasta, określa potencjalne źródła finansowania, w tym inne niż budżet lokalny, który samodzielnie nie zapewni finansowania dla wszystkich działań, w tym inwestycyjnych, określonych w strategii).

Jednocześnie badanie umożliwiło opracowanie w stosunku do projektu Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 rekomendacji, które w finalnym porozumieniu ekspertów i miasta objęły m.in. następujące kwestie i jednocześnie znalazły odzwierciedlenie w zmianach w projekcie dokumentu strategii:

- Aktualizacja tabeli dotyczącej wytycznych dla dokumentów wykonawczych,
- Aktualizacja rozdziału dotyczącego potencjalnych źródeł finansowania strategii,
- Uzupełnienie/uszczegółowienie wyzwań i powiązanych z nimi kierunków działań,
- Poprawki redakcyjne itp.

W toku wdrażania i monitorowania strategii sugeruje się koncentrację na potrzebach, problemach i oczekiwaniach mieszkańców, a w mniejszym stopniu na granicach wynikających z podziałów kompetencyjnych czy administracyjnych, rozwijanie i zawiązywanie nowych procesów współpracy, elastyczne podejście oraz ewentualne poszerzanie i uzupełnianie pakietów działań oraz systemu monitoringu, w tym wskaźników, aby zapewnić jak najlepszą skuteczność i efektywność realizacji celów rozwojowych.

Ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030

Ramy finansowe

Ramy finansowe wskazują wielkości środków finansowych szacowanych na realizację strategii, a jednocześnie potwierdzają możliwość realizacji przez miasto zaplanowanych działań. Uzależnione są one od uregulowań prawa krajowego, sytuacji społeczno-gospodarczej, stanu finansów publicznych, dostępności dodatkowych środków na rozwój, w tym unijnych, zakresu przedmiotowego i horyzontu czasowego realizowanych przez miasto zadań, jego zdolności administracyjnych i organizacyjno-zarządczych, kondycji finansowej oraz możliwości inwestycyjnych, przede wszystkim w perspektywie długofalowej. Przy ich konstruowaniu wykorzystano doświadczenia zebrane podczas opracowywania innych podobnych tematycznie dokumentów, projektów, studiów wykonalności itp., a także wynikające z realizacji działań w ostatnich latach, w tym przede wszystkim w ramach wdrażania poprzedniej strategii na lata 2014-2020. Ważnym punktem odniesienia były dostępne na moment tworzenia ram finansowych informacje na temat potencjalnych zewnętrznych źródeł finansowania. Finansowanie działań rozwojowych, określonych w Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030, będzie się odbywać przy wykorzystaniu środków, które pozostają w dyspozycji samorządu lub o które miasto może skutecznie zabiegać. Wśród nich najistotniejsze są środki publiczne. Środki pochodzące z budżetu miasta będą zapewniały niezbędne współfinansowanie projektów w ramach programów operacyjnych i innych źródeł krajowych i międzynarodowych.

Analizując zdolność Miasta Oświęcim do realizacji zadań wynikających z zapisów strategii, należy odnieść się do danych historycznych przedstawiających stan finansów miejskich, a także dokonać próby określenia potencjału inwestycyjnego miasta w perspektywie objętej strategią, opierając się przy tym na danych prognostycznych.

W analizowanym okresie 2011-2020 dochody budżetu miasta rosły z roku na rok, zwiększając się z ok. 128 mln zł w roku 2011 do ponad 232 mln zł w roku 2020, w tym również dochody własne – z ok. 85 mln do 136 mln zł. Równolegle rosły także dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca – na początku analizowanego okresu było to 3 182 zł, zaś pod koniec dekady już 5 800 zł. Z punktu widzenia struktury budżetu, najważniejszym źródłem dochodów były dochody własne, stanowiące odpowiednio 67% i 59% budżetu w latach 2011 i 2020. Ich procentowy udział spadł, pomimo iż w ujęciu nominalnym ich poziom wzrósł o blisko 51 mln. Powodem ku temu był wysoki wzrost poziomu otrzymywanych dotacji - o ponad 48 mln zł. Wzrost ten należy wiązać przede wszystkim z rządowymi transferami pieniężnymi w ramach programu „Rodzina 500+”. Kwoty te gmina w całości dystrybuje wśród mieszkańców i nie mają one żadnego przełożenia na jej realne zdolności finansowe. Odpowiedzialność za obsługę rządowych transferów w tym zakresie przechodzi w 2022 r. na Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Należy się spodziewać, że znacząco odbije się to na statystykach finansowych gmin i miast na prawach powiatu w całej Polsce. Na przestrzeni dekady udział dotacji wśród dochodów wzrósł z 18% do 31%, umacniając swoją pozycję jako druga najważniejsza składowa budżetu. Za najmniejszą część dochodów – 10% w roku 2020 – odpowiadały subwencje (średniorocznie 22,8 mln zł wpływów). W związku ze wzrostami poziomów dochodów własnych i dotacji, ich udział w strukturze dochodów zmalał w latach 2011-2020 o jedną trzecią z 15% do 10%.

Wymiarem aktywności samorządu terytorialnego w kreowaniu podstaw rozwoju lokalnego są przede wszystkim wydatki budżetowe. Należy wskazać wyraźny wzrost wydatków budżetowych ponoszonych

przez miasto. W analizowanym okresie 2011-2020 wzrosły one z ok. 129 mln zł do ok. 225 mln zł. Odpowiednio wzrastały wydatki miasta w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W roku 2011 było to 3 196 zł, zaś w roku 2020 już 5 855 zł. Największy skok odnotowały po roku 2016, czyli wraz z początkiem transferów przekazywanych w ramach wspomnianego programu „Rodzina 500+”. Szczególnym rodzajem wydatków są wydatki inwestycyjne, które służą kreowaniu nowej jakości życia mieszkańców miasta, tworząc podstawy trwałego rozwoju społecznego, gospodarczego, środowiskowego i przestrzennego. W okresie analizowanych ostatnich 10 lat inwestycje pochłaniały średniorocznie ponad 30,4 mln złotych. W pierwszej połowie dekady przekroczyły ten próg jedynie raz, zaś w ciągu ostatnich lat zdarzyło się to już 3-krotnie, co świadczy o stopniowym wzmożeniu aktywności inwestycyjnej na przestrzeni dekady.

Wraz ze zwiększającymi się wydatkami, w tym wydatkami inwestycyjnymi, miasto z powodzeniem realizowało swoje zobowiązania z zakresu obsługi zadłużenia. Na przestrzeni dekady widoczny jest trend stopniowego wzrostu zadłużenia, wynikającego z intensywnej polityki inwestycyjnej oraz konieczności ponoszenia wkładów własnych w ramach projektów realizowanych przy współfinansowaniu ze środków zewnętrznych. O ile w roku 2011 miasto wydatkowało na obsługę długu 678 000 zł, to w roku 2020 osiągnął on poziom niemal 2,2 mln zł.

Przytoczone informacje pozwalają stwierdzić, że okresie 2011-2020 Miasto Oświęcim prowadziło zrównoważoną politykę budżetową o silnym priorytecie inwestycyjnym – wydatki rosły współmiennie z dochodami, a wydatki inwestycyjne odgrywały wśród nich coraz silniejszą rolę, co przekładało się na wzrost zobowiązań. O ile rosnący poziom zadłużenia nakazuje prowadzenie ostrożnej polityki wydatków w kolejnych latach, ocenia się, iż stan finansów publicznych miasta zarządzany jest w sposób racjonalny, co otwiera możliwości wykorzystania wsparcia funduszy zewnętrznych w realizacji projektów zapisanych w strategii.

Zasada dodatkowości środków finansowych w realizacji projektów zapisanych w strategii oznacza, że to od potencjału inwestycyjnego miasta zależy, w jakim czasie i ile środków finansowych będzie mogło przeznaczyć na działania związane z rozwojem, czyli przede wszystkim na realizację strategii. Wskaźniki do szacowania tegoż potencjału zaczerpnięto z prognoz finansowych zawartych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Oświęcim przyjętej Uchwałą nr XXXVII/620/2021 Rady Miasta Oświęcim z dnia 25 sierpnia 2021 roku w sprawie: zmiany Uchwały Nr XXX/459/20 Rady Miasta Oświęcim w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Oświęcim. Przyjęto w nich prognozowaną, średnioroczną wysokość wydatków miasta ogółem na poziomie ok. 252 mln zł.

Określając potencjał inwestycyjny Miasta Oświęcim, posłużono się metodologią opartą na algorytmie obejmującym założenie, że:

$$PI = Wog. \times Wi$$

gdzie:

PI= potencjał inwestycyjny jednostki samorządu terytorialnego

Wog.=Wydatki budżetowe ogółem

Wi = średni procentowy udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostki samorządu terytorialnego.

Potencjał inwestycyjny miasta stanowi iloczyn jego prognozowanych wydatków w okresie objętym prognozą i średniego procentowego udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach w okresie

poprzednim do prognozowanego. Tak wyliczony potencjał inwestycyjny miasta można uznać za podstawę przyszłej aktywności inwestycyjnej miasta.

Analizując dane historyczne, ustalono że średnia wartość procentowego udziału wydatków inwestycyjnych ponoszonych przez miasto w okresie 2011-2020 wynosiła 16,8%. Dzięki temu możliwe było oszacowanie jego potencjału inwestycyjnego w okresie realizacji strategii. Wykorzystując wskazany wyżej algorytm ustalono, iż przy utrzymaniu obecnego tempa inwestycyjnego, w latach 2021-2032 miasto teoretycznie mogłoby przeznaczać średniorocznie na inwestycje ok. 42 mln zł. Należy to zestawzić z wynikami przeprowadzonej analizy projektów inwestycyjnych, określonych w WPF, która wskazuje, że w okresie 2021-2032 miasto Oświęcim planuje wydać na inwestycje blisko 153 mln zł, czyli przeciętnie 12,8 mln zł rocznie, a także wydatkami w latach 2011-2020, gdzie na inwestycje przeznaczano średniorocznie ok. 30,4 mln zł. Biorąc pod uwagę skalę planowanych inwestycji w perspektywie roku 2030 należy stwierdzić, iż zakładana polityka inwestycyjna jest możliwa do realizacji pod warunkiem prowadzenia perspektywicznej i rozsądnej polityki finansowej oraz przy utrzymaniu wysokiej skuteczności pozyskiwania środków zewnętrznych.

Potencjalne źródła finansowania

Finansowanie działań opisanych w Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 będzie się odbywać za pomocą środków pochodzących z różnych źródeł, aby zwiększyć możliwości realizacyjne oraz efektywność podejmowanych interwencji. W tym kontekście trzeba wskazać na trzy podstawowe źródła:

- publiczne środki zagraniczne, w tym przede wszystkim pochodzących z funduszy unijnych oraz innych instrumentów i mechanizmów europejskich (m.in. EFRR, EFS, FS, fundusze norweskie i EOG),
- publiczne środki krajowe, w tym uwzględniające budżet gminy i innych jednostek samorządu terytorialnego (m.in. fundusze regionalne), fundusze z budżetu państwa, celowe i dotacje państwowe (m.in. środki i programy poszczególnych ministerstw, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Oświęcimski Strategiczny Program Rządowy),
- inne środki.

Z punktu widzenia dostępnych środków zewnętrznych, najistotniejszym źródłem finansowania, zarówno w zakresie zadań inwestycyjnych, jak i projektów ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich, są fundusze europejskie. Mając na względzie okres obowiązywania Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030, należy przyjąć, iż finansowanie działań w niej określonych będzie przypadało na końcówkę perspektywy budżetowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020, ale przede wszystkim obejmie już okres Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027 oraz wsparcie w ramach nowego Europejskiego Funduszu Odbudowy (Next Generation EU).

Podsumowując ogólną realizację programów, zgodnie z informacją Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, do 6 lutego 2022 roku podpisano z beneficjentami 97 278 umów o dofinansowanie projektów. Łączna wartość tych inwestycji wynosi 554,5 mld zł. W tej kwocie udział funduszy UE to 337,1 mld zł, czyli 93,7% całej dostępnej alokacji środków UE⁴.

Nowy siedmioletni budżet Unii Europejskiej (wieloletnie ramy finansowe) zaplanowano na 1 074,3 mld euro, a dodatkowy anty kryzysowy pakiet odbudowy skumulowany w pierwszych latach ma wynieść

⁴ <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/postepy-w-realizacji-programow-na-lata-2014-2020---stan-na-6-lutego-2022-roku>

750 mld euro, w tym 390 mld euro w formie dotacji. Łącznie oznacza to kwotę 1 824,3 mld euro. Środki te mają wspierać odbudowę państw po pandemii COVID-19 oraz inwestycje w transformację ekologiczną i cyfrową⁵.

Zgodnie z określonymi priorytetami, rosną inwestycje w transformację klimatyczną i cyfrową. Zakłada się, że kwestie klimatyczne będą uwzględniane przekrojowo, a łączne wydatki na ten cel osiągną 30% łącznych wydatków ze wszystkich programów. Podobnie cyfryzacja ma być traktowana przekrojowo - wydatki na transformację cyfrową znajdują się we wszystkich programach.

Filarem unijnego planu odbudowy ma być Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, zapewniający krajom europejskim wsparcie finansowe, by złagodzić społeczno-gospodarcze skutki pandemii COVID-19. Jego budżet ogółem to 672,5 mld euro (z 750 mld euro w ramach Europejskiego Funduszu Odbudowy), z czego 312,5 mld euro przewidziano w formie dotacji. Środki mogą zostać rozdysponowane do końca 2023 r., a reformy i inwestycje muszą zostać wykonane do 2026 r. Zaplanowana alokacja dla Polski wynosi 23,9 mld EUR, dodatkowo ponad 34 mld EUR z części pożyczkowej funduszu. Podstawą wydatkowania środków ma być Krajowy Plan Odbudowy, finansowany ze środków wspomnianego Europejskiego Instrumentu na Rzecz Odbudowy. Jego celem jest odbudowa potencjału rozwojowego gospodarki utraconego w wyniku pandemii oraz wsparcie budowy trwałej konkurencyjności gospodarki i wzrost poziomu życia społeczeństwa w dłuższym horyzoncie czasowym, co będzie odbywać się m.in. poprzez przyspieszenie rozwoju niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym, która w sposób odpowiedzialny wykorzystuje zasoby środowiska, a także rozwój oparty na wykorzystaniu rozwiązań cyfrowych. Oczekiwanym rezultatem realizacji celu strategicznego KPO jest zwiększenie produktywności gospodarki, która będzie zdolna do tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy, dostępnych dla większej liczby osób⁶.

Kolejnym ważnym instrumentem będzie Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji, w tym Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, mający na celu wspieranie terytoriów najbardziej dotkniętych skutkami transformacji w kierunku neutralności klimatycznej i zapobieganie narastaniu dysproporcji regionalnych, ustanowiony w ramach polityki spójności. Pula środków wynosi ok. 17,5 mld euro. Finansowane będą projekty, które obniżą społeczno-gospodarcze koszty dla tych społeczności, które są w dużym stopniu zależne od paliw kopalnych lub wysokoemisyjnych gałęzi przemysłu. Fundusz ma pomóc ograniczyć negatywne skutki społeczne, gospodarcze oraz środowiskowe transformacji energetycznej. Polska zabiega o to, żeby pieniądze te trafiły do wszystkich regionów węglowych w Polsce – zgodnie z tym, oprócz województw śląskiego, dolnośląskiego i wielkopolskiego, fundusz powinien objąć swoim zasięgiem również województwa lubelskie, łódzkie i małopolskie. Te 6 regionów otrzyma 4,4 mld euro z funduszu sprawiedliwej transformacji i polityki spójności (3,8 mld euro z FST + 560 mln euro z polityki spójności). Województwo Małopolskie szacuje, że na swoje projekty uzyska ok. 250 mln euro, przede wszystkim na wsparcie transformacji energetycznej w Małopolsce Zachodniej. Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji jest częścią Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji, który obejmuje również inne możliwe źródła finansowania: system sprawiedliwej transformacji w ramach InvestEU oraz nowy instrument pożyczkowy na rzecz sektora publicznego⁷.

Nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej to dla Polski ok. 170 mld euro (w cenach bieżących). Około 60% funduszy z polityki spójności trafi do programów realizowanych na poziomie krajowym,

⁵ <https://www.consilium.europa.eu/pl/infographics/recovery-plan-mff-2021-2027/>

⁶ <https://www.gov.pl/web/planodbudowy/czym-jest-kpo2>

⁷ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/finance-and-green-deal/just-transition-mechanism_pl

a pozostałe 40% otrzymają programy regionalne, zarządzane przez marszałków województw. Programy będą funkcjonowały w podobnym układzie, jak w ramach perspektywy na lata 2014-2020⁸.

Po uzgodnieniach między ministerstwem i marszałkiem, na program regionalny do województwa małopolskiego ma trafić 2,32 mld euro (w tym 1,7 mld euro na EFRR/ 580 mln euro na EFS+)⁹. Trwają zaawansowane prace nad projektem dokumentu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 Małopolska Przyszłości. Ramowe obszary wsparcia obejmują:

- 1. OŚ PRIORYTETOWA INTELIGENTNY REGION [EFRR],
- 2. OŚ PRIORYTETOWA ENERGETYKA I ŚRODOWISKO [EFRR],
- 3. OŚ PRIORYTETOWA MOBILNA MAŁOPOLSKA [EFRR],
- 4. OŚ PRIORYTETOWA SPOŁECZNA MAŁOPOLSKA [EFS+ / EFRR],
- 5. OŚ PRIORYTETOWA RYNEK PRACY I EDUKACJA [EFS+ / EFRR],
- 6. OŚ PRIORYTETOWA MAŁOPOLSKA BLIŻEJ MIESZKAŃCÓW [EFRR].

Oczekuje się, że pierwsze konkursy w ramach nowej perspektywy unijnej odbędą się pod koniec 2022 r.

Dostępne są jeszcze ostatnie środki w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Jednocześnie samorząd województwa małopolskiego realizuje co roku szereg konkursów i procedur, w ramach których samorząd lub organizacje pozarządowe mogą starać się o dofinansowanie wybranych działań. Wśród nich można wymienić: Małopolskie OSP, Kapliczki Małopolski, Ochrona zabytków Małopolski, Mecenat Małopolski, Małopolska infrastruktura rekreacyjno-sportowa.

Oprócz wskazanych powyżej programów, stanowiących kluczowe źródła finansowania zewnętrznego dla przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii, w zależności od specyfiki projektu, istnieją także inne możliwości pozyskania finansowania, w szczególności obejmujące fundusze krajowe. Programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego mają na celu dofinansowanie zadań z zakresu kultury o charakterze projektowym i kierowane są m.in. do instytucji kultury, organizacji pozarządowych, podmiotów prywatnych i jednostek samorządu terytorialnego (np. Edukacja kulturalna, Infrastruktura domów kultury, Kultura cyfrowa, Kultura Dostępna, Promocja czytelnictwa, Wydarzenia artystyczne dla dzieci i młodzieży, Ochrona zabytków). Programy Ministerstwa Sportu zakładają rozwój bazy sportowej oraz aktywizację ruchową społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Obszary priorytetowe stanowią: sport powszechny, sport wyczynowy, infrastruktura sportowa, sport młodzieżowy, sport osób z niepełnosprawnościami (np. programy: „Umiem pływać”, „Klub”, „Sport Wszystkich Dzieci”, „Szkolny Klub Sportowy”, „Sportowa Polska – Program rozwoju lokalnej infrastruktury sportowej”, czy Program budowy zadaszeń boisk piłkarskich)¹⁰. Programy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej koncentrują się na wsparciu rodziny na wszystkich etapach jej rozwoju, w tym zapewniając współfinansowanie dla tworzenia nowych placówek, a także na rozwoju usług opiekuńczych oraz aktywności seniorów (np. Program "Maluch+", Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, Program wieloletni "Senior+" na lata 2021-2025, Program

⁸ <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-na-lata-2021-2027/dowiedz-sie-wiecej-o-funduszach-europejskich-na-lata-2021-2027/>

⁹ <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/fundusze-unijne-dla-regionow---rozprawa-podzielona-po-rozmowach-z-marszalkami-wojewodztw>

¹⁰ <https://www.gov.pl/web/kultura/programy-mkidn-2021>

wieloletni na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021–2025)¹¹. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej¹² oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej¹³ wspierają przedsięwzięcia (zazwyczaj w formie instrumentów zwrotnych) z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej, ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg umożliwia współfinansowanie przedsięwzięć ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych¹⁴. Fundusz Inwestycji Samorządowych zarządzany przez Polski Fundusz Rozwoju oferuje jednostkom samorządu terytorialnego wsparcie finansowe na zadania użyteczności publicznej i zadania własne, w tym głównie drogi, ulice, mosty, sektor wodno-kanalizacyjny, infrastruktura społeczna, gospodarka odpadami, transport zbiorowy, ciepłownictwo, ochrona zdrowia¹⁵. Poza tym działają programy rządowe wspierające odbudowę gospodarki po pandemii COVID-19. Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych oraz Program Inwestycji Strategicznych, zbudowany wokół głównych założeń Polskiego Ładu, zapewniają bezzwrotne dofinansowanie inwestycji publicznych realizowanych przez gminy, powiaty i województwa w całej Polsce (m.in. inwestycji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną, modernizację źródeł ciepła na zeroemisyjne, czy w gospodarowanie odpadami, a także inwestycji społecznych tj. żłobki, przedszkola czy ścieżki rowerowe)¹⁶.

Innym źródłem finansowania działań określonych w strategii jest Oświęcimski Strategiczny Program Rządowy. Program ten, realizowany jest od roku 1997, tworzy warunki do zapewnienia pokoju społecznego wokół Byłego Niemieckiego Nazistowskiego Obozu Koncentracyjnego i Zagłady Auschwitz-Birkenau oraz godnego upamiętnienia największego w Europie i na świecie miejsca pamięci masowej zagłady milionów ludzi. Obecnie realizowany jest VI etap Programu, obejmujący lata 2021-2025, który został ustanowiony uchwałą nr 101/2020 Rady Ministrów z 10 lipca 2020 r. W tym etapie zaplanowano realizację zadań o łącznej wartości 92 mln zł, finansowanych środkami budżetu państwa w wysokości 61,6 mln zł. Inwestycje planowane przez Miasto Oświęcim obejmują: zagospodarowanie terenu zielonego pomiędzy ulicami: Więźniów Oświęcimia i Obozową – etap II, zagospodarowanie terenu pomiędzy ul. Berka Joselewicza i ul. Bulwary wraz z budową parkingu podziemnego oraz przebudowę ul. Chopina¹⁷.

¹¹ <https://www.gov.pl/web/rodzina/programy-i-projekty>

¹² <http://nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/>

¹³ <https://www.wfos.krakow.pl/oferta/wedlug-rodzaju-wnioskodawcy/jednostki-samorządu-terytorialnego/>

¹⁴ <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/rzadowy-fundusz-rozwoju-drog---dawniej-fundusz-drog-samorządowych>

¹⁵ <https://pfr.pl/oferta/fundusz-inwestycji-samorządowych.html>

¹⁶ <https://www.gov.pl/web/premier/program-inwestycji-strategicznych>

¹⁷ <https://oswiecim.pl/urząd-miasta/oswiecimski-strategiczny-program-rzadowy/>

Spis rysunków

Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Oświęcim – zewnętrzne uwarunkowania i powiązania rozwojowe.	82
Rysunek 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Oświęcim – funkcje terenów w mieście.	83
Rysunek 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Oświęcim – inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni miasta dla obszaru strategicznego: MIASTO DO ZAMIESZKANIA.	84
Rysunek 4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Oświęcim – inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni miasta dla obszaru strategicznego: MIASTO ZIELONE.	85
Rysunek 5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Oświęcim – inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni miasta dla obszaru strategicznego: MIASTO KREATYWNEJ GOSPODARKI.	86
Rysunek 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Oświęcim – inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni miasta dla obszarów strategicznych: MIASTO W CZASIE WOLNYM i MIASTO POKOJU.	87
Rysunek 7. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Oświęcim – inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni miasta dla obszaru strategicznego: MIASTO INWESTUJĄCE W MIESZKANCA.	88
Rysunek 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Oświęcim – inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni miasta dla obszaru strategicznego: MIASTO PONADLOKALNIE.	89
Rysunek 9. Krajowe obszary strategicznej interwencji.	95
Rysunek 10. Delimitacja miejskich obszarów funkcjonalnych w Małopolsce – proponowane optymalne zasięgi MOF.	96
Rysunek 11. Obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia.	97
Rysunek 12. Regionalne i krajowe obszary zmarginalizowane w Małopolsce.	97
Rysunek 13. Miejscowości uzdrowiskowe w Małopolsce.	98
Rysunek 14. Obszary cenne przyrodniczo w Małopolsce.	99

Spis tabel

Tabela 1. Wyniki analizy SWOT dla miasta Oświęcim.	30
Schemat 1. Schemat celów Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030.	36
Tabela 2. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych oraz jednolitych części wód podziemnych położonych w granicach miasta Oświęcim wraz z przypisanymi celami i działaniami środowiskowymi.	72
Tabela 3. Zgodność Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2021-2030 z wytycznymi i założeniami zawartymi w wybranych dokumentach wyższego rzędu.	103
Tabela 4. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.	111
Tabela 5. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.	119

Spis map

Mapa 1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Wisły o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi Q10% i Q1% – scenariusz nienaruszonych wałów przeciwpowodziowych na Sole i Wiśle.	71
Mapa 2. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Wisły o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi Q10% i Q1% – scenariusz przerwania wałów przeciwpowodziowych na Sole i Wiśle.	71